

**Sumariusz Metryki Koronnej
Księga wpisów MK186
z Archiwum Głównego Akt Dawnych**

Opracowała Anna Wajs

Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2014 - 2018

Wykaz skrótów

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych

Boniecki – A. Boniecki, *Herbarz polski*, T. I-XVI, Warszawa 1899-1913

Kułakows'kyj – Petro Kułakows'kyj, *Czernihowo–siwerszczyna u składzi Reczi Pospolitoj*, (1618-1648), Kijów 2006

LWlkKuj1659 – Lustracja Województw Wielkopolskich i Kujawskich 1659-1665, Cz. I, wyd. C. Ohryzko-Włodarska, Wrocław 1978, cz. II, wyd. Z. Górski, J. Pakulski, A. Tomczak, Toruń 1996

LWRusk – *Lustracja województwa ruskiego, 1661-1665*, cz. 1-3, ed. K. Arłamowski, E. Arłamowska, W. Kaput, Wrocław 1970-1976

MK – Metryka Koronna

Niesiecki – K. Niesiecki, *Herbarz polski*, T. I-X, wyd. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1846

PSB – *Polski Słownik Biograficzny*, tom I i nast., Kraków od 1935

SGKP – *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I – XV, Warszawa 1880-1914, pod red. F. Sulimirskiego, F. Chlebowskiego, W. Walewskiego et. al.

SMK – *Sumariusz Metryki Koronnej*, T. I i nast., ed. W. Krawczuk, K. Chłapowski, Kraków 199 i nast.

U – *Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy*, T. I i następne, Wrocław-Kórnik od 1985, pod red. A. Gąsiorowskiego

VC – *Volumina Constitutionum*, t. I i nast., wyd. W. Uruszczak, S. Grodziski, I. Dwornicka et al., Warszawa od 1996

VL – *Volumina Legum*, t. I-X, wyd. J. Ohryzko, Z. Kaczmarczyk, St. Petersburg 1859

Uwagi: Numer pierwszy odnosi się do księgi, natomiast drugi, po ukośniku, do całego zbioru dokumentów Władysława IV zapisanych w Metryce Koronnej

Nr 1/3158

Wilno, 28 stycznia 1639

k. 1-1v.

Władysław IV nadaje żołnierzowi Zbigniewowi Rylskiemu prawo dożywotnie do wsi Szyńce w województwie podolskim, powiecie latyczowskim, wraz z przynależnościami, po śmierci Zuzanny Potrykowskiej. Król czyni to w uznaniu zasług wojskowych, za służbę w chorągwi Stanisława Lubomirskiego, wojewody krakowskiego, starosty generalnego krakowskiego, starosty spiskiego, zatorskiego, białocerkiewskiego, niepołomickiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z

racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego [sekretarza królewskiego].

Jęz. łac.

Nr 2/3159

Wilno, 31 stycznia

[1639]

k. 1v. - 2v.

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług w służbie swego ojca i Rzeczypospolitej, m.in. uczestnictwa w wojnie w Prusach ze Szwedami, nadaje Stefanowi Gembickiemu, kasztelanowi rogozińskiemu, cześnikowi kaliskiemu i staroście nakielskiemu urząd wojewody łęczyckiego, wakujący po śmierci Maksymiliana Przerębskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego [sekretarza królewskiego].

Jęz. łac.

Nr 3/3160

Wilno, 7 lutego [1639]

k. 2v. - 3

Władysław IV zezwala Stanisławowi Reczyńskiemu, miecznikowi nowogrodzkiemu, porucznikowi w chorągwi Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelanu kijowskiego, starosty nowogrodzkiego i ulanowskiego, na ustąpienie swego prawa lennego do wsi Czubarowa w powiecie nowogrodzkim, wraz z przynależnościami, poza prawem wyrabiania towarów leśnych, na co winno być osobne pozwolenie, na osoby małżonków Adama Wiśniewskiego, sędziego ziemskiego nowogrodzkiego i Ewy Strumiłowskiej. Dobra te są obciążone służbą w obronie tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego [sekretarza królewskiego].

Jęz. pol.

Nr 4/3161

Wilno, 7 lutego

[1639]

k. 3 - 4

Władysław IV nadaje Janowi Gorczyńskiemu urząd horodniczego nowogrodzkiego wraz z przynależnościami, prócz wyrabiania salety i towarów leśnych, wakujący po przejściu Stanisława Szypowica na urząd skarbnika nowogrodzkiego. Z tej wsi nie będą płacone żadne podatki, jednak rzeczony Gorczyński winien w razie potrzeby stawić się dla obrony tamtejszych zamków lub zamiast siebie wystawić innego szlachcica.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego [sekretarza królewskiego].

Jęz. pol.

Nr 5/3162

Wilno, 7 lutego [1639]

k. 4 - 5

Władysław IV zezwala Marcinowi Kalinowskiemu z Husiatyna, wojewodzie czernihowskiemu, staroście czernihowskiemu, braclawskiemu i lityńskiemu na ustąpienie prawa lennego do horodyszcz Listwin (*Isztwin lub Lisztwin*) w województwie i powiecie czernihowskim na osobę żołnierza Wawrzyńca Góreckiego, podwojewodziego czernihowskiego. Król potwierdza to ustąpienie, dokonane wobec ksiąg grodzkich czernihowskich, tak, jakby było uczynione za wcześniejszą jego zgodą. Z uwagi na to, że te

horodyszcza są puste, król zezwala na ich zasiedlenie oraz daje Góreckiemu prawo dożywotnie do Ostrówka Listwińskiego oraz gruntu po Borysie Huściku, zwanego Huścikowszczyzną, leżącego przy rzeczkach *Krzywici*, *Białowiesi* i *Sulicowce*, wraz z wszelkimi przynależnościami, wyjąwszy towary leśne, które to ziemie ma prawnie odzyskać z rąk obecnych, nieprawnych dzierżawców. Z racji owego dożywotnia Górecki ma obowiązek obrony tamtejszego zamku. Nadanie to król czyni ze względu na zasługi wojskowe Wawrzyńca Góreckiego, od 36 lat walczącemu w różnych wyprawach wojennych: moskiewskich, wołoskich, multańskich i pruskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego [sekretarza królewskiego].

Jęz. pol.

Nr 6/3163

Wilno, 15 lutego [1639]

k. 5 – 5v.

Władysław IV zezwala Andrzejowi Herburtowi z Felsztyna [*Fulsztyn*] na scedowanie swego prawa dożywotniego do wsi Prusiek w starostwie sanockim wraz z wszelkimi przynależnościami na osoby małżonków Jana Leszczyńskiego, sędziego ziemskiego sanockiego i Barbary z Kowalkowej. Z tytułu tego dożywotnia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. lac.

Nr 7/3164

Wilno, 18 lutego (*feria sexta post festum sancti Valentini martyris proxima*) 1639

k. 5v. – 6v.

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej przywileju księcia kurlandzkiego Jakuba [Kettlera], danego w Wilnie 16 lutego 1639 r., potwierdzającego przywileje szlachty kurlandzkiej.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. lac., niem.

Nr 8/3165

Wilno, 18 lutego [1639]

k. 7 – 7v.

Władysław IV przyznaje uczciwemu Janowi, synowi uczciwej Anny, urodzonemu ze związku pozamałżeńskiego, wszelkie prawa i prerogatywy, jakimi cieszą się legalnie urodzeni oraz unieważnia wszelkie zarzuty dotyczące urodzenia tegoż Jana.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego [sekretarza królewskiego].

Jęz. lac.

Nr 9/3166

Wilno, 21 lutego [1639]

k. 7v. - 8

Władysław IV, ze względu na zasługi wojskowe w Inflantach w chorągwi Mikołaja Korffa, kasztelana wendeńskiego, nadaje Aleksandrowi Rybińskiemu prawem dożywotnim dwór zwany Harendal w powiecie dyneburskim, wraz z wszelkimi przynależnościami i jeziorem Kalub, po śmierci Adama Talwosza znajdujący się w dyspozycji królewskiej. Z racji tego dożywotnia winien on corocznie oddawać królowi od osadników miarę pszenicy zwana pur oraz miarę jęczmienia dla proboszcza.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego [sekretarza królewskiego].

Jęz. łac.

Nr 10/3167

Wilno, 25 lutego [1639]

k. 8 – 8v.

Władysław IV, w uznaniu wieloletnich zasług, zezwala Wojciechowi Dramińskiemu, swemu pokojowemu na dochodzenie prawa dożywotniego do młyna Kaldanek na rzece Kowalewska oraz folusza w polu Lcino na rzece Drwęcy, obok młyna zwanego Pachura. Po śmierci tegoż młyny te będą podlegały wykupowi. Jeśli na tych dobrach będą jakieś obciążenia, zostaną spłacone starostwu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 11/3168

Wilno, 30 lutego [sic!] [1639]

k. 9 – 9v.

Władysław IV nadaje Janowi Szoldrskiemu urząd kasztelana biechowskiego*, wakujący po przejściu Stanisława Przyborowskiego na urząd kasztelana rogozińskiego**.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Data nominacji: 3 lutego 1639 r. Zob. *Urzędnicy wielkopolscy XVI – XVIII wieku. Spisy*, oprac. A. Bieniaszewski, Wrocław-Lódź 1987, s. 34, nr 16; dalej U I, 2.

**U I, 2, s. 155, nr 1095.

Nr 12/3169

Wilno, 28 lutego (*die ultima februarii*) [1639]

k. 9v. – 11

Władysław IV potwierdza transakcję sprzedaży 2 haków ziemi nad jeziorem *Ekavien* w powiecie mitawskim przez Franciszka Thaim Eberhardowi ab Hoven.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Michała Meger*.

Jęz. łac., niem.

* Zob.: W. Krawczuk, *Metrykanci koronni. Rozwój registratury centralnej od XVI do XVIII wieku*, Kraków 2002, s. 138-139.

Nr 13/3170

Wilno, 3 marca [1639]

k. 11 – 12

Władysław IV nadaje uczciwemu Błażewi Szamody, swemu woźnicy i jego żonie Zofii Stankównie prawo sporządzenia testamentu, który – po ich śmierci – zapewnia następcom, w razie braku dzieci – krewnym, swobodne dziedziczenie wszelkiego majątku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego.

Jęz. łac.

Nr 14/3171

Wilno, 8 marca [1639]

k. 12 – 12v.

Władysław IV nadaje Stanisławowi Przyborowskiemu, kasztelanowi biechowskiemu urząd kasztelana rogozińskiego, wakujący po przejściu Stefana Gembickiego na urząd wojewody łęczyckiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 15/3172

Wilno, 10 marca [1639]

k. 13 – 13v.

Władysław IV nadaje uczciwemu Szymonowi Suchokruchowi, woźnicy siostry królewskiej Anny Katarzyny Konstancji prawo sporządzenia testamentu, który – po jego śmierci – zapewnia żonie, uczciwej Katarzynie Czajkowskiej i dzieciom: Janowi, Tomaszowi i Mariannie, swobodne dziedziczenie wszelkiego majątku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 16/3173

Wilno, 12 marca [1639]

k. 13v. – 14v.

Władysław IV przyznaje egzulantowi szwedzkiemu Erykowi Andresonowi Silberrose i jego żonie Beacie Buxhoevden (*Buxhowdyn*), pochodzącej ze sławnej rodziny inflanckiej roczne dochody 312 złotych z cel gdańskich, płatne miesięcznie po 26 złotych, na okres 26 lat dla Eryka Silberrose, dla jego żony na 24 lata. Kwota ta będzie wyasygnowana z sumy 14 456 złotych przeznaczonej dla egzulantów szwedzkich przez króla Zygmunta III, powiększona o 4 000 złotych przywilejem królewskim w Gdańsku 5 lutego 1636 r.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 17/3174

Wilno, 12 marca [1639]

k. 14v. – 15

Władysław IV zezwala małżonkom: Janowi Mikołajowi Janickiemu i Katarzynie Zebrzydowskiej na ustąpienie swego prawa dożywotniego do dóbr Jołcze (*Jelce*), Berezki i Białowicze (*Białowieszcze*), w województwie kijowskim nad Dnieprem, wraz z wszelkimi przynależnościami na osoby małżonków: Michała Jaślikowskiego i Elżbiety Chodyczanki. Z tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 18/3175

Wilno, 15 marca [1639]

k. 15 – 15v.

Władysław IV, w uznaniu zasług wojskowych podczas wyprawy moskiewskiej, zezwala Mikołajowi Kirikowi na ustąpienie swego prawa lennego do wsi Rykowo w powiecie nowogrodzkim wraz z wszelkimi przynależnościami na osoby braci rodzonych: Krzysztofa, Jerzego, Stanisława, Jana Janowiców Molskich. Z racji tego prawa ciąży na nich obowiązek obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 19/3176

Wilno, 23 marca [1639]

k. 16 – 16v.

Władysław IV zezwala Mikołajowi Stogniewowi, staroście chmielnickiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wójtostwa wsi Tuczempy w województwie ruskim wraz z wszelkimi przynależnościami na osobę Marcina Krobanowskiego. Po śmierci tegoż sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 20/3177

Wilno, 23 marca [1639]

k. 16v. – 17

Władysław IV zezwala Mikołajowi Stogniewowi, staroście chmielnickiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Kamienobród i Cuniów (*Ceniów*) w województwie ruskim* oraz do wójtostw wraz z przynależnościami, na osobę Wacława Bobowskiego. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Po śmierci tegoż wójtostwa będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W ziemi lwowskiej, starostwie grodeckim.

Nr 21/3178

Wilno, 25 marca [1639]

k. 17 – 17v.

Władysław IV nadaje [Janowi] Adamowi ze Żmigrodu Stadnickiemu urząd podczaszego krakowskiego*, wakujący po śmierci Marka Stadnickiego**.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Zob. *Urzędnicy województwa krakowskiego XVI – XVIII wieku. Spisy*, oprac. St. Cynarski i A. Falniowska-Grabowska, Kórnik 1990, s. 76, nr 214; dalej: U IV, 2.

**U IV, 2, s. 76, nr 213.

Nr 22/3179

Wilno, 26 marca [1639]

k. 17v. – 18

Władysław IV nadaje Janowi Czosnowskiemu urząd cześnika warszawskiego*, wakujący po śmierci Tomasza Czosnowskiego**.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Jan Czosnowski, syn Andrzeja Czosnowskiego, wojskiego liwskiego, brat Tomasza i Stanisława, zmarł w 1639 r. Zob. A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. IV, Warszawa 1902, s. 26.

**Tomasz Czosnowski, syn Andrzeja Czosnowskiego, wojskiego liwskiego, brat Jana i Stanisława. Cześnikiem warszawskim był w 1638 r., zob. j.w., s. 24-25.

Nr 23/3180

Wilno, 28 marca (*feria secunda post dominicam Oculi Quadragesimalem proxima*) 1639

k. 18 – 19v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego na sejmie koronacyjnym w Krakowie, dnia 22 marca 1633 r., w którym król potwierdza, powtarzając, dokument Zygmunta Augusta, króla polskiego, dany na sejmie w Lublinie 15 kwietnia 1569 r., w którym król nadaje mieszczanom miasta Sądowa Wisznia (Wiśnia)*

dochody z pędzenia gorzałki na naprawę murów miejskich oraz prawo zbudowania łaźni na gruntach miejskich.

Relacja Piotra Gembickiego [biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego].

Jęz. łac.

*Miasto w województwie ruskim, ziemi przemyskiej.

Nr 24/3181

Wilno, 3 kwietnia [1639]

k. 19v. – 20

Władysław IV zezwala Mikołajowi Kirikowi na ustąpienie swego prawa lennego do wsi Bobryk oraz pustego siedliska Jakowlewice w powiecie nowogrodzkim, wraz z przynależnościami na osobę Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego. Na tymże kasztelanie ciążył będzie obowiązek obrony tamtejszych zamków. Król czyni to w uznaniu zasług wojskowych Aleksandra Piaseczyńskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 25/3182

Wilno, 3 kwietnia [1639]

k. 20 – 20v.

Władysław IV potwierdza, bez powtarzania, wypis z akt grodzkich nowogrodzkich, zawierający zapis umowy między Janem Sianożęckim a Aleksandrem Piaseczyńskim, kasztelanem kijowskim. Umowa dotyczy przekazania przez Jana Sianożęckiego na rzecz tegoż Aleksandra Piaseczyńskiego prawa do wolnego zalewku na swoim gruncie koźlenickim w powiecie nowogrodzkim, czerpania rudy znalezionej na tychże gruntach oraz drzewa – sośniny i dębiny do kuźnic.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 26/3183

Wilno, 5 kwietnia (*feria tertia post dominicam Laetare
Quadragesimalem proxima*) 1639

k. 21 – 21v.

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie, 19 czerwca 1638 r., w którym król mianuje Jana Ernesta Dąbrowskiego, zarekomendowanego przez Piotra Gembickiego, kanclerza wielkiego koronnego, swym sekretarzem.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

Nr 27/3184

Wilno, 7 kwietnia 1639

k. 21v. – 22v.

Władysław IV potwierdza, bez powtarzania, dwa dokumenty: 1. Atanazego Puzyny, władcy łuckiego, archimandryty żydyczyńskiego, dany w Łucku 15 maja 1637 r., w sprawie między tymże władzą a Bernardem Parczewiussem, przeorem konwentu dominikanów łuckich i całym konwentem o zamianę gruntów i budynków leżących z tyłu za klasztorem dominikanów nad rzeką Styrem oraz gruntu zwanego Szaniawczyzna, położonego bliżej miasta, niedaleko dworu Marcina Dąbrowskiego, skarbnika wołyńskiego oraz 2. Autentyczny dokument wyjęty z akt grodzkich łuckich, dany w Łucku, 24 kwietnia 1637 r. w sprawie

między dominikanami łuckimi a Aleksandrem Kobeckim o zamianę klasztornego gruntu z budynkami, zwanego Jankowski, na ulicy Karaimskiej i gruntu z tyłu za klasztorem, obok domu Minszura Wolfa Żyda.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 28/3185

Wilno, 12 kwietnia [1639]

k. 22v. – 23

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług wojskowych w wojnach ze Szwedami, Moskwą, Kozakami i Turkami, zezwala żołnierzowi Aleksandrowi Sielskiemu na wykup wójtostwa żarnowskiego* wraz z wszelkimi przynależnościami, po śmierci Walentego Raczkowskiego, z rąk obecnych dzierżawców oraz daje mu to wójtostwo prawem dożywotnim. Po śmierci tegoż Aleksandra Sielskiego wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W województwie sandomierskim, powiecie opoczyńskim.

Nr 29/3186

Wilno, 14 kwietnia [1639]

k. 23 – 23v.

Władysław IV nadaje Janowi Działyńskiemu, staroście puckiemu, pokrzywińskiemu i rogozińskiemu prawo dożywotnie do dzierżawy jasienieckiej*, wraz z wszelkimi przynależnościami, po śmierci Jana Żukowskiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W województwie pomorskim, powiecie świeckim.

Nr 30/3187

Wilno, 20 kwietnia [1639]

k. 23v. – 24

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Sebastiana Tarnowskiego do wsi Prusinowice w województwie sieradzkim, wraz z wszelkimi przynależnościami, na osobę jego żony Zofii Głębockiej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 31/3188

Wilno, 20 kwietnia [1639]

k. 24 – 24v.

Władysław IV nadaje swemu sekretarzowi Andrzejowi Bujalskiemu prawem kaduka wszelkie dobra po nieżyjącym Szwedzie Szymonie Marcinie, zwanym Prouiantmeister.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Tomasza Piotra Bieleckiego.

Jęz. łac.

Nr 32/3189

Wilno, 22 kwietnia [1639]

k. 24v. – 25

Władysław IV nadaje Stanisławowi Czosnowskiemu, zasłużonemu w wyprawie moskiewskiej urząd cześnika warszawskiego, wakujący po śmierci Jana Czosnowskiego*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Stanisław Czosnowski, syn Andrzeja Czosnowskiego, wojskiego liwskiego, brat Jana i Tomasza. Otrzymał nominację na cześnika po bracie Janie. Żył jeszcze w 1654 r. Zob. A. Boniecki, *Herbarz*, t. IV, s. 26.

Nr 33/3190

Wilno, 23 kwietnia [1639]

k. 25 – 25v.

Władysław IV nadaje Janowi Duczymińskiemu*, staroście janowskiemu urząd sędziego ziemskiego zakroczymskiego, wakujący po śmierci Jakuba Modzelewskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Jan Duczymiński, syn Pawła. Starostą janowskim został w 1625 r. po ojcu, który uzyskał na ustąpienie ze starostwa zgodę królewską. Zob. A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. V, Warszawa 1902, s. 73.

Nr 34/3191

Wilno, 27 kwietnia [1639]

k. 25v. – 26

Władysław IV zezwala Adamowi Kisielowi, podkomorzemu czernihowskiemu, staroście nosowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Dziewice w województwie czernihowskim, wraz z przynależnościami, prócz wyrabiania saletry i towarów leśnych, na osoby małżonków: Mikołaja Potockiego, wojewody braclawskiego, hetmana polnego koronnego i Elżbiety Kazanowskiej. Z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 35/3192

Wilno, 28 kwietnia [1639]

k. 26 – 26v.

Władysław IV, ze względu na zasługi wojskowe w wojnach z Kozakami, Moskwą i Szwedami, nadaje Aleksandrowi Sielskiemu, swemu dworzaninowi urząd miecznika różańskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 36/3193

Wilno, 30 kwietnia [1639]

k. 27

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Stanisława Ziemeckiego do wójtostwa w mieście Korzec*, wraz z wszelkimi przynależnościami, na żonę tegoż Krystynę Sokołowską. Po ich śmierci wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

* W powiecie łuckim województwie wołyńskim.

Nr 37/3194

Wilno, 30 kwietnia [1639]

k. 27 – 27v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Stanisława Ziemeckiego do wójtostwa w mieście Kowale, wraz z przynależnościami, na żonę tegoż Krystynę Sokołowską. Po ich śmierci wójtostwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 38/3195

Wilno, 30 kwietnia [1639]

k. 27v. - 28

Władysław IV pozwala przebudować kamienicę narożną przy ul. św. Jana w Warszawie, zwaną Golemowska, w której gościńnię znajdowali jego i poprzednich władców serwitorzy i dworzanie, mającą ogrzewanie i kuchnię, a w piwnicy dostęp do ogrzewania, tak, jak chce to zrobić posiadający ją i mieszkający tam Jan Gomer, od 35 lat muzyk króla i przedtem jego ojca, wraz z żoną, uczciwą Agnieszką Golemowską oraz dziećmi. Muzyk przez 40 lat będzie posiadał prawa do używania tego nowego budynku, potem przejdą one na króla. Budowa ma być tak przeprowadzona, aby nie zakłócała ogrzewania sąsiednich pomieszczeń, gdzie mieszkają serwitorzy i dworzanie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 39/3196

Wilno, 30 kwietnia [1639]

k. 28 – 28v.

Władysław IV zezwala uczciwym: Niceforowi Zachaiowicowi, popu cerkwi górnej na przedmieściu wielkim jaworowskim i namiestnikowi jaworowskiemu, jego bratu Andrzejowi, Stefanowi i Hrehoremu, synom Andrzeja Zachaiowicom Hryckowicom oraz Jackowi, synowi Artyma Zachaiowica, bratankom Nicefora, aby według umowy, na którą mieli zgodę starosty jaworowskiego, ustąpili pewne grunty pod miastem z ogrodem i połową zagrodników, należące do popostwa, uczciwej Małgorzacie Hryckownie Jackowej, mieszczance jaworowskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 40/3197

Wilno, 1 maja [1639]

k. 29 – 29v.

Władysław IV dokonuje fundacji kościoła i klasztoru zakonu karmelitów bosych w Warszawie na Krakowskim Przedmieściu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 41/3198

Wilno, 6 maja (*feria sexta post Inventionis sanctae Crucis proxima*)
1639

k. 29v. – 30

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie, 29 lipca 1638 r., w którym, z uwagi na zasługi wojskowe, nadaje Stefanowi Wronowskiemu, żołnierzowi prawem dożywotnim dobra seu pustynia zwane *Lebedyn Las* w województwie kijowskim, wraz z przynależnościami, po śmierci uczciwego Iwana Luczkowicza. Z tego dożywocia będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

Nr 42/3199

Wilno, 11 maja [1639]

k. 30 – 30v.

Władysław IV nadaje Jakubowi Szoldrskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej, prawem kaduka wszelkie dobra nieruchome i ruchome po Adamie Kacprze Ciecierzyskim, Czechu, mieszczaninie poznańskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 43/3200

Lepuny, 24 maja [1639]

k. 30v. – 31

Władysław IV zezwala Janowi Powęskiemu na scedowanie jego prawa do dochodu rocznego w wysokości 100 węgierskich złotych od Żydów krakowskich, na osobę Jana Kotlickiego, rajcy krakowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 44/3201

Szczytno, 9 lipca [1639]

k. 31 – 31v.

Władysław IV zezwala małżonkom: Janowi Olbrachtowi Smoguleckiemu i Ewie Zbyszewskiej na wydzierżawienie wsi królewskich Broniewo i Niszczewice (*Myszczenice*) w województwie inowrocławskim Annie Pawłowskiej na okres jednego roku, z możliwością przedłużenia na kolejne dwa lata.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 45/3202

Wilno, 28 czerwca 1639

k. 31v.

Władysław IV, w uznaniu zasług wojskowych podczas udziału w różnych wyprawach wojennych, nadaje Stanisławowi Dobromirskiemu urząd łowczego podolskiego, wakujący po śmierci Wojciecha Kalinowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 46/3203

Wilno, 30 czerwca [1639]

k. 32

Władysław IV włącza Jana Makutckon do grona swoich serwitorów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 47/3204

Szczytno (Ortesburg), 21 lipca [1639]

k. 32 – 32v.

Władysław IV włącza Szweda Szymona Martensa do grona swoich serwitorów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 48/3205

Wilno, 30 czerwca (*feria quinta post festum sanctorum Petri et Pauli apostolorum proxima*) [1639]

k. 32v. – 34

Władysław IV dokonuje oblaty w aktach kancelarii wielkiej koronnej testamentu Stefana Młotkiewicza, danego w Wilnie dnia 23 maja (*feria secunda post dominicam Cantate proxima*) 1639 r., w którym m.in. zapisuje siostrze Mariannie Młotkowskiej swe dobra Czekanów i Gulczewo (*Gulczow*) w województwie poznańskim, zaś ojcom karmelitom wileńskim 4000 złotych w zamian za tygodniowo odprawiane po dwie msze za jego duszę.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac., pol.

Nr 49/3206

Warszawa, 4 sierpnia [1639]

k. 34v. – 35

Władysław IV nadaje Andrzejowi Bujalskiemu, swemu sekretarzowi 8 beczek saletry, skonfiskowanej przez urzędników skarbowych ziem pruskich, które Szkot Gasparus Bol, nie mając pozwolenia królewskiego, chciał przewieźć z Torunia do Gdańska, załadować na statek dalekomorski i wywieźć zagranicę.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 50/3207

Warszawa, 5 sierpnia [1639]

k. 35 – 35v.

Władysław IV zezwala Zuzannie Bemowej, wdowie po Eggercie, mieszczaninie toruńskim na scedowanie swego prawa dożywotniego do młyna Staciwa i do młyna Libicz na rzece Drwęcy na osoby małżonków: sławetnych Szymona Bem i Agnieszki Menchowny. Po ich śmierci młyny te będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 51/3208

Warszawa, 6 sierpnia [1639]

k. 35 v. – 36

Władysław IV zezwala małżonkom: Piotrowi Czarnkowskiemu, wojewodzie kaliskiemu* oraz Zofii z Ostroga na ustąpienie swego prawa dożywotniego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Broniewo w województwie inowrocławskim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Jana Olbrachta Smoguleckiego i Ewy Zbyszewskiej. Po ich śmierci sołectwo to będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Syn Andrzeja Czarnkowskiego, wojewody kaliskiego w latach 1605 – 1618, zmarłego w 1618 r. Zob. U I, a, s. 53, nr 182.

Nr 52/3209

Warszawa, 9 sierpnia [1639]

k. 36 - 36v.

Władysław IV potwierdza dotychczasowe prawa i przywileje miasta Częstochowa oraz przyznaje miastu prawo odbywania dwóch jarmarków rocznie: w dzień św. Filipa i Jakuba (1 maja) oraz św. Marii Magdaleny (22 lipca).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 53/3210

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 36v. - 37

Władysław zezwala, by małżonkowie [Jan] Mateusz Ostrowski z Ostrowa* oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli oddać w dzierżawę wieś Brylińce w województwie ruskim, powiecie przemyskim oraz wójtostwo (*advocatia*) w tejże wsi wraz z przynależnościami, do której mają prawo dożywotnie, na okres trzech lat**, jedynie z zastrzeżeniem, by te dobra ani królewscy poddani nie doznali żadnych szkód ni uszczerbku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W dokumencie występuje jedynie pod imieniem Mateusz. Zob. nr 54.

**Pozostawiono puste miejsce.

Nr 54/3211

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 37 - 38

Władysław IV zezwala, by małżonkowie Jan Mateusz Ostrowski z Ostrowa oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli scedować swe prawo dożywotnie do wójtostwa przemyskiego na osoby* wraz z przynależnościami. Po śmierci tych, na których to prawo przejdzie, owo wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

* Pozostawione puste miejsca.

Nr 55/3212

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 38 - 38v.

Władysław IV zezwala, by małżonkowie [Jan] Mateusz Ostrowski z Ostrowa oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli oddać w dzierżawę wsie Chotyniec i Hruszowice (*Chruszow*) w województwie ruskim, powiecie przemyskim wraz z przynależnościami, na które mają prawo dożywotnie, na okres trzech lat**, jedynie z zastrzeżeniem, by te dobra ani królewscy poddani nie doznali żadnych szkód ani uszczerbku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*W dokumencie występuje jedynie pod imieniem Mateusz. Zob. nr 54.

** Pozostawione puste miejsca.

Nr 56/3213

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 38v. - 39

Władysław IV zezwala, by małżonkowie [Jan] Mateusz Ostrowski z Ostrowa* oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli oddać w dzierżawę tenutę Augustów seu Mosty Wielkie (*Mosty*) w województwie i powiecie bełskim na okres trzech lat*, jedynie z zastrzeżeniem, by te dobra ani królewscy poddani nie doznali żadnych szkód ani uszczerbku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*W dokumencie występuje jedynie pod imieniem Mateusz. Zob. nr 54.

** Pozostawione puste miejsca.

Nr 57/3214

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 39 - 39v.

Władysław IV zezwala, by małżonkowie [Jan] Mateusz Ostrowski z Ostrowa* oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli oddać w dzierżawę wsie Radenice (*Radynice*), Jatwiegi, Kornice sive Koniuchy w województwie ruskim, powiecie przemyskim*, jedynie z zastrzeżeniem, by te dobra ani królewscy poddani nie doznali żadnych szkód ani uszczerbku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*W dokumencie występuje jedynie pod imieniem Mateusz. Zob. nr 54.

**Pozostawiono puste miejsce. Brak też określenia, na ile lat miałyby być dzierżawa; prawdopodobnie opuszczono fragment tekstu.

Nr 58/3215

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 39v. - 40

Władysław IV zezwala, by małżonkowie Jan Mateusz Ostrowski z Ostrowa oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli ustąpić swe prawo do tenuty Augustów seu Mosty Wielkie (*Mosty*) w województwie i powiecie bełskim na osobę*, wraz z przynależnościami. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*Pozostawiono puste miejsce na nazwisko.

Nr 59/3216

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 40 – 41

Władysław IV zezwala, by małżonkowie Jan Mateusz Ostrowski z Ostrowa oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli ustąpić swe prawo dożywotnie do wsi Brylińce i wójtostwa w tej wsi w województwie ruskim, powiecie przemyskim, wraz z wszelkimi przynależnościami na osobę*. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*Pozostawiono puste miejsce na nazwisko.

Nr 60/3217

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 41 – 41v.

Władysław IV zezwala, by małżonkowie Jan Mateusz Ostrowski z Ostrowa oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli ustąpić swe prawo dożywotnie do wsi Chotyniec i Hruszowice (*Chruszow*) w województwie ruskim, powiecie przemyskim, wraz z przynależnościami, na osobę*. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*Pozostawiono puste miejsce na nazwisko.

Nr 61/3218

Warszawa, 10 sierpnia [1639]

k. 41v. – 42

Władysław IV zezwala, by małżonkowie Jan Mateusz Ostrowski z Ostrowa oraz Jadwiga z Hodorostawu mogli ustąpić swe prawo dożywotnie do wsi Radenice (*Radynice*), Jatwięgi, Kornice sive Koniuchy w województwie ruskim, powiecie przemyskim, wraz z przynależnościami, na osoby*. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*Pozostawiono puste miejsce na nazwisko.

Nr 62/3219

Warszawa, 15 sierpnia [1639]

k. 42v. – 43

Władysław IV zezwala, z uwagi na liczne zasługi wojskowe, Adamowi Starczewskiemu i jego żonie Katarzynie Świdorskiej na dochodzenie prawa do wsi Rohaczówka *alias* Czernotycze (*Czornatyce*) w województwie podolskim, powiecie latyczowskim, wraz z przynależnościami, po zmarłym Siemonie Czarnocie i Matwieju Owsianniku, będącej w nieprawym posiadaniu Panasa Czarnoty i Hieremiasza Owsiannika. Król daje im prawo

dożywotnie do tej wsi. Z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 63/3220

Warszawa, 21 sierpnia [1639]

k. 43 – 43v.

Władysław IV zezwala Felicjanowi Boczkowskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej na ustąpienie swego prawa dożywotniego do części folwarku Ossowiec, wólk Klechowickich, zwanych *Dworeszczyna*, wraz z przynależnościami, w starostwie kowelskim, na osoby małżonków: Macieja Kulikowskiego i Reginy Czernejowskiej. Z tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 64/3221

Młock, 4 września [1639]

k. 43v. – 44

Władysław IV zezwala Adamowi Jordanowi z Zakliczyna na dochodzenie prawa do włóki zwanej Druszkowska, z przynależnościami, w dobrach wsi Mszana* po śmierci Doroty Druszkowskiej, z rąk jej nieprawnych sukcesorów. Król daje mu prawo dożywotnie do tej włóki. Z tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, dziekana sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W województwie krakowskim, starostwie nowotarskim.

Nr 65/3222

Warszawa, 25 września

[1639]

k. 44v. – 45

Władysław IV zezwala Krzysztofowi Bołakowskiemu na wykupienie sołectwa, czyli 2 wólk ziemi wójtowskiej we wsi Tajno i ziemi zwanej morgi przy wsi Tajenko (*Tainki*) w starostwie rajgrodzkim, należącej do Kazimierza Dulskiego, po śmierci Wojciecha Bołakowskiego, z rąk jakichkolwiek użytkujących (*possessores*). Król daje mu prawo dożywotnie do tego sołectwa. Z tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 66/3223

Warszawa, 5 października [1639]

k. 45

Władysław IV zezwala Stanisławowi Pęskiemu, słuzącemu podczas wypraw moskiewskich w chorągwi Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego na wykupienie pewnych wólk we wsi Cieszymy w województwie podlaskim, wraz z przynależnościami, z rąk obecnych użytkujących (*possessores*). Król daje mu prawo dożywotnie do tych wólk. Po śmierci tegoż owe włóki będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 67/3224

Warszawa, 7 października [1639]

k. 45v. - 46

Władysław IV potwierdza wypis z akt miejskich lubelskich z 15 października (*feria sexta ipso festo sanctae Hedvigis viduae et electae*) 1639 r. [sic!], zawierający relację sławetnego Jana Ważyńskiego, rajcy lubelskiego, że czyni sławetnych Aleksandra i Baltazara Konopniców, rajców lubelskich oraz czcigodnego Stanisława Bobrowskiego, rajcę brzeskiego opiekunami prawnymi swych małoletnich dzieci oraz wszelkich swych dóbr.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

Nr 68/3225

Warszawa, 7 października [1639]

k. 46

Władysław IV zachowuje prawo dożywotnie młynarzowej Jadwigi Konopackiej, po śmierci męża, do młyna zwanego Nadolny w starostwie augustowskim, wraz z przynależnościami. Po jej śmierci młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

Nr 69/3226

Warszawa, 7 października [1639]

k. 46v.

Władysław IV zachowuje prawo dożywotnie uczciwego Michała Koładycz do młyna zwanego Koładycz na rzece Nurzec w dzierżawie Kleszczule*, wraz z przynależnościami. Po jego śmierci młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

*W województwie podlaskim, powiecie bielskim.

Nr 70/3227

Warszawa, 7 października

[1639]

k. 46v. - 47

Władysław IV nadaje Marcinowi Szczepanowskiemu urząd łowczego warszawskiego*, wakujący po zrzeczeniu się go przez Wiktoryna Krzyżanowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

*Zięć Wiktoryna Krzyżanowskiego, mąż jego córki Magdaleny. Zob. A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. XIII, Warszawa 1909, s. 45.

Nr 71/3228

Warszawa, 9 października [1639]

k. 47 - 48

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojskowe i udział Adama Jordana z Zakliczyna w walkach pod dowództwem Stefana Żółkiewskiego, hetmana wielkiego koronnego, zachowuje małżonków: Adama Jordana i Konstancję de *Swietosław*, z poprzedniego małżeństwa Bylinową, w dożywotnim posiadaniu wsi: Mszana, Olszówka, *Glisne*, Mieścisko w województwie krakowskim (zgodnie z przywilejem nieżyjącego króla Zygmunta posiadał je najpierw sam Adam Jordan) oraz wsi: *Jasionow*, *Skaliste* i Rabka, z przynależnościami, które

posiadała wraz z pierwszym mężem Konstancja, i folwarczku Nowodwór. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 72/3229

Warszawa, 12 października [1639]

k. 48 - 49

Władysław IV nadaje Krzysztofowi Charlińskiemu, swemu dworzaninowi, zasłużonemu podczas wojen moskiewskich, starostwo horodelskie wraz z dobrami: Łuszków, Wydranica, Wólka* i folwarkiem Kotcza oraz wszelkimi przynależnościami, po śmierci Stanisława Zborowskiego. Jeśli dobra tego starostwa są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Być może chodzi o miejscowość zwaną Wólka Kierakowa.

Nr 73/3230

Warszawa, 13 października [1639]

k. 49 – 49v.

Władysław IV nadaje Stefanowi Reczyńskiemu, miecznikowi nowogrodzkiemu, jako jednemu z czterech przedstawionych królowi przez szlachtę oraz zarekomendowanego królowi przez [Aleksandra Piaseczyńskiego] kasztelana kijowskiego, urząd podsędką nowogrodzkiego, wakujący po przejściu [Adama]*Wiśniewskiego na urząd sędziego ziemskiego nowogrodzkiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. pol.

*Zob. nr 3.

Nr 74/3231

Warszawa, 15 października [1639]

k. 49v. – 50v.

Władysław IV potwierdza prawe pochodzenie sławetnych Walentego i Adama Roguskich, braci rodzonych, synów szlachetnego Jana Roguskiego i Reginy, mieszczan miechowskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 75/3232

Warszawa, 15 października [1639]

k. 50 – 51

Władysław IV zezwala, by Maciej Poniatowski ustąpił swe prawo dożywotnie do wsi Rajskowo w województwie i powiecie kaliskim, sołectwo (*scultetiam seu advocatiam*) w tej wsi oraz młyn w Starym Mieście Kaliszu z przynależnościami, na osobę Adama Poniatowskiego, swego brata rodzonego. Król czyni to ze względu na zasługi obu braci: wojskowe pierwszego, służącego w chorągwi nieżyjącego już Jakuba Karola Madaleńskiego oraz w służbie publicznej, posła na sejmiki – drugiego z braci. Po śmierci tegoż Adama Poniatowskiego dobra te będą podlegać wykupowi. Z tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 76/3233

Warszawa, 15 października [1639]

k. 51 – 51v.

Władysław IV nadaje Wojciechowi Miaskowskiemu, podkomorzemu lwowskiemu, posłowi do Turcji, prawo dożywotnie do dóbr Mogilnica, Chmielów, Romanówka i Wolica Targowa w województwie ruskim*, wraz z przynależnościami, po śmierci Jakuba Poniatowskiego.

Jeśli dobra tego starostwa są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W starostwie trembowelskim.

Nr 77/3234

Warszawa, 13 października [1639]

k. 51v. - 52

Władysław IV przyznaje Andrzejowi Żółkiewskiemu, zasłużonemu w licznych wyprawach wojennych, dożywotnie prawo do dochodu rocznego w wysokości 1000 złotych ze starostwa horodelskiego, wypłacanego na św. Marcina i nakazuje Krzysztofowi Charlińskiemu, staroście horodelskiemu wypłacanie tych dochodów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 78/3235

Warszawa, 15 października [1639]

k. 52 – 52v.

Władysław IV zezwala, by Jan Zaborowski mógł ustąpić swe dożywotnie prawo do wójtostwa w mieście Kowale w województwie brzesko-kujawskim, wraz z przynależnościami, na osobę swego syna Marcina Zaborowskiego. Po śmierci tegoż wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 79/3236

Warszawa, 16 października [1639]

k. 52v.

Władysław IV zezwala Marcinowi Wypychowiczowi Goźlińskiemu, prepozytowi Św. Ducha w Gnieźnie, plebanowi gorzyckiemu na przekazanie sumy 1500 złotych dochodu rocznego na rzecz szpitala Św. Ducha, bez podatku dla króla od tej kwoty.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 80/3237

Warszawa, 20 października [1639]

k. 53 – 53v.

Władysław IV zezwala Stanisławowi Kocińskiemu ustąpić swe prawo dożywotnie do sołectwa we wsi Kocin w starostwie krzepickim z przynależnościami na osobę swego syna

Adama Kocińskiego. Po śmierci tegoż Adama Kocińskiego sołectwo to będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 81/3238

Warszawa, 20 października [1639]

k. 53v. – 54

Władysław IV potwierdza dokument dany na zamku krzepickim 5 października 1639 roku, w którym Joachim z Tarnowa [Tarnowski], wojewoda i starosta wendeński, dzierżawca starostwa krzepickiego, w imieniu swego syna Teodora Karola z Tarnowa, starosty krzepickiego zezwala na kupno przez uczciwego Adama Kuleja, syna Adama pewnych gruntów we wsi Truskolasy w starostwie krzepickim od Matysa Raja. Ówże Adam Kulej ma płacić z tych gruntów corocznie, na św. Marcina, czynsz 30 złotych do zamku krzepickiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac., pol.*

Nr 82/3239

Warszawa, 21 października [1639]

k. 54 – 54v.

Władysław IV przenosi prawo dożywotnie Stanisława Potockiego, wojewody podolskiego, starosty halickiego do wsi Jamnica, Ciężów (*Ciazuw*) i części wsi Uhrynów w starostwie halickim wraz z przynależnościami, na żonę tegoż Zofię [Kalinowską]*. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywotnia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

*Zob. A. Przyboś, *Potocki Stanisław*, w: *Polski Słownik Biograficzny* (dalej: PSB), t. XXVIII, Wrocław-Łódź 1984-1985, s. 150.

Nr 83/3240

Warszawa, 21 października [1639]

k. 54v. – 55

Władysław IV nadaje Piotrowi Bogatko, pokojowemu swego brata Karola Ferdynanda prawo dożywotnie do dóbr królewskich: wsi Skulsko z miastem i wójtostwem, *insulae Kempa* w województwie kaliskim oraz ziemi zwanej *Szysieńskie*. Z racji tego dożywotnia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Król czyni to na prośbę Jana Bogatko, ojca tegoż Piotra, wiernie służącego sobie oraz nieżyjącemu królowi Zygmuntowi III.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 84/3241

Warszawa, 24 października [1639]

k. 55 – 55v.

Władysław IV przyznaje uczciwemu Aleksandrowi Kuszyńskiemu, synowi Barbary z Wistek, urodzonemu ze związku pozamałżeńskiego, wszelkie prawa i prerogatywy, jakimi cieszą się legalnie urodzeni oraz unieważnia wszelkie zarzuty dotyczące urodzenia tegoż Aleksandra.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 85/3242

Warszawa, 25 października [1639]

k. 55v. – 56

Władysław IV zezwala Adamowi Jordanowi z Zakliczyna na dochodzenia prawa do gruntów zwanych *Zinikowskie* we wsi Mszana w województwie krakowskim oraz gruntów zwanych *Szynalowski, Milego, Rapy, Składnikowski i Kucharzowski*, które po śmierci osadników wróciły do rąk królewskich, z rąk nieprawnie użytkujących (*possessores*). Król daje mu prawo dożywotnie do tych dóbr. Z racji tego dożywocia ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Jęz. *łac.*

Nr 86/3243

Warszawa, na sejmie, 27 października [1639]

k. 56 – 56v.

Władysław IV zatwierdza sławetnego Michała Lenkiego, burmistrza miasta Starogard oraz uczciwą Elżbietę Reckin, jego żonę w posiadaniu i używaniu budynku gorzelnii między murami, zbudowanego niezgodnie z nowym prawem, naprzeciwko bramy Gdańskiej w Starogardzie, przez tychże przed 7 laty, przed wprowadzeniem nowego prawa, wraz z przynależnościami. Małżonkowie mogą czerpać z niego korzyści, za wyjątkiem czynszu należnego miastu w wysokości 6 złotych, który mają płacić.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 87/3244

Warszawa, 27 października [1639]

k. 56v. – 57

Władysław IV nadaje Aleksandrowi Starowieyskiemu ze Starej Wsi urząd skarbnika Księstwa Zatorskiego i Oświęcimskiego*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

* Urząd skarbnika zatorskiego i oświęcimskiego został utworzony w 1726 r. Zob. U IV, 2, s. 154.

Nr 88/3245

Warszawa, 29 października [1639]

k. 57 – 58

Władysław IV potwierdza dokument, dany w Jaworowie 26 maja 1635 r., w którym burmistrz, rajcy, wójt i ławnicy miasta królewskiego Jaworowa oddają Żydowi Moszkowi Salamonowiczowi, mieszczaninowi jaworowskiemu grunt miejski za młynem, na którym tenże postawi winiarnię i słodownię dla palenia gorzałki. Będzie z tego płacił czynszu rocznego dla miasta 16 groszy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 89/3246

Warszawa, 30 października [1639]

k. 58 – 58v.

Władysław IV potwierdza prawe pochodzenie uczciwego Andrzeja Lubockiego i przyznaje mu wszelkie prawa i prerogatywy, jakimi cieszą się legalnie urodzeni.
Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 90/3247

Warszawa, 30 października [1639]

k. 58v. – 59

Władysław IV zezwala Mikołajowi Wojewódzkiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi Szeniki* w powiecie latyczowskim, starostwie chmielnickim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Mikołaja Burzyńskiego, żołnierza walczącego w chorągwi Mikołaja Potockiego, wojewody braclawskiego, oraz Anny Świdorskiej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Być może chodzi o Siemki w starostwie chmielnickim.

Nr 91/3248

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 59 – 59v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie księcia Jerzego Wiśniowieckiego do starostwa kamienieckiego, wraz z przynależnościami, na osobę jego żony Eufrozyny Tarnowskiej, córki zmarłego kasztelana żarnowskiego*. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Jana Gratusa Tarnowskiego, kasztelana żarnowskiego od 1619 r. Zob. : *Urzednicy województwa sandomierskiego XVI – XVIII wieku. Spisy*, oprac. K. Chłapowski, A. Falniowska-Grabowska, t. IV, z. 3, nr 1383; dalej U IV, 3.

Nr 92/3249

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 59v. – 60

Władysław IV uznaje prawe pochodzenie Wawrzyńca, Stanisława, Doroty, Elżbiety, dzieci nieżyjącego szlachetnego Jana Roli i Zofii Rolanki z województwa podlaskiego, aby mogły dziedziczyć po rodzicach, sporządzać testament i swobodnie rozporządzać swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 93/3250

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 60 – 60v.

Władysław IV, na prośbę Grzegorza Tylawskiego, ojca oraz N* Tylawskiego, syna, zatwierdza ich prawo dożywotnie do jednej włóki *Kniastwo* zwane *Komanieckie* w starostwie krośnieńskim wraz z przynależnościami. Po ich śmierci dobra te będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

* Zostawione puste miejsce.

Nr 94/3251

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 60v. – 61

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług w wojnach z Moskwą, Turkami, ze Szwedami i Kozakami, nadaje Mikołajowi Potockiemu, wojewodzie braclawskiemu, hetmanowi polnemu koronnemu, staroście kamienieckiemu prawo dożywotnie do starostwa czerkaskiego, wakującego po śmierci Aleksandra Wiśniowieckiego, tj. miastami Czerkasy, Borowica, Arklej (*Akley*), Hołtwa, Kropiwna, Mandzialia Horodyszcze (*Mandziela Horodyszcze*), Bohuszkowa, Konstantynów, Horodyszcze Sarskie, wsiami: Duninów, Nieczujów, Sulskoho, Charkowica, Chacko, Karatuł, Białozero, Dubiejów na Ruskiej Polanie Większej i Mniejszej, Lipowskie, Żeliskowo, Popowo, Taranowo, Mutyszyno, Piszyków. Z tego starostwa ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Ponadto budynki starostwa mają pozostać nienaruszone; winna też być utrzymywana stróża leśna.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 95/3252

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 61v. – 62

Władysław IV, za przykładem swoich przodków i ojca oraz powodowany pobożnością swoją i żony oznajmia, że wraz z żoną królową Cecylią Renatą nadają dla zakonu ojców eremitów św. Romualda wzgórze Polkowa Góra i opisują granice tego nadania: drogą Niwkową, prywatną drogą zwana Kielbaśna, brzegiem Wisły, wsią Młociny; obwód granic to 50 stadiów. Ponadto kameduli mają prawo do wyrębu drzewa z lasu na opał i swoje potrzeby, do połowu ryb w Wiśle w granicach określonych w dokumencie oraz młyna Ruda z dochodami i dwóch stawów między drogą Kielbaśną a Zakroczymską przy młynie Pszenny.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 96/3253

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 62v.

Władysław IV, w uznaniu wieloletnich zasług dla kancelarii zezwala, aby Tomasz Kraszowski mógł wykupić 3 włóki ziemi w królewskim mieście Goniądzu oraz inne włóki we wsi Hornostaje w starostwie goniądzkim z rąk obecnych dzierżawców Rawa*, wraz z przynależnościami, prócz obciążeń, jaki spoczywają wobec starostwa.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zostawiono puste miejsce na imiona.

Nr 97/3254

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 62v. - 63

Władysław IV, w uznaniu wieloletnich zasług Marka Wodyńskiego, kasztelana podlaskiego, nadaje mu prawem dożywotnim wieś Pokutyńce w starostwie kamienieckim z przynależnościami, która wróciła do króla z powodu niepłacenia kwarty przez dotychczasową użytkującą (*possessor*) te dobra Helenę Wodyńską z Zamościa, żonę tegoż kasztelana*. Z dóbr tych ma być jak najszybciej zapłacona zaległa kwarta oraz trzykrotny dochód (?), w przyszłości zaś – podwójna kwarta.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

*Według lustracji królewskich województw: kijowskiego, braławskiego i podolskiego w 1629 r. Helena Zamojska płaciła 112 złotych kwarty. Zob.: *Lustracje królewskich ziem ruskich Wołynia, Podola i Ukrainy z pierwszej połowy XVII wieku*, wydał A. Jabłonowski, [w:] *Źródła dziejowe*, t. V, Warszawa 1877, s. 191.

Nr 98/3255

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 63 – 63v.

Władysław IV potwierdza testament zmarłego Zygmunta Gładyszewica, pisarza i rajcy krośnieńskiego, dany 24 maja 1633 roku w Krośnie, w obecności świadków: krewnego Andrzeja Gładyszewica, bakałarza sztuk wyzwolonych i Andrzeja Klementowica, plebana bieckiego, w domu tegoż Zygmunta Gładyszewica.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

Nr 99/3256

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 63v.

Władysław IV zalicza do grona swych serwitorów Jakuba Heckendorff, podstarościego łębarskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

Nr 100/3257

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 64 - 65

Władysław IV potwierdza dokument dany w Krakowie dnia 12 listopada (*in crastino beati Martini Confessoris Pontificis gloriosi*) 1381 r., w którym Ludwik, król węgierski i polski uwalnia poddanych w dobrach klasztoru miechowskiego od wszelkich służebności w zamian za czynsz 4 gr. z łąnu, 1 miarę żyta i 2 miary owsa na św. Marcina, z obowiązkiem pracy dwa dni w roku w okresie żniw i sianokosów dla klasztoru i opłat *subsidium charitativum*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. *lac.*

Nr 101/3258

Warszawa, 5 listopada [1639]

k. 65 – 65v.

Władysław IV, ze względu na zasługi Wojciecha Wessel, starosty różańskiego, dworzanina królewskiego, zezwala Markowi Adamowiczowi Sadowskiemu na ustąpienie jego prawa dożywotniego do derewni Bohdanow i Jarosławiec w powiecie nowogrodzkim, wraz z przynależnościami, wyjąwszy saletry i towary leśne, na osobę tegoż starosty. Z racji tegoż dożywotnia spoczywa na staroście obowiązek obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *lac.*

Nr 102/3259

Warszawa, 3 listopada (*feria quinta post festum Omnium Sanctorum proxima*) 1639

k. 65v. – 66v.

Władysław IV, z uwagi na liczne zasługi rodzinne, nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej swego dokumentu danego w Grodnie 16 listopada 1636 r., w którym

zezwała Bartłomiejowi Kazanowskiemu, staroście łukowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do starostwa łukowskiego wraz z przynależnościami, z wyjątkiem wsi Dąbie i wójtostwem tamże, na osobę jego syna Jana Dominika Kazanowskiego. Do tej wsi i wójtostwa ówże Bartłomiej Kazanowski z żoną mają prawo dożywotnie. Ze starostwa ma być płacona corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie oraz 300 złotych na reperację zamku. Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

Nr 103/3260

Warszawa, 4 listopada

(feria sexta post festum Omnium Sanctorum proxima) 1639

k. 66v – 68v.

Władysław IV, na prośbę burmistrza i rady miasta Elbląga oraz zapoznawszy się z sytuacją na ziemi pruskiej, poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Elblągu 14 lutego 1636 r., w którym potwierdza i odnawia wszystkie dotychczasowe przywileje, prawa, nadania, darowizny etc. dla miasta i mieszczan Elbląga oraz potwierdza objęcie tego miasta, jego mieszkańców i obszaru wszelkimi prawami, które zaprzysiągł podczas sejmiku koronacyjnego, kiedy to miasto wróciło do Rzeczypospolitej. Król potwierdza dokumenty inkorporacyjne króla Kazimierza [Jagiellończyka], te wydane przez wielkich mistrzów Zakonu Krzyżackiego, a także wcześniejsze nadania książąt: Mestwina (Mszczuja) pomorskiego i Przemysła wielkopolskiego oraz króla Władysława tak, jak jego ojciec w dokumencie danym w Warszawie 7 listopada 1592 r. Potwierdza także prawo lubeckie, którym rządzi się to miasto oraz wszystkie wolności od cła, myta etc., przysługujące jego mieszkańcom.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

Nr 104/3261

Warszawa, 4 listopada (*feria sexta*

post festum Omnium Sanctorum proxima) 1639

k. 69 – 69v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Królewcu 22 lutego 1636 r., w którym król potwierdza dokument swojego ojca Zygmunta III, na sejmie koronacyjnym w Krakowie 11 I 1588 r., w którym król zgodnie ze swoją przysięgą koronacyjną i wcześniejszą oliwską potwierdza, że wyznanie augsburskie (ewangelicko-augsburskie - *Augustanea*) może posiadać w mieście i poza jego murami, bez uszczerbku dla innych wyznań, świątynie i klasztory oraz prowadzić gimnazjum dla uczniów.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

Nr 105/3262

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 69v. – 70

Władysław IV, z uwagi na zasługi Marcina Dulskiego, walczącego w chorągwi [Krzysztofa]* Wiesiołowskiego, nieżyjącego już marszałka wielkiego litewskiego, rozszerza jego prawo dożywotnie do wsi Pruska Wólka wraz z przynależnościami, także na jego żonę Elżbietę Brzozowską. Z racji tego dożywocia z owej wsi ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. U XI, s. 74, nr 416.

Nr 106/3263

Warszawa, 7 listopada [1639]

k. 70 – 70v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojskowe Sebastiana Kawieckiego, służącego w chorągwi Mikołaja Potockiego, wojewody braclawskiego, hetmana polnego koronnego, starosty kamienieckiego, zezwala, by Zofia Garnyszowa, wdowa po Jakubie Garnyszu, mogła ustąpić ze swego prawa dożywotniego do wsi Miciowce* w województwie podolskim na osoby małżonków Stanisława Kawieckiego i Katarzyny Wojnowskiej. Z racji tego dożywocia ma być corocznie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

* W 1615 r. wieś ta była podzielona między trzech braci Garnyszów na trzy części, z których jedna znajdowała się w rękach Jakuba Garnysza. Inne nazwy tej wsi: Horodyszcze lub Trychowce Stare. Zob.: *Lustracje królewszczyzn ziem ruskich Wołynia, Podola i Ukrainy z pierwszej połowy XVII wieku*, wydał A. Jabłonowski, [w:] *Źródła dziejowe*, t. V, Warszawa 1877, s. 4.

Nr 107/3264

Warszawa, 8 listopada [1639]

k. 70v. – 71

Władysław IV, z uwagi na rozliczne zasługi wojskowe Stanisława Potockiego, wojewody podolskiego, starosty halickiego, przyznaje mu dochód roczny 4000 złotych z dzierżawy starostwa halickiego, który dotąd otrzymywał Mikołaj Potocki, wojewoda braclawski, hetman polny koronny, starosta kamieniecki i niżyński.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 108/3265

Warszawa, 8 listopada [1639]

k. 71 – 71v.

Władysław IV, na prośbę mieszczan miasta Opatowa, należącego do opactwa tynieckiego, wyrażoną za pośrednictwem pewnych doradców królewskich, dodaje miastu Opatów prawo do odbywania 4 kolejnych jarmarków rocznie: na 1 stycznia, w pierwszą niedzielę po Wielkanocy, Najświętszej Trójcy oraz święto Podwyższenia Krzyża Świętego (14 września). Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. *łac.*

Nr 109/3266

Warszawa, 9 listopada [1639]

k. 71v. – 72

Władysław IV nadaje Wojciechowi Ściborowi Ryłskiemu, pisarzowi grodzkiemu kijowskiemu urząd wojskiego żytomierskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *pol.*

Nr 110/3267

Warszawa, 10 listopada 1639

k. 72 – 74v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie 23 marca 1638 r., w którym za zasługi Adama Olbrachta Przyjemskiego, oboźnego pozwala lokować mu we wsi jego dziedzicznej Sieraków na surowym korzeniu miasto od herbu jego Rawicz nazwane. Król nadaje mu prawo magdeburskiej oraz opisuje sposób wyboru 8 sędziów na rok, na świętych Piotra i Pawła), nadaje herb miastu:

niedźwiedzia na polu żółtym (*flaveo*), prawo składu soli i wolniznę 35 lat; cło „dyszlówka” po 1 gr od wozu dla miasta, a z grobli i mostów przy drogach na Śląsk (Wrocław) dla Pana miasta po solidzie od konia i denarze od drobniejszej zwierzyny, etc.. Ponadto król ustala 5 jarmarków, mogących trwać do dwóch dni: na poniedziałek po Wniebowstąpieniu; na Wniebowzięcie NMP; na pierwszą niedzielę po św. Macieju; na św. Łucji i św. Katarzyny oraz dwa dni targowe w tygodniu: sobotę i środę.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

Nr 111/3268

Warszawa, na sejmie 10 listopada [1639]

k. 74v. – 77

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej wypisu z akt grodzkich lubelskich z 29 stycznia (*feria tertia post festum Conversionis sancti Pauli episcopi proxima*) 1636 r., w którym Izaak, syndyk Żydów lubelskich, w imieniu starszyny oraz całej społeczności żydowskiej, przyniósł umowę zawartą w Lublinie 11 listopada (*ipso festo sancti Martini Pontifici*) 1633 roku między wójtem i ławnikami podzamcza lubelskiego z jednej, zaś starszyną i społecznością żydów lubelskich z drugiej strony, podpisaną przez Jakuba Poniatowskiego, podstarościego lubelskiego i wójta podzamcza oraz ławników, opatrzoną pieczęcią wójta podzamcza. W umowie tej mowa jest o odnowieniu i potwierdzeniu pewnej umowy sprzed 5 lat, która dotyczy przede wszystkim przepalania gorzałki, mianowicie Żydzi mogą przepalać, szynkować i sprzedawać gorzałkę i Żydom i chrześcijanom i ludziom innych stanów, podobnie zaś podzamczanie mogą przepalać, szynkować i sprzedawać gorzałkę ludziom różnego stanu. Za pozwolenie szynkowania gorzałki Żydzi będą płacić podzamczanom 100 złotych na św. Marcina. Umowa ma obowiązywać 15 lat. Ponadto w Lublinie Żydzi nie mogą sprzedawać chrześcijanom chleba i mąki. Umowę tę potwierdza dokumentem danym w Dąbrowicy [b.d. i m.] Mikołaj Firlej, wojewoda sandomierski. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac., pol.

Nr 112/3269

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 77 – 77v.

Władysław I zezwala Janowi Zebrzydowskiemu, miecznikowi koronnemu, staroście lanckorońskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do tegoż starostwa z przynależnościami na osobę jego syna Michała Zebrzydowskiego. Ponadto król, w uznaniu licznych wojskowych zasług dla siebie i Rzeczypospolitej, rozszerza prawo do starostwa lanckorońskiego na żonę tegoż Michała, Mariannę Stadnicką. Z tego starostwa ma być płacona podwójna kwarta.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 113/3270

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 77v. – 78

Władysław IV, z uwagi na zasługi rodu Tarnowskich oraz Teodora Tarnowskiego, starosty krzepickiego, rozszerza prawo dożywotnie do tegoż starostwa wraz z przynależnościami, na jego żonę Elżbietę Podbereską. Jeśli to starostwo jest obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owego starostwa ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 114/3271

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 78v.

Władysław IV zalicza Marcina Phrost do grona królewskich lekarzy i serwitorów, nadając mu wszelkie prerogatywy i przywileje, które z tego wynikają.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

Nr 115/3272

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 78v. – 79

Władysław IV, z uwagi na zasługi Kacpra Rostopki, pisarza ziemskiego nowogrodzkiego podczas wojny z Moskwą pod chorągwią Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego, starosty ulanowskiego i nowogrodzkiego, nadaje temuż Rostopce prawo dożywotnie do derewni Klin nad rzeką Studenkiem w powiecie nowogrodzkim, wraz z przynależnościami, prócz salety i towarów leśnych, po nieprawnie użytkujących (*possessores*) Janie Zawolskim i Anastazji Krasieńskiej. Z tego dożywotnia zobowiązany jest on do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *pol.*

Nr 116/3273

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 79v.

Władysław IV zezwala Aleksandrowi Płaza, staroście brzeźnickiemu na dochodzenie prawa do pustej ziemi w tymże starostwie, po śmierci Wojciecha Kułakowskiego, z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*). Król daje mu na to prawo dożywotnie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. *łac.*

Nr 117/3274

Warszawa, 15 listopada [1639]

k. 79v. - 80

Władysław IV zezwala Aleksandrowi Zawiszy na ustąpienie swego prawa dożywotniego do czwartej części wsi Kalince seu Saraczynce na osobę Stanisława Zawiszy, żołnierza walczącego w chorągwi [Aleksandra]** Cetnera, rotmistrza królewskiego. Z tych dóbr ma być płacona podwójna kwarta.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego (sekretarza królewskiego).

Jęz. *łac.*

* Według lustracji królewskich województw: kijowskiego, braclawskiego i podolskiego w 1629 r. posesorami wsi Kalińce w województwie podolskim, starostwie latyczowskim byli Jan Stefan, Hieronim i Aleksander Zawiszowie, płacący łącznie z tej wsi 64 złote 10 groszy. Zob.: *Lustracje królewskich ziem ruskich Wołynia, Podola i Ukrainy z pierwszej połowy XVII wieku*, wydał A. Jabłonowski, [w:] *Źródła dziejowe*, t. V, Warszawa 1877, s. 193.

**Zob. nr 257.

Nr 118/3275

Warszawa, 18 listopada [1639]

k. 80 – 80v.

Władysław IV, z relacji pewnych doradców dowiedział się, że pewna część murów miejskich w Lublinie została, za zgodą Zygmunta III, zabudowana od zewnątrz i powstało tam przedmieście – po prawo idąc do miasta przez bramę Krakowską, natomiast na lewo od tej bramy są słabe, niewykorzystane mury. Z racji tego, iż magistrat lubelski proponuje zorganizować tam targowisko, król zgadza się, aby na odcinku w lewo od tej bramy aż do okrągłej baszty Czerwonej, naprzeciw klasztoru karmelitów bosych, miasto – wzmocniwszy od zewnątrz mury i wyremontowawszy basztę Czerwoną – zorganizowało tam targ dla szewców, garncarzy, zdunów i jatki mięsne, pod warunkiem, że nie będą blokowały drogi publicznej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego (sekretarza królewskiego).

Jęz. *łac.*

Nr 119/3276

Warszawa, 18 listopada [1639]

k. 80v. - 81

Władysław IV zezwala Krzysztofowi Charłęskiemu, staroście i swemu dworzaninowi na ustąpienie prawa dożywotniego do derewni Kłoczków ze słobodą Mokrzyńcami na rzeczka Snowie w województwie czernihowskim wraz z przynależnościami, poza saletrą i towarami leśnymi, na osobę Mikołaja z Brusłowa Kisiela, chorążego nowogrodzkiego. Z tego dożywocia zobowiązany jest on do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *pol.*

Nr 120/3277

Warszawa, 20 listopada [1639]

k. 81 – 81v.

Władysław IV potwierdza prawa nadane bractwu Wniebowzięcia NMP przy kościele rytu greckiego we Lwowie w 1592 r. [15 października]* przez swego ojca Zygmunta III, wraz z możliwością drukowania książek i pism w języku ruskim**, tak jak na to zezwalali poprzedni królowie polscy, w tym książek starych***, jak i nowych. Król potwierdza też inne przywileje poprzedników oraz przywilej dla bractwa. Mogą być drukowane książki duchowne i świeckie z wyjątkiem takich, które byłyby przeciw królowi i kościołowi katolickiemu; nie po polsku ani po łacinie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. *łac.*

**Historyczne Badania O Drukarniach Rusko-Słowiańskich W Galicyi, Autorzy Dyonizy Zubrzycki, s. 74-76.*

***W tytule dokumentu greckim.*

****Drukowanych przed unią brzeską.*

Nr 121/3278

Warszawa, 20 listopada [1639]

k. 82

Władysław IV potwierdza, bez powtarzania, przedstawiony wypis z akt radzieckich połanieckich z 18 października (*feria tertia post festum sanctae Hedvigis proxima*) 1639 r., w którym zawarty jest zapis przez czcigodnego Wojciecha Morawca, altarystę Najświętszej Maryi Panny w kościele parafialnym w Wiślicy, prepozyta bochneńskiego* pewnych dóbr zwanych Kalwińskie, tj. ziemi oraz łąki z ogrodem poza murami Połańca na rzecz czcigodnego Stanisława Cieniowca, prepozyta kościoła szpitala połanieckiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego (sekretarza królewskiego).

Jęz. łac.

*W tekście: *commendarius bochnensis*.

Nr 122/3279

Warszawa, 20 listopada (*feria quinta pridie festi*

sanctae Catherinae virginis et martyris proxima) [1639]

k. 82v. - 83

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie 11 grudnia (*feria secunda ante festum sanctae Luciae proxima*) 1570 r., w którym król Zygmunt August nadaje szlachectwo Augustynowi, Jakubowi i Maciejowi Rudigerom, synom Jana, rajcy toruńskiego, przyznając im prawo używania własnego herbu*. Ponadto mają oni wnieść opłatę 50 grzywien.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

* *Materiały genealogiczne, nobilitacje, indygenaty w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie* (dalej: *Materiały genealogiczne*), oprac. katalogu A. Wajs, Warszawa, 2001, s. 104.

Nr 123/3280

Warszawa, 28 listopada [1639]

k. 83 – 83v.

Władysław IV zezwala Janowi Berens i Janowi Tyle, mieszczanom elbląskim na budowę młynów wodnych lub poruszanych siłą zwierząt, służących do wyrobu czarnej maści (*nigra smigma*) i oleju, w miejscu wyznaczonym przez władze miasta Elbląga na przedmieściu. Mogą oni swobodnie z nich korzystać przez okres 20 lat, z możliwością przedłużenia.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 124/3281

Warszawa, 28 listopada [1639]

k. 84

Władysław IV przyznaje Michałowi Meger, pisarzowi kancelarii koronnej* prawem kaduka wszystkie dobra ruchome i nieruchome po zmarłym Roloffie Jansen, bednarzu (*doleatoris alias Jonkenmacher*), mieszczaninie gdańskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. nr 12.

Nr 125/3282

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 84 – 84v.

Władysław IV zezwala Piotrowi Małachowskiemu, staroście stanisławowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do sołectwa (*scultetia seu advocatia*) we wsi Tłuściec w tymże starostwie wraz z przynależnościami, poza saletrą i towarami leśnymi, na osoby uczciwych Jakuba i Wawrzyńca Ślęzaków. Po śmierci tychże sołectwo to będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 126/3283

Warszawa, 30 listopada [1639]

k. 84v. – 85

Władysław IV, na prośbę rady miejskiej Elbląga, widząc, że mieszkańcy składają lekkomyślnie apelację do sądu w sprawach błahych, co powoduje przeciąganie rozstrzygania ich w czasie i zubożenie stron, nakazuje i zabrania, zgodnie z rozsądkiem i ze zwyczajami przestrzeganymi w miastach w Prusach, aby odtąd nie były rozpatrywane sprawy apelacje między miastem a mieszkańcami, w których wartość sporu nie przewyższa 400 złotych. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 127/3284

Warszawa, 30 listopada (*in vigilia festi sanctae Andreae apostoli*) [1639]

k. 85 – 85v.

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie 22 marca 1635 r., w którym król rozszerza prawo dożywotnie Jana Tarnowskiego do starostwa wojnickiego wraz z przynależnościami, na żonę tegoż Annę Cecylię z Radziejowic. Z tego starostwa ma być płacona corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Relacja [Piotra Gembickiego, kanclerza wielkiego koronnego, biskupa przemyskiego].

Jęz. łac.

Nr 128/3285

Warszawa, 1 grudnia [1639]

k. 86 – 86v.

Władysław IV, z uwagi na wierną, uczciwą służbę Piotra Forbes, *factora* w Prusach, przyznaje temuż oraz Zofii a Lengenaw, jego żonie prawo swobodnego dysponowania swoim majątkiem i sporządzenia testamentu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 129/3286

Warszawa, 1 grudnia [1639]

k. 86v. – 87

Władysław IV zalicza znakomitego Macieja Rippers a *Meninga* do grona swoich serwitorów i przyznaje mu godność administratora mennic w Krakowie oraz Bydgoszczy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 130/3287

Warszawa, 1 grudnia [1639]

k. 87 – 87v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi podczas wojen moskiewskich i w Prusach, przenosi prawo dożywotnie rotmistrza Andrzeja Sierakowskiego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Wrotków w starostwie lubelskim wraz z przynależnościami, również na żonę tegoż Katarzynę z Ostroga. Po śmierci tychże sołectwo to będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 131/3288

Warszawa, 1 grudnia [1639]

k. 87v. – 88

Władysław IV przenosi prawo dożywotnie Krzysztofa Gembickiego, stolnika koronnego, starosty gnieźnieńskiego do dzierżawy w Opinogórze* wraz z przynależnościami, również na żonę tegoż Krystynę Sapieżankę, wdowę po Stanisławie Radziejowskim, wojewodzie łęczyckim. Z racji dożywocia na tej dzierżawie być płacona corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV .

Jęz. łac.

*W województwie mazowieckim, powiecie ciechanowskim.

Nr 132/3289

Warszawa, 1 grudnia (*feria quinta*
in crastino sanctae Andreae proxima) [1639]

k. 88 – 88v.

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie 22 grudnia 1636 roku, w którym król przenosi prawo dożywotnie Jana ab Holtze Guldenbalcha, rycerza złotego*, dworzanina, sekretarza oraz kapitana piechoty królewskiej, do dochodów z pisarstwa mostowego w Toruniu w wysokości 260 polskich złotych rocznie, płatnych po 1 i 2/3 talara tygodniowo, również na żonę tegoż Magdalenę Uxkulównę, na okres 30 lat. Mogą oni również pobierać po półtora grosza od każdej beczki soli przewożonej przez most lub drogą przez Toruń. Jan ab Holtze Guldenbalch otrzymał to dożywocie, za zgodą króla Zygmunta III, od Andrzeja Czarneckiego, dworzanina królewskiego.

Relacja Piotra Gembickiego [kanclerza wielkiego koronnego, biskupa przemyskiego].

Jęz. łac.

**Materiały genealogiczne*, s. 55.

Nr 133/3290

Warszawa, 2 grudnia [1639]

k. 88v. – 89

Władysław IV zezwala Demianowi Turzańskiemu, sołtysowi we wsi Turzańsk* (*Turzańskie*) na ustąpienie swego prawa dożywotniego do tegoż sołectwa, wraz z przynależnościami, na osoby swych synów Wacława i Jana Turzańskich. Po śmierci tychże sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W województwie ruskim, ziemi sanockiej.

Nr 134/3291

Warszawa, 2 grudnia [1639]

k. 89 – 89v.

Władysław IV zezwala uczciwym Janowi i Michałowi Smolnickim, sołtysom we wsi Smolnik w starostwie krośnieńskim, na ustąpienie swego prawa dożywotniego do 3 włók ziemi przynależnej do tego sołectwa, na osoby Jacka i Wacława Smolnickich, synów Jana. Po śmierci tychże owe włóki będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 135/3292

Warszawa, 3 grudnia [1639]

k. 89v. – 90

Władysław IV potwierdza dokument dany w Krośnie 27 października 1639 r., w którym Stanisław Kazanowski, starosta krośnieński i przedborski, widząc gotowość do posług dla JKM oraz konieczność stróżowania na węgierskiej granicy, pozwala Hrehoremu, synowi

Łukasza kniazia Wolańskiego oraz Wasylowi Popowiczowi na dożywotnie objęcie po pół łanu ziemi w kniastwie wolańskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac., pol.

Nr 136/3293

Warszawa, 3 grudnia [1639]

k. 90 – 90v.

Władysław IV potwierdza dokument dany w Krośnie 25 października 1639 r., w którym Stanisław Kazanowski, starosta krośnieński i przedborski, na prośbę Wasyla i Hryca, braci stryjecznych, popów z Olchowca, widząc że dobrze wypełniają swe obowiązki i uznając za rzecz słuszną, przyznaje im prawo do tego popostwa (pozwala im prawo u JKM na pomienione popostwo wyjednać).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego (sekretarza królewskiego).

Jęz. łac., pol.

Nr 137/3294

Warszawa, 5 grudnia [1639]

k. 90v. – 91

Władysław IV zezwala małżonkom Marcjanowi, komornikowi granicznemu wiślickiemu oraz Jadwidze Porowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do ogrodów i ziemi we wsi Podlipie w starostwie wiślickim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków Abrahama Gołuchowskiego, starosty stężyckiego oraz Anny z Zebrzydowic. Wcześniej ta ziemia była w posiadaniu uczciwego Jakuba Judeckiego i jego żony. Z racji dożywocia na tych gruntach ma być płacona corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 138/3295

Warszawa, 5 grudnia [1639]

k. 91 – 91v.

Władysław IV, w uznaniu zasług, przyznaje Andrzejowi Rzeczyckiemu, synowi Jerzego Rzeczyckiego*, starosty urzędowskiego dożywotnio dochód roczny w wysokości 4000 złotych ze starostwa urzędowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W tekście wymienionym starostą urzędowskim jest raz Jerzy Rzeczycki, innym razem Krzysztof Rzeczycki.

Nr 139/3296

Warszawa, 5 grudnia [1639]

k. 91v. – 92v.

Władysław IV potwierdza, powtarzając, przywilej dany w Krakowie na sejmie 10 marca 1595 roku, w którym król Zygmunt III nadaje miastu Radymno, należącemu do Wawrzyńca Goślickiego, biskupa przemyskiego prawo pobierania ceł. Król wcześniej wysłał do Radymna swoich rewizorów: Kiliana Drohojewskiego podkomorzego, Jana Boratyńskiego chorążego oraz Mikołaja Krasickiego wojskiego, przemyskich, którzy na miejscu stwierdzili, że jest droga przez miasto oraz poza nim, prowadząca z Małopolski na Ruś, którą wymierzili na długości 5500 łokci. Mieszczanie ponoszą duże koszty, dbając o tę drogę i reperując ją.

Wobec tego król uznaje, że przyznane cła mieszczenie Radymna będą mogli przeznaczać na reperacje drogi. Cło ma być pobierane następująco: od wozu z 5-6 końmi - półtora grosza, za

wóz z 3-4 końmi – jeden grosz, wóz z 2 końmi – pół grosza, wóz z jednym koniem – jednego solida, od wołu, konia wolnego, konia – jednego solida, od wieprza, świni, kozła, owcy – jednego denara.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 140/3297

Warszawa, 5 grudnia [1639]

k. 92v. – 93v.

Władysław IV nadaje miastu Sokalowi*, zniszczonemu w pożarze, prawo do odbywania drugiego jarmarku na dzień św. Michała Archaniola, przez okres 2 tygodni, wyjąwszy katolickie święta kościelne. Kupcy przyjeżdżający na jarmark są zwolnieni od wszelkich podatków na okres 10 lat.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Bedermana.

*W województwie bełskim.

Jęz. pol.

Nr 141/3298

Warszawa, 6 grudnia [1639]

k. 93v. – 94

Władysław IV zezwala Pawłowi Gromadzkiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wójtostwa w mieście Gostyninie, wraz z przynależnościami, na osobę Bartłomieja Buchańskiego. Po śmierci tegoż wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 142/3299

Warszawa, 6 grudnia [1639]

k. 94v. – 95

Władysław IV potwierdza, bez powtarzania, list Adama Kisiela, podkomorzego czernihowskiego, starosty nosowskiego z dnia 6 czerwca 1634 r., w sprawie stwierdzenia posiadania przez Samuela Wołodkowicza folwarku nad rzeczką Pułdenką w gruncie Dziewickim*, trakcie nosowskim przez tegoż dawno założonego, a z uwagi na jego rycerskie zasługi, z wolnością grobli przy tym folwarku dla zajmowania stawków na rzeczce Pułdence. Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. pol.

*W województwie czernihowskim.

Nr 143/3300

Warszawa, 6 grudnia [1639]

k. 95 – 95v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojskowe, nadaje Remigianowi Gorczyńskiemu, wojskiemu latyczowskiemu, prawo lenne na pustosz Obary w powiecie nowogrodzkim, po bojarzynie Fedorze Durowym, jako kolejną po danej wcześniej pustoszy Buchy, wraz z przynależnościami, poza prawem robienia towarów leśnych. Z tego prawa lennego wynika obowiązek obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. pol.

Nr 144/3301

Warszawa, 7 grudnia [1639]

k. 95v. – 96

Władysław IV, chętnie widząc artystów, a zwłaszcza rzadkich specjalności w Rzeczypospolitej, przyjmuje jako swojego serwitora i rzeźbiarza Jana Bass*, mieszczanina z Elbląga, rytującego w miedzi (*aenarum tabellarum*) alias „cuperstich”, bierze go pod swój

patronat i opiekę, wyjmując spod jurysdykcji miejskiej i na 20 lat zabrania kopiowania bez jego pozwolenia widoków Elbląga i innych obrazów oraz *szpiegiel de schreibe kunst***, pod karą tysiąca złotych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

* Z. Jakrzewska-Śnieżko, *Bass Jan*, w: *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego* pod red. Stanisława Gierszewskiego, T. 1, Gdańsk, 1992, s. 64 – 65.

** Wzornik kaligraficzny H. Ryverdiusa, *Spiegel der Schreibkunst*.

Nr 145/3302

Warszawa, 5 grudnia (*feria secunda pridie festi*

sancti Nicolai episcopi confessoris proximum) [1639]

k. 96v. – 97

Władysław IV potwierdza nadanie z 7 grudnia 1637 r. w Warszawie dla Michała Kupczewica, swego sekretarza i jego żony Anny Hegnorowny, dochodu rocznego 200 złotych z ceł portowych gdańskich, wakującego po śmierci sławetnego Konrada Hutemberga.

Jęz. łac.

Nr 146/3303

Warszawa, 8 grudnia [1639]

k. 97 – 97v.

Władysław IV przyznaje miastu Częstochowa należącemu do starostwa olsztyńskiego, za wstawienictwem Jana Karola Tarły ze Szczekarzowic, kasztelana wiślickiego, starosty zwoleńskiego i olsztyńskiego, prawo odbywania dwóch jarmarków rocznie: na św. Filipa i Jakuba w maju - 1 maja oraz na św. Marię Magdalenę – 22 lipca.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 147/3304

Warszawa, 10 grudnia [1639]

k. 97v. – 98

Władysław IV potwierdza dokument dany w Warszawie 6 grudnia 1639 r., w którym księżniczka Anna Katarzyna Konstancja, siostra królewska zezwala małżonkom: Walentemu Głazneckiemu, sekretarzowi królewskiemu i jego żonie Urszuli Konstancji Lubmajerównie na dochodzenie prawa do wójtostwa w mieście królewskim Ujście, wraz z przynależnościami, z rąk obecnych użytkujących (*possesores*). Księżniczka nadaje im na to wójtostwo prawo dożywotnie. Po ich śmierci wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 148/3305

Warszawa, 15 grudnia [1639]

k. 98v. – 99

Władysław IV zezwala Fedorowi, synowi nieżyjącego Hryczka oraz Iwanowi, synowi Bazylego Krasnosielskim na ustąpienie swego prawa dożywotniego do części wsi Krasnosielce nad rzeką Boh w starostwie chmielnickim, powiecie latyczowskim na osoby małżonków: Jerzego Jasienickiego i Magdaleny Nepelskiej. Król przyznaje im też prawo do innych części we wsi Krasnosielce, które powróciły po Andrzeju, synu Fedora oraz po Sufronie, synu Iwana, do dyspozycji królewskiej. Z tego dożywotnia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 149/3306

Warszawa, 12 grudnia [1639]

k. 99 – 102v.

Król poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu pergaminowego danego w Wągrowcu, dnia 7 października 1639 r., w którym opat Wojciech Samuel Chrzanowski i przeor Jan Suska z klasztoru cysterskiego w Wągrowcu, dokonują podziału dóbr stołu opata i konwentu. Opat Chrzanowski, archidiakon gnieźnieński i sekretarz królewski dla zapewnienia wikt i wzrostu liczebności konwentu postanawia: dodać do dóbr stołowych konwentu wieś Borowniki z sołectwem, sołectwo (puste) w Durowie, z zachowaniem rozporządzenia opata Zajączkowskiego o korzystaniu łącznym przez opata i konwent z młyna Ostrowiec; stawy rybne - pusty koło Straszewa i pełny pod Durowem i wsią Tarnowo Pałuckie, oraz las koło Łęgowa i łakę. Dokument określa, kto ma tymi dobrami zarządzać (provisor). Ponadto do wspólnego stołu konwentualnego przyłącza wsie: Łęgowo, Ochodza, Łaziska z folwarkiem; parafie w Tarnowie (jak to już postanowił Stanisław Borysławski); wieś Tarnowo i pusta, ale z pierwszej fundacji Klasztorów i wieś Durowo oraz dziesięciny ze wsi Łukowo, Morakowo, Czerlin (*Czerlewino*), Laskownica Wielka i Mała, Gołańcz, Brzeźno i Chawłodno. Z tych dochodów ma być nie tylko *victus et amictus*, ale także jednego lub dwóch zakonników należy wysłać na nauki do Poznania lub Kalisza, jak to z parafii Łęgowo wyznaczył ongiś ordynariusz poznański, Łukasz Kościelecki.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 150/3307

Warszawa, 15 grudnia 1639

k. 102v. – 103v.

Władysław IV, za radą mądrych mężów, bierze w opiekę Elżbietę Magdalenę, córkę księcia szczecińskiego, z krwi jagiellońskiej w piątym pokoleniu, w razie śmierci jej męża Fryderyka Kettlera, księcia kurlandzkiego gwarantując jej bezpieczne przejście wszelkich dóbr i włości oraz poszanowanie jej nadeń.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 151/3308

Warszawa, 15 grudnia [1639]

k. 103v. – 104

Władysław IV zezwala małżonkom: Pawłowi Sokołowskiemu, staroście rogozińskiemu i Zofii* na oddanie w dzierżawę starostwa rogozińskiego, wraz z przynależnościami na osobę Macieja Kleczkowskiego na okres 3 lat, z zastrzeżeniem, by budynki tego starostwa były nienaruszone, a poddani obciążani zwykłymi powinnościami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Brak nazwiska, puste miejsce.

Nr 152/3309

Warszawa, 18 grudnia

[1639]

k. 104 – 104v.

Władysław IV zezwala Tomaszowi Brucek Kierznowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) do wsi Pasyunki w starostwie bielskim z 2

włókami ziemi na osoby małżonków: Andrzeja Kierznowskiego, jego syna i Ewy Oborskiej. Po śmierci tychże owo sołectwo będzie podlegać wykupowi. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.
Jęz. łac.

Nr 153/3310

Warszawa, 23 grudnia [1639]

k. 104v. – 105

Władysław IV nadaje Stanisławowi Karnickiemu, zarekomendowanemu królowi przez pewnych doradców, urząd miecznika sochaczewskiego, wakujący po śmierci Adama Szczemskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 154/3311

Warszawa, 20 grudnia [1639]

k. 105v. – 106

Władysław IV nadaje Hermanowi Gantskofft*, pochodzącemu ze starej kurlandzkiej rodziny, zasłużonemu w licznych wyprawach wojennych: w wojnach na Litwie przeciw księciu Karolowi Sudermańskiemu, w oblężonym Smoleńsku podczas wojen moskiewskich, urząd chorążego dorpackiego, wakujący po śmierci Jana Brzozowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Marcjana Tryznę, referendarza Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Jęz. łac.

*Inne brzmienie nazwiska to Ganzkopf, Gantzkow. Zob.: *Urzednicy inflanccy XVI – XVIII wieku*. Spisy, t. IX, oprac. K. Mikulski, A. Rachuba, Kórnik 1994, s. 42, nr 54; dalej U IX.

Nr 155/3312

Warszawa, 23 grudnia [1639]

k. 106 – 106v.

Władysław IV zachowuje uczciwych: Jana Szczegota i Adama Soszkę w posiadaniu sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Leszczyny, należącej do dzierżawy garwolińskiej, wraz z przynależnościami. Po śmierci tychże sołectwo to będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego i sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 156/3313

Warszawa, 23 grudnia [1639]

k. 106v. – 107

Władysław IV, z uwagi na wojskowe zasługi, zezwala Wacławowi Zubczewskiemu, horodniczemu łuckiemu, swemu rotmistrzowi na ustąpienie swego prawa dożywotniego do dworzyszczu we wsi Podhajcach (Niższych) *alias Wolhowycach* w powiecie łuckim, wraz z przynależnościami, na osobę swego syna Konstantyna. Z tego dożywotnia corocznie będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Bedermana.

Jęz. pol.

Nr 157/3314

Warszawa, 2 grudnia (*feria sexta ante festa Solennia*

Nativitatis Domini) [1639]

k. 107 – 108v.

Władysław IV potwierdza, powtarzając, dokument dany w Warszawie, 2 maja 1633 roku, w którym z kolei potwierdza, powtarzając, dokument dany na zamku warszawskim 13 sierpnia 1632 roku, w którym tenże król, za zgodą i wolą braci: Jana Kazimierza, Jana Olbrachta,

biskupa warmińskiego, nominata krakowskiego, Karola Ferdynanda, biskupa wrocławskiego i Aleksandra Karola, książąt polskich i szwedzkich oraz opiekuna w imieniu siostry Anny Katarzyny Konstancji, księżniczki polskiej i szwedzkiej, nadają Adamowi Kazanowskiemu, osobistemu pokojowemu królewskiemu, staroście borysowskiemu dwór w Warszawie, na Krakowskim Przedmieściu w sąsiedztwie klasztoru franciszkanów. Dwór ten niegdyś znajdował się w posiadaniu nieżyjącego już Andrzeja Boboli, podkomorzego koronnego, który zrezygnował z niego i zwrócił królowi Zygmuntowi [III].
Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

Nr 158/3315

Warszawa, 23 grudnia [1639]

k. 108v. – 109

Władysław IV potwierdza wspólne prawo dożywotnie małżonków Andrzeja Siewierskiego, starosty ostrzeszowskiego oraz Anny z Kielczewa na wieś *Mechnica*, sołectwo we wsi Siedlików, karczmę zwaną Drągowska z młynem Korpysztum, wieś *Zajączkowo* z sołectwem, młynami: *Rupot* i *Zawada* lub *Rubera*, wraz z przynależnościami. Z tego dożywocia corocznie będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 159/3316

Warszawa, 27 grudnia [1639]

k. 109 – 109v.

Władysław IV zachowuje czcigodnego Jerzego Karaczewskiego w dożywotnim posiadaniu popostwa w kościele pod wezwaniem św. Jerzego rytu greckiego w mieście Lubomli, wraz z wymienionymi gruntami i wszelkimi przynależnościami, po śmierci ojca, również Jerzego Karaczewskiego.

Jęz. łac.

Nr 160/3317

Warszawa, 30 grudnia [1639]

k. 109v. – 110

Władysław IV pozostawia Justowi Schultziusowi, nadzorcy zbrojowni krakowskiej (*praefectus armamentarii Cracoviensis*) jego dożywotnie dochody.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego i sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 161/3318

Warszawa, 30 grudnia

[1639]

k. 110 – 111

Władysław IV zezwala Gniewomirowi Reinholdowi Krokowskiemu, pułkownikowi i serwitorowi królewskiemu, zasłużonemu w wojnach z Turkami, Moskwą i Szwedami w Prusach oraz Brygicie, jego żonie, na ustąpienie ich prawa emfiteutycznego i dożywotniego do wsi Kosowo (*Kossowo Nowe*), Bysewo Wielkie (*Byssaw*)*, *Basthenhagen*** w województwie pomorskim na osobę Jerzego Ernesta Krokowskiego, ich syna. Z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego i sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Obecnie: Bysewo, osiedle w Gdańsku w dzielnicy Kokoszki.

**Inaczej Bysewo Małe, wieś wyodrębniona z Bysewa Wielkiego, przestała istnieć w XVIII w.

Nr 162/3319

Warszawa, [bd] grudnia* [1639]

k. 111 – 111v.

Władysław IV zezwala małżonkom: Wojciechowi Świąteckiemu, swemu dworzaninowi oraz Barbarze Purzeckiej na ustąpienie swego prawa dożywotniego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi królewskiej Szklary w województwie krakowskim, wraz z przynależnościami, na osobę **. Z tego dożywocia corocznie będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zostawiono puste miejsce; brak daty dziennej.

**Zostawiono puste miejsce.

Nr 163/3320

Warszawa, 30 grudnia [1639]

k. 111v. – 112

Władysław IV zezwala Stanisławowi Korzbok Zawadzkiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi królewskiej *Modłów* w województwie kaliskim, wraz z przynależnościami, na osobę swego bratanka Zawackiego*, służącemu w chorągwi rotmistrza Władysława Myszkowskiego, starosty grodzieckiego. Z tego dożywocia corocznie będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Brak imienia; zostawiono puste miejsce.

Nr 164/3321

Warszawa, 31 grudnia [1639]

k. 112 – 113

Władysław IV nadaje Aleksandrowi Piaseczyńskiemu, kasztelanowi kijowskiemu, staroście ulanowskiemu, nowogródzkiemu puste dobra nad rzekami Klewienią, Sejmem i Desną, niektóre zawsze puste, niektóre zniszczone ostatnimi wojnami – teraz staraniem kasztelana znów są zasiedlane: Krupiec, Worów nad rzeką Obestą, Wiktorów; Koczerhy nad Jesmanią; Swarków, Suleszów, Wołokityn, Zazezki, Bykowski, Chołżówka ze wszystką rzeczką Worhlem i Litwinowicze, nad Klewienią Kamień, Podkamienie, Zabłotów, *Lubieszów*, Spaskie pole z pustoszą Ryczewem, Ozarycze nad Semem, Konotop nad Jaźmą, Targowicą, *Sosnowką*, *Popówką* z mlinikami nad Weronką, *Kosterow z slobodą Kosterowską*, *Boryszowskim i Holowienką*, Rybotyn i *Sachod* z ostrowami między Desną i Sejmem, *Rozestwienską slobodą* Korystk, Baszurów, Czartowszczyzna, Dobrotów, wraz z przynależnościami. Król nadaje temuż prawo robienia *potaszu i smelcugi* na 5 lat. Z tego dożywocia kasztelan kijowski jest zobowiązany do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 165/3322

Warszawa, 1 grudnia [1639]

k. 113 – 113v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Krystyny Sapieżanki, wdowy po Stanisławie Radziejowskim, wojewodzie łęczyckim do dzierżawy w Opinogórze na jej małżonka

Krzysztofa Gembickiego, stolnika koronnego, starostę gnieźnieńskiego. Z tego dożywocia corocznie będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. lac.

Nr 166/3323

Warszawa, 23 grudnia [1639]

k. 114 – 115

Władysław IV nadaje księciu Władysławowi Zasławskiemu-Ostrogskiemu, koniuszemu wielkiemu koronnemu prawo dożywotnie do starostwa łuckiego ze wsiami Krasne i Oleszów i wszelkimi przynależnościami po śmierci Hieronima Charlińskiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. lac.

Nr 167/3324

Warszawa, 25 grudnia

[1639]

k. 115 – 115v.

Władysław IV zezwala Janowi Mikołajowi Daniłowiczowi z Żurowa, podskarbiemu wielkiemu koronnemu, staroście przemyskiemu, samborskiemu, drohobyckiemu i ratneńskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Datyń w starostwie ratneńskim, wraz z przynależnościami, na osobę Jakuba Chronowskiego, sekretarza królewskiego i pisarza skarbu koronnego. Z tego dożywocia corocznie będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Tomasza Piotra Bieleckiego.

Jęz. lac.

Nr 168/3325

Warszawa, 14 października [1639]

k. 115v. – 116

Władysław IV, w uznaniu zasług wojskowych, nadaje uczciwemu Bartłomiejowi Kaniczowi prawo dożywotnie do półlanka roli wybraneckiej we wsi Męki w starostwie sieradzkim, wraz z przynależnościami, także z wyrębem drzewa, jednak bez spustoszenia lasów oraz z warzeniem piwa i gorzałki paleniem na domowy użytek. Z tego dożywocia corocznie będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 169/3326

Warszawa, 15 października [1639]

k. 116 – 117

Władysław IV nadaje Aleksandrowi Piaseczyńskiemu, kasztelanowi kijowskiemu, staroście ulanowskiemu, nowogródzko-siewierskiemu puste dobra nad rzekami Klewienią, Sejmem i Desną, niektóre zawsze puste, niektóre zniszczone ostatnimi wojnami – teraz staraniem kasztelana znów są zasiedlane: Krupiec, Worów, Suleszów i Wiktorów, Koczaryh i Wołokityn, Litwinowicze, Kamień z Podkamieniem, Spaskie pole, Zabłotów, Ozarycze, Popowka i Sosnowka z młynikami nad Weretwą rzeczką, Obmoczow z slobodką Palczykami w obrębie Miedwiedowskim, Kosterow, slobodkami Kosterowska, Holoniewska i Trostencem,

Rozestwienska słoboda Rybotyn i *Sachocz*, wraz z przynależnościami, wyjąwszy saletrę i towary leśne. Z tego dożywocia kasztelan kijowski jest zobowiązany do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 170/3327

Warszawa, 22 października [1639]

k. 117 – 117v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojenne w wyprawach wołoskich, pruskich i moskiewskich, zezwala Gabrielowi Drużbicowi na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Woronowce w województwie wołyńskim, powiecie krzemienieckim, wraz z przynależnościami, na osobę Jana Drużbica, swego syna. Z tego dożywocia corocznie będzie odprowadzana kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 171/3328

Warszawa, 12 listopada [1639]

k. 117v. – 120

Władysław IV nobilituje Jana Grimani*, Wenecjanina, dyplomate, posła zwyczajnego cesarskiego, dokonując rozszerzenia jego herbu**.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

**Materiały genealogiczne*, s. 49.

**Na k. 118v. puste miejsce na wizerunek herbu.

Nr 172/3329

Warszawa, 22 listopada [1639]

k. 120 – 120v.

Władysław IV zezwala Kazimierzowi Dulskiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do dzierżawy tajneńskiej w województwie podlaskim, ze wsiami: Orzechówka (*Orzechowska*), Baryłówka, Woźna Wieś Wielka, Tajno Wielkie, Woźna Wieś Mała, Polkowo i folwarkiem Pruska, sołectwem we wsi Tajno, młynem *Smitewski* we wsi Woźna Wieś, z prawem połowu ryb i miarą (zboża), w starostwie rajgrodzkim, na osoby małżonków: Jana Denhoffa, dworzanina pokojowego, pułkownika i Elżbiety Byłówny. Po ich śmierci sołectwo we wsi Tajno oraz młyn we wsi Woźna Wieś będą podlegać wykupowi. Z racji tego dożywocia ma być odprowadzana coroczna podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 173/3330

Warszawa, 3 stycznia 1640

k. 122 – 122v.

Władysław IV, w uznaniu zasług Jana Kunińskiego, sędziego starodębskiego, zezwala mu na ustąpienie prawa dożywotniego do 5 włók przy Słuczewsku w powiecie nowogródzko-siewierskim wraz z przynależnościami, wyjąwszy saletry i towary leśne, na osobę Jana Borkowskiego. Z tego dożywocia tenże jest zobowiązany do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 174/3331

Warszawa, 3 stycznia 1640

k. 122v. – 123

Władysław IV zezwala Janowi Lubstowskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej na dochodzenie swego prawa do trzeciej miary z młyna Wirch obok wsi *Kąkolewnica* w powiecie łuckim wraz z przynależnościami z rąk nieprawnie użytkujących (*possessorum*). Po śmierci tegoż młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 175/3332

Warszawa, 3 stycznia 1640

k. 123 – 124

Władysław IV potwierdza dokumenty: 1) dany w Nowogródku dnia 18 marca 1636 roku, w którym Aleksander Piaseczyński, kasztelan kijowski, starosta ulanowski i nowogrodzki daje w posiadanie swemu słudze Maciejowi Stachorskiemu dom na zamku w Nowogródku, który tenże pobudował; 2) dany na zamku w Nowogródku dnia 27 czerwca 1639 roku, w którym Aleksander Piaseczyński, kasztelan kijowski, starosta ulanowski, garwoliński i nowogrodzki stwierdza nadanie Maciejowi Stachorskiemu sadku należącego dotąd do zamku, położonego przy sadzie już należącym do tegoż Macieja Stachorskiego oraz kilka drzew wiśniowych po zbitym do Siewierska Sumie; 3) dany w Nowogródku, dnia 20 marca 1639 roku, w którym Jarosz Targonia oświadcza, że darował Maciejowi Stachorskiemu pół placu leżącego obok domu tegoż Stachorskiego w Nowogródku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 176/3333

Warszawa, 4 stycznia 1640

k. 124 – 125

Władysław IV zezwala małżonkom: Joachimowi z Tarnowa Tarnowskiemu, wojewodzie i staroście wendeńskiemu i Annie z Dąbrowicy na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Przysieki, Przysieczki, Pusta Wola, siedliska i młyna w województwie krakowskim, powiecie bieckim z przynależnościami na osoby małżonków: Jana Przedwojewskiego, weterana wielu wojen oraz jego żony*. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywotnia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Po śmierci tychże zaś, młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Brak imienia; zostawione puste miejsce.

Nr 177/3334

Warszawa, 4 stycznia [1640]

k. 125 – 126

Władysław IV zezwala Janowi Witnickiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wójtostwa w mieście Gliniany w starostwie lwowskim z przynależnościami na osoby małżonków: Andrzeja Mniszcha z Wielkich Kończyc, starosty osieckiego, kuchmistrza koronnego oraz Sydonii Urszuli de Ortemberg. Po śmierci tychże wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 178/3335

Warszawa, 4 stycznia [1640]

k. 126 – 126v.

Władysław IV zezwala Stanisławowi Bonifacemu Mniszchowi, staroście lwowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do pewnych dóbr w mieście Gliniany oraz wsi Przegnojów i Połtew (*Pultow*) w starostwie lwowskim z przynależnościami na osoby małżonków: swego brata Andrzeja Mniszcha z Wielkich Kończyc, starosty osieckiego, kuchmistrza koronnego oraz Sydonii Urszuli de Ortemberg. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywotnia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 179/3336

Warszawa, 4 stycznia [1640]

k. 126v. – 127

Władysław IV zezwala małżonkom: Andrzejowi Mniszchowi z Wielkich Kończyc, staroście osieckiemu, kuchmistrzowi wielkiemu koronnemu oraz Sydonii Urszuli de Ortemberg na budowę huty w lesie zwanym Słowica w dzierzawie gliniańskiej nad rzeką* i dożywotnie jej użytkowanie oraz budowę grobli od pola w dzierzawie gliniańskiej aż do pola we wsi Lipowiec. Po śmierci tychże huta będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na nazwę rzeki.

Nr 180/3337

Warszawa, 6 stycznia [1640]

k. 127 – 128

Władysław IV zezwala uczciwemu Mikołajowi Narewskiemu na wykup sołectwa we wsi Żuków w starostwie lubelskim z przynależnościami, wakującego po śmierci uczciwego Stanisława Giedrusza, z rąk obecnych nieprawnie użytkujących (*possessores*). Po śmierci tegoż sołectwo będzie podlegać wykupowi. Król czyni to nadanie ze względu na wieloletnią służbę tegoż Mikołaja Narewskiego dla królewskich braci, nieżyjących już królewiczów: kardynała Jana Olbrachta i Aleksandra oraz obecnie Karola Ferdynanda.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 181/3338

Warszawa, 9 stycznia [1640]

k. 128 – 128v.

Władysław IV przyznaje prawem kaduka Tomaszowi Lipowskiemu wszelkie dobra ruchome i nieruchome oraz sumy po Szkocie Tomaszu Delfert, mieszkańcu wsi królewskiej Drzycim w starostwie świeckim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 182/3339

Warszawa, 14 stycznia 1640

k. 128 – 129v.

Władysław IV zezwala Janowi* Staniszewskiemu, klucznikowi łuckiemu, swemu sekretarzowi na ustąpienie tegoż klucznikostwa łuckiego na osobę Michała Szymkowicza Szklińskiego, syna Krzysztofa Sklimkowicza Szklińskiego, sędziego ziemskiego łuckiego. Do urzędu tego przynależy połowa wsi Kołczyna z innymi przynależnościami. Z racji tego nadania ma być oddawana coroczna podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Król zezwolił na to ustąpienie przez wzgląd na zasługi rotmistrza Tomasza Szymkowicza Szklińskiego, starosty zygwańskiego, natomiast sam Michał Szymkowicz Szkliński służył przy osobie Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

*W tekście występuje zamiennie imię Maciej.

Nr 183/3340

Warszawa, 14 stycznia [1640]

k. 129v. – 130

Władysław IV nadaje Marcinowi Leśniowolskiemu, staroście drohickiemu, swemu dworzaninowi dobra Jaroszwice, *Chojna*, Stronie, Leśnica z polami, sołectwa w tych wsiach, wójtostwo w mieście Wadowice z folwarkiem Mikołaj w Księstwie Zatorskim, które wróciły do dyspozycji królewskiej z powodu niepłacenia należnej kwarty przez poprzednich posiadaczy, małżonków: Krzysztofa i Katarzynę Komorowskich. Z racji tegoż dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 184/3341

Warszawa, 17 stycznia [1640]

k. 130 – 130v.

Władysław IV nadaje Stefanowi Lewikowskiemu, wybranemu z czterech zaproponowanych królowi przez szlachtę powiatu stężyckiego szlachciców, urząd pisarza ziemskiego stężyckiego, wakujący po przejściu [Adriana]* Kochanowskiego na urząd podsędka ziemskiego stężyckiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*U IV, 3, s. 139, nr 1099.

Nr 185/3342

Warszawa, 20 stycznia [1640]

k. 131 – 131v.

Władysław IV, w oparciu o prawo królestwa i odwołując się do statutu Zygmunta I, poleca kolegium lwowskich lekarzy (*collegio medicorum*), aby w ciągu roku wyznaczeni przez nich przedstawiciele przeprowadzili inspekcje w miejscach, gdzie sprzedawane są leki. Jeśli uznają, że są one niewłaściwe, powinni powiadomić radę miasta Lwowa, która może wtedy tej sprzedaży zabronić i takie miejsca zamknąć. Król przypomina, że ludzie mają leczyć wykształceni medycy (*legitime promotis*), a chirurdzy i aptekarze, należący do cechu aptekarskiego, nie mogą leczyć bez obecności medyka. Wszelkie inne formy leczenia, tzn. przez popów wiejskich, babki, znachorów są zabronione pod karą za zabójstwo przed sądem radzieckim. Król czyni to ze względu na starania o poprawę stanu zdrowotności w miastach i

na to, że we Lwowie jest zbyt mało miejsc, w których można nabyć medykamenty (*aromatarii et pharmacopolea*), a obwoźni sprzedawcy oferują towary niewiadomego pochodzenia.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 186/3343

Warszawa, 20 stycznia [1640]

k. 131v. – 133

Władysław IV, na prośbę Ormian lwowskich potwierdza autentyczny dokument burmistrza i rady miejskiej Lwowa, z 4 marca 1574 r, wpisany do ksiąg radzieckich lwowskich, w którym władze miasta po pożarze wyrażają zgodę, aby Ormianie lwowscy mogli posiadać i kupować ogrody, folwarki przynależne do kamienic na terenie przedmieścia. Ogrody te są obciążone czynszem, szarwarkiem i strażą (*vigilia*), a ich posiadacze podlegają sądownictwu wójtowskiemu. Zgoda na jakąkolwiek transakcję tymi ogrodami ma być wydawana przez radę miejską i wpisywana do ksiąg radzieckich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 187/3344

Warszawa, 20 stycznia

[1640]

k. 133 – 134

Władysław IV, na prośbę burmistrza i rady miejskiej Torunia, biorąc pod uwagę trudną sytuację po zniszczeniach dokonanych podczas wojen przez Szwedów, wyraża zgodę na przeniesienie jarmarku toruńskiego dotychczas odbywającego się na Zesłanie Ducha Świętego (7 niedziela po Wielkanocy), na następną niedzielę (*Dominica Trinitatis*). Pozostałe jarmarki na święto Trzech Króli i śś. Szymona i Judy, pozostają bez zmian. Król poleca zawiadomić wszystkich urzędników, aby nie robili przeszkód kupcom udającym się na ten jarmark w nowym terminie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 188/3345

Warszawa, 21 stycznia [1640]

k. 134 – 134v.

Władysław IV, na prośbę burmistrza i rajców lwowskich, nadaje burmistrzowi miasta Lwowa jedną włókę ziemi z domem, krzakami i innymi przynależnościami w sąsiedztwie wsi Kulparków przy polach mieszczan.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 189/3346

Warszawa, 21 stycznia [1640]

k. 134v. – 136

Władysław IV zezwala Stanisławowi Koniecpolskiemu z Koniecpola, kasztelanowi krakowskiemu, hetmanowi wielkiemu koronnemu, staroście buskiemu, barskiemu, kowelskiemu, bytowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do starostwa bytowskiego, tj. Bytowa z folwarkiem, wsi: Tuchomie (*Wielkie*) i Tuchomko (*Tuchomie*

Male), Osieki, Dąbrowa, Pomysko Małe, Rzepnica (*Brzebnica*), Ugoszcz, *Narog*, Sumin, *Born* Tuchomie, Chotkowo (*Kotkowo*), Struszewo, Niedarzyno, *Niedrzechowice*, *Borszyno*, Niezabyszewo (*Damsdorph*), Dąbie (*Dapen*), Kramarzyny, Krosnowo i innymi przynależnościami, na osobę Jakuba Wejhera, pułkownika królewskiego i Anny Elżbiety Schaffgotsch. Z tego starostwa do skarbu w Rawie mają być wpłacane należne sumy, budynki zadbane, a poddani nie obciążani dodatkowymi ciężarami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 190/3347 Warszawa, 20 stycznia (*pridie festi sanctae Agnetis virginis et martyris*) [1640]
k. 136 – 137

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej wypisu z akt grodzkich warszawskich z dnia 17 stycznia (*feria tertia ante festum sanctae Prisca virginis proxima*) 1640 r., Krzysztof Gembicki, stolnik królewski, starosta gnieźnieński i pokojowiec królewski, pismem spisany przez sekretarza królewskiego Andrzeja Bujalskiego, domaga się wstrzymania (*arestatio*) realizacji testamentu nieżyjącego Godfryda Krywess, spisane go fałszywie przez wykonawców tego testamentu i przedstawionego przed magistratem toruńskim. Domaga się konfiskaty dóbr tegoż Krywessa, do których dóbr ma on prawo kaduka, z wyjątkiem klejnotów o wartości 100 tys. polskich złotych, stanowiących dług Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, starosty przemyskiego, samborskiego, ratnowskiego i czerwonogrodzkiego. Król aprobeuje ten sekwestr na rzecz stolnika.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Nr 191/3348

Warszawa, 24 stycznia [1640]

k. 137 – 137v.

Władysław IV zezwala Piotrowi Bnińskiemu, swemu sekretarzowi, na dochodzenie prawa do wsi Kamieniec w województwie kaliskim z przynależnościami, po nieprawnych, obecnych użytkujących (*possessores*). Król nadaje mu dożywocie na tej wsi. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 192/3349

Warszawa, 25 stycznia [1640]

k. 137v. – 138

Władysław IV zezwala Zofii z Ostroga i Zasławia, wdowie po Janie z Ostroga Ostrorogu wojewodzie poznańskim, staroście garwolińskim, na ustąpienie swego prawa dożywotniego do pola i łąki w Miętnej w starostwie garwolińskim z przynależnościami na osoby małżonków: Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego, starosty ulanowskiego i nowogrodzkiego oraz Heleny Ostrorożanki. Z racji owego dożywocia po śmierci tychże pole i łąki będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 193/3350

Warszawa, 25 stycznia [1640]

k. 138 – 138v.

Władysław IV, z uwagi na liczne zasługi, nadaje Łukaszowi Chmieleckiemu urząd stolnika braclawskiego, wakujący po śmierci Jana Kleczowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 194/3351

Warszawa, 25 stycznia 1640

k. 138v. – 139v.

Władysław IV potwierdza dotychczasowe nadania na przedmieściu Poznania dla zakonu ojców karmelitów bosych, z opisaniem granic dóbr za Bramą Wroniecką, które tworzą: z prawej strony, naprzeciw góry zwanej Łysa Góra - pole i dom zakonu dominikanów, dwór z ogrodem należący do Orzelskich, włączony do majątku karmelitów, zaś na prawo, od strony miasta – domy zwane Dybych i Szelągów, ogród Stypler, wewnątrz którego granica od strony zakonu zawiera ziemię zwaną kalwińska, następnie ogrody Chrościejewski i Czapki, z tyłu zaś jest ceglany budynek i ziemię zakonu dominikanów oraz sad należący do ojców karmelitów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 195/3352

Warszawa, 25 stycznia [1640]

k. 139v. – 140

Władysław IV zachowuje Annę Giżankę, wdowę po Pawle Filipowicu Długoszu, burmistrzu Warszawy w dożywotnim używaniu i posiadaniu młyna wodnego na Wiśle, który zbudowali poprzednicy tegoż Pawła Długosza.

Król czyni to ze względu na zasługi Długosza dla miasta i mieszkańców podczas pełnienia urzędu i dobrą pamięć, którą zostawił po sobie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 196/3353

Warszawa, 26 stycznia [1640]

k. 140 – 140v.

Władysław IV nadaje Kacprowi Nagotowi, swemu sekretarzowi prawo swobodnego dysponowania swoim majątkiem i sporządzenia testamentu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 197/3354

Warszawa, 27 stycznia [1640]

k. 140v. – 141

Władysław IV uwalnia na cztery lata mieszkańców miasta Iwanowice*, należącego do Władysława Potworowskiego od wszelkich podatków, ceł, opłat, kontrybucji z powodu pożaru, który zniszczył miasto w 1638 roku.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W województwie i powiecie kaliskim.

Nr 198/3355

Warszawa, 30 stycznia [1640]

k. 141 – 143

Władysław IV, na prośbę pewnych doradców, potwierdza przedstawiony sobie dokument, dany na sejmie w Piotrkowie 9 grudnia (*feria tertia proxima post festum sancti Nicolai gloriosi confessoris*) 1460 roku, w którym Kazimierz [Jagiellończyk], król polski, na prośbę Bartłomieja Gruszczyńskiego, podkomorzego sieradzkiego lokuje na miejscu wsi Iwanowice w powiecie kaliskim, na prawie niemieckim, miasto. Król ustala, że dniem targowym będzie każda sobota, zaś jarmark będzie przypadał na dzień św. Katarzyny dziewicy (25 listopada). Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 199/3356

Warszawa, 30 stycznia [1640]

k. 143 – 143v.

Władysław IV zezwala Krzysztofowi Dziedzińskiemu na scedowanie swego prawa dożywotniego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Lipa w starostwie przasnyskim, z przynależnościami, na osobę weterana wojennego Jakuba Niestojemskiego. Po śmierci tegoż sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 200/3357

Warszawa, 30 stycznia [1640]

k. 143v. – 144

Władysław IV zezwala Stanisławowi Osękowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do pewnego młyna i karczmy po śmierci Iwana *Cauponis* we wsi Sielce, leżącej w ekonomii samborskiej z przynależnościami, na osoby pracowitych *Sauko*, *Misko*, *Iwan* i *Panko*, młynarzy. Po śmierci tychże młyn będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 201/3358

Warszawa, 30 stycznia [1640]

k. 144 – 144v.

Władysław IV zezwala żołnierzowi Bronisławowi Gruszeckiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wójtostwa we wsi Jeżów Stary w starostwie jaworowskim z przynależnościami, na osobę Michała Gruszeckiego. Po śmierci tegoż wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego [dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego].

Jęz. łac.

Nr 202/3359

Warszawa, 31 stycznia 1640

k. 145 – 145v.

Władysław IV potwierdza pochodzenie z legalnego związku Adama Findel, syna uczciwej Jadwigi Miechowniczanki z miasta Warszawy, ochrzczonego w kościele katolickim, i przyznaje mu prawo korzystania z wszelkich przywilejów i prerogatyw ludzi prawego pochodzenia.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 203/3360

Warszawa, 31 stycznia [1640]

k. 145v. – 146

Władysław IV nadaje Jackowi Waxman dochód roczny w wysokości 300 złotych z ceł krakowskich, wakujący po śmierci Stanisława Waxman, jego brata rodzonego. Dochód ten król nadaje Jackowi ze względu na zasługi zmarłego brata oraz ojca Jana Waxman, wiernie służącego już królowi Zygmuntowi, człowiekowi rzadkiej prawości.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 204/3361

Warszawa, 31 stycznia [1640]

k. 146 – 146v.

Władysław IV zalicza sławetnego Jana Rzeszowskiego, biegłego w sztuce rymarskiej do grona swoich serwitorów i rymarzy, nadając mu wolność wykonywania swego zawodu zarówno na dworze królewskim w Warszawie, jak i w jakimkolwiek innym miejscu, w którym będzie przebywał dwór.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 205/3362

Warszawa, 6 lutego 1640

k. 146v. – 147

Władysław IV nadaje Piotrowi Bartkowskiemu, żołnierzowi walczącemu w chorągwi nieżyjącego już Łukasza Żółkiewskiego, starosty kałuskiego, prawo dożywotnie do połowy młyna Dąbrówka w dzierżawie radomskiej, która to połowa po śmierci brata tegoż – Stanisława, znalazła się w dyspozycji królewskiej. Król dodaje tę połowę do połowy już posiadanej przez owego Piotra Bartkowskiego. Ponadto król rozszerza prawo dożywotnie do tego młyna wraz z przynależnościami, również na żonę Piotra Bartkowskiego Elżbietę Wiewiórowską. Po śmierci tychże ów młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 206/3363

Warszawa, 6 lutego [1640]

k. 147v. – 148

Władysław IV, z uwagi na wcześniejsze zasługi wojskowe Jana Piaseczyńskiego, zezwala Aleksandrowi Piaseczyńskiemu, kasztelanowi kijowskiemu, staroście ulanowskiemu i nowogrodzkiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do sieliszcza Borysowskiego z obrębem, zwanego Targowica nad rzeczką Sejmem, z przynależnościami, prócz salety i towarów leśnych, na osobę tegoż Jana Piaseczyńskiego. Z racji tego dożywocia ów zobowiązany jest do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 207/3364

Warszawa, 6 lutego [1640]

k. 148 – 148v.

Władysław IV zwalnia dom w mieście Skaryszew, należący do małżonków: Jana Gzowskiego oraz jego żony Zofii z Główna, położony między domami Gabriela chirurga oraz Jakuba

Zalbickiego, od podejmowania i udzielenia mieszkania wszelkim gościom: tak przyjezdnym, jak i sługom królewskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana krakowskiego (!).

Jęz. łac.

Nr 208/3365

Warszawa, 6 lutego [1640]

k. 148v. – 149

Władysław IV, z uwagi na udział w wyprawach wojennych Sebastiana Stanisława Kąckiego, zezwala mu na dochodzenie prawa do wsi Ustrzyki seu Jasień w powiecie przemyskim, wraz z przynależnościami, z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*). Król nadaje mu prawo dożywotnie do tej wsi. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana krakowskiego (!).

Jęz. łac.

Nr 209/3366

Warszawa, 9 lutego [1640]

k. 149 – 149v.

Władysław IV zezwala Janowi Przedwojewskiemu, żołnierzowi weteranowi, na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Przysieki, Przysieczki, Pusta Wola i siedliska oraz młyna w województwie krakowskim, powiecie bieckim, wraz z przynależnościami, na osobę Stanisława Jerzego Przedwojewskiego, swego syna. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Po śmierci tegoż Stanisława Jerzego Przedwojewskiego młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 210/3367

Warszawa, 13 lutego [1640]

k. 150 – 150v.

Władysław IV, za wstawiennictwem pewnych swoich doradców, pozostawia małżonków – uczeiwych: Bartłomieja i * Arazniczków w spokojnym używaniu młyna zwanego Bernat w starostwie stanisławowskim, przy gruntach miejskich, wraz z przynależnościami. Król pozostawia sobie co trzecią miarę. Po ich śmierci młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 211/3368

Warszawa, 15 lutego [1640]

k. 150v. – 151

Władysław IV zezwala [Wacławowi]* Bobowskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Kamienobród i Cuniów (*Ceniow*) w województwie ruskim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Romana Korycińskiego i Urszuli Miaskowskiej. Z racji tego dożywocia ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. nr 20.

Nr 212/3369

Warszawa, 20 lutego [1640]

k. 151 – 151v.

Władysław IV nadaje Andrzejowi Romanowskiemu, wybranemu spośród czterech kandydatów przedstawionych mu przez szlachtę województwa bełskiego, urząd podsędką bełskiego, wakujący po przejściu Adama Komorowskiego na urząd sędziego ziemskiego bełskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 213/3370

Warszawa, 24 lutego [1640]

k. 151v. – 152

Władysław IV, za wstawiennictwem swych pewnych doradców, nadaje Dawidowi Willenbruch, swemu serwitorowi (*servitor et factor*) oraz jego żonie Korduli Reisners prawo emfiteutyczne do ziemi zwanej Kierwałd (*Kierzwaldt*) z młynem, między wsiami: Barłożno, Wielbrandowo (*Wielbłądowo*), Grabowo, Borkowo i Piła, w województwie pomorskim, starostwie osieckim, z przynależnościami na okres 30 lat, po śmierci Jakuba Zarzeckiego, także serwitora królewskiego. Po ich śmierci młyn będzie podlegał wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 214/3371

Warszawa, 24 lutego [1640]

k. 152v. – 153

Władysław IV nadaje Danielowi Kielar, swemu pokojowemu prawem kaduka wszystkie dobra ruchome i nieruchome po zmarłych: Jerzym Reinholtz, Gasparym Witke Talckschmelzer, mieszczanach gdańskich oraz Marii Melwin, żonie zmarłego Wilhelma Kith. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 215/3372

Warszawa, 24 lutego [1640]

k. 153 – 153v.

Władysław IV, w uznaniu zasług, nadaje Łukaszowi Wolskiemu urząd podstolego sochaczewskiego, wakujący po śmierci [Stanisława]* Plichty.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. VII, Lipsk 1841, s. 326.

Nr 216/3373

Warszawa, 25 lutego [1640]

k. 153v. – 154

Władysław IV nadaje małżonkom: Adamowi Krzyckiemu i* prawem dożywotnim wieś Witków w powiecie bełskim, wraz z przynależnościami, po zmarłej Helenie Lanckorońskiej. Jeśli ta wieś jest obciążona dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 217/3374

Warszawa, 25 lutego [1640]

k. 154 – 155

Władysław IV nadaje [Władysławowi] Wituskiemu*, dworzaninowi pokojowemu, wielce zasłużonemu dla ojczyzny, biegłemu w sprawach wojskowych, znającemu języki obce, urząd chorążego ziemskiego gostynińskiego, wakujący po śmierci Mariana Bykowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

* Wł. Czaplinski, *Władysław Konstanty Wituski, żołnierz kolonialny w XVII wieku*, Gdańsk 1938 (nadbitka, t. XI „Roczników Gdańskich”, 1937).

Nr 218/3375

Warszawa, 25 lutego [1640]

k. 155 – 156v.

Władysław IV, z uwagi na liczne zasługi rodziny Kazanowskich, tak w czasie wojny, jak pokoju, zezwala Mikołajowi Lubienieckiemu na ustąpienie jego prawa dożywotniego do wsi Lubcza w województwie ruskim, powiecie lwowskim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Aleksandra Dominika Kazanowskiego, starosty bogusławskiego i Anny Potockiej, jego żony. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 219/3376

Warszawa, 18 maja (*feria sexta post festum Ascensionis Christi Domini proxima*) [1640]

k. 156 – 157

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Krakowie 10 lutego 1633 r., w którym zezwala małżonkom: Januszowi Wiśniewieckiemu i Eugenii Katarzynie Skumianownie na ustąpienie swego prawa dożywotniego do dzierżawy Szyce ze wsiami Zwonowice i Sierpowice w województwie krakowskim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Jana Szypowskiego z Białej, żołnierza weterana, walczącego w Mołdawii i Wołoszczyźnie pod dowództwem Jana Zamojskiego i Stanisława Żółkiewskiego, oraz Anny z Tęgoborza. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 220/3377

Warszawa, 25 lutego [1640]

k. 157 – 158

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Stefana Korycińskiego do wsi Jodłowa w województwie krakowskim na osobę jego żony [Anny] Petroneli Gembickiej*. Jeśli ta wieś jest obciążona dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*A. Przyboś, *Koryciński Stefan*, w: *PSB*, t. XIV, Wrocław-Kraków 1968, s. 132.

Nr 221/3378

Warszawa, 7 marca [1640]

k. 158 – 158v.

Władysław IV nadaje Andrzejowi Ruszkowskiemu, podkomorzemu inowrocławskiemu, w młodych latach uczestniczącemu w licznych wyprawach wojennych, potem czynnie biorącemu udział w życiu publicznym, działającemu na sejmikach, posłującemu na sejm, urząd kasztelana inowrocławskiego, wakujący po śmierci Jana Łowickiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 222/3379

Warszawa, 9 marca [1640]

k. 158v. – 159

Władysław IV zezwala Baltazarowi Sarbiewskiemu, sędziemu ziemskiemu ciechanowskiemu na dożywotni swobodny wyrąb drzew w lasach należących do starostwa przasnyskiego, na potrzeby swojej rodziny i opał.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 223/3380

Warszawa, 9 marca [1640]

k. 159 – 159v.

Władysław IV zezwala Baltazarowi Sarbiewskiemu, sędziemu ziemskiemu ciechanowskiemu na dożywotni swobodny wyrąb drzew w lasach wsi Gutków (Gudkow), należących do starostwa nowomiejskiego*, na potrzeby swojej rodziny i opał.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W województwie płockim, powiecie płońskim.

Nr 224/3381

Warszawa, 10 marca [1640]

k. 159v. – 160v.

Władysław IV nadaje Hieronimowi Przerębskiemu z Przeręby, wybranemu spośród czterech zarekomendowanych królowi przez szlachtę księstwa zatorskiego i oświęcimskiego, urząd sędziego ziemskiego zatorskiego, wakujący po śmierci Andrzeja Porębskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 225/3382

Warszawa, 14 marca [1640]

k. 160v. – 161

Władysław IV nadaje miastu dziedzicznemu Achacego Przylęckiego, stolnika krakowskiego, Limanowa w województwie krakowskim, prawo odbywania trzech jarmarków rocznie: na śś. Filipa i Jakuba apostołów (1 maja), Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny (15 sierpnia) oraz na św. Mikołaja, biskupa i męczennika (6 grudnia).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 226/3383

Warszawa, 14 marca [1640]

k. 161 – 161v.

Władysław IV mianuje sławetnego Marcina Pirck, sekretarza miejskiego w Malborku notariuszem publicznym.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 227/3384

Warszawa, 14 marca [1640]

k. 162 – 162v.

Władysław IV zezwala uczciwemu Janowi Muter na ustąpienie swego prawa dożywotniego do pewnych części dóbr i włości: *Śluskostwo, Majewskie i Mutrowskie* w starostwie wiślickim, wraz z przynależnościami, na osobę swego syna Grzegorza Muter. Z tego dożywocia ówże winien płacić staroście 45 złotych rocznie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 228/3385

Warszawa, 14 marca [1640]

k. 162v. – 163

Władysław IV zezwala uczciwemu Wawrzyńcowi Ciurlik na ustąpienie swego prawa dożywotniego do pewnych części dóbr i włości: *Śluskostwo, Majewskie i Mutrowskie* w starostwie wiślickim, wraz z przynależnościami, na osobę swego syna Walentego Ciurlik. Z tego dożywocia ówże winien płacić staroście 30 złotych rocznie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 229/3386

Warszawa, 15 marca [1640]

k. 163 – 164

Władysław IV nadaje czcigodnemu Janowi Bisenbruchowi, mieszczaninowi i młynarzowi grudziądzkiemu oraz jego żonie Annie prawo sporządzenia testamentu i dysponowania swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 230/3387

Warszawa, 17 marca [1640]

k. 164 – 164v.

Władysław IV zezwala małżonkom: Adamowi Bielawskiemu i Katarzynie Pęskiej na wykup sołectwa (*scultetia seu advocatia*) we wsi Bargłów w starostwie rajgrodzkim, po śmierci Mikołaja Rakowskiego, z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*). Po ich śmierci sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 231/3388

Warszawa, 17 marca [1640]

k. 164v. – 165v.

Władysław IV rozszerza prawo Zygmunta Wolskiego, żołnierza weterana do 8 włości ziemi we wsi Nowa Wieś, wraz z przynależnościami, w tym karczmę, młyn pod miastem Ujście,

dochód z miary słodowej vulgo wymiar słodowy, swobodny połów ryb w rzekach Noteć i (Nothes) i Gwda (Glda), stawianie jazów w tych rzekach, swobodne wycinanie drzew w lasach starostwa na opał, użytek domowy i budowę domów, tak dla siebie, jak poddanych, warzenie piwa i innych trunków, możliwość zatrudniania poddanych do napraw młyna, także na żonę tegoż – Annę Kęsowską. Król nadaje Wolskiemu owe przywileje ze względu na liczne wojskowe zasługi tegoż: na Litwie pod chorągwią nieżyjącego już Jana Karola Chodkiewicza, hetmana wielkiego litewskiego, na Wołoszczyźnie pod Cecorą w chorągwi rotmistrza Prokopa Strzyżewskiego, pod Chocimiem przeciw Turkom pod chorągwią królewską, na Podolu przeciw Tatarom pod chorągwią Marcina Kazanowskiego, wojewody podolskiego, hetmana polnego koronnego i w Prusach pod chorągwią Stefana Grudzińskiego, starosty usteckiego, pilskiego i bolimowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Tomasza Piotra Bieleckiego.

Jęz. łac.

Nr 232/3389

Warszawa, 20 marca [1640]

k. 165v. – 166v.

Władysław IV zezwala małżonkom: Lambertowi Sierakowskiemu, staroście kopanickiemu, dworzaninowi i pokojowemu królewskiemu oraz Katarzynie Jaromirskiej na ustąpienie swego prawa dożywotniego do miasta Kopanica ze wsiami do niego należącymi: Wielka Wieś, Mała Wieś, Wąchabno z sołectwem w województwie poznańskim, wraz z przynależnościami, na osobę ich syna Konstantego Janusza Sierakowskiego. Z racji tego dożywocia ma być corocznie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 233/3390

Warszawa, 20 marca [1640]

k. 166v. – 167

Władysław IV wyznacza Ludwika Jantoniusa, swego sekretarza na opiekuna prawnego Jerzego Antoniego, syna Ignacego Jerzego Recineti oraz Zofii Zajązkiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 234/3391

Warszawa, 22 marca [1640]

k. 167 – 168

Władysław IV, z uwagi na zasługi Aleksandra Bełżeckiego, starosty bełskiego, zezwala Katarzynie z Kazanowa Stanisławskiej na ustąpienie swego prawa dożywotniego do starostwa szydlowieckiego oraz do hut szkła Mnichowska i Opustoszała w tymże starostwie na osoby małżonków: Aleksandra Bełżeckiego, starosty bełskiego, dworzanina pokojowego królewskiego oraz Eleonory Stanisławskiej. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie, natomiast huty po śmierci tychże małżonków będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 235/3392

Warszawa, 23 marca [1640]

k. 168v. – 169v.

Władysław IV nadaje Marcinowi Sadowskiemu, rotmistrzowi zasłużonemu w wojnach z Turkami i Kozakami, urząd podkomorzego gostyńskiego, wakujący po przejściu Adama Noskowskiego na urząd kasztelana gostyńskiego

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 236/3393

Warszawa, 23 marca [1640]

k. 169v. – 171

Władysław IV potwierdza posiadanie przez Jakuba Majeckiego, klucznika zamku krakowskiego i jego żonę Reginę Rusiecką dwóch kramów z kosztownościami, między kramami zwanymi łącznie Bogate Kramy, oraz domu pod zamkiem przy bramie Grodzkiej i rzece Rudawce, koło bramy zakonu bernardynów, wraz z ziemią należącą do młyna, który to dom ma z nadania króla Zygmunta, z czynszem 3 złotych 26 groszy rocznie. Natomiast czynsz od kramów wynosi 4 złote rocznie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Tomasza Piotra Bieleckiego.

Jęz. łac.

Nr 237/3394

Warszawa, 27 marca [1640]

k. 171 – 172

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług, nadaje Janowi Wydźdze urząd podsędką ziemskiego lwowskiego, wakujący po przejściu Marcjana Morawca na urząd sędziego ziemskiego lwowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 238/3395

Warszawa, 28 marca [1640]

k. 172 – 173

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Maksymiliana z Tęczyna Ossolińskiego, podskarbiego nadwornego, starosty malborskiego do dzierżawy miasta Ciężkowice (*Cieszkowice*) ze wsiami Bogoniowice (*Bogumienice*), Kipszna i Ostrusza, Lubcza (*Wielka i Mała*), Żurowa z sołectwami w województwie krakowskim, na osobę Katarzyny z Głębokiego, jego żony. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, czwartą część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, dziekana sandomierskiego, kanonika krakowskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 239/3396

Warszawa, 30 marca [1640]

k. 173 – 174

Władysław IV, za radą pewnych doradców oraz z uwagi na zasługi już w służbie króla Zygmunta III, uwalnia dom sławetnego Jana Hanle, swego serwitora, mieszczanina warszawskiego, biegłego w sztuce rzeźbiarskiej, od obowiązku przyjmowania jakichkolwiek gości, zarówno zewnętrznych, jak i królewskich, na okres 20 lat. Dom ten położony jest przy ulicy Piekarskiej, wewnątrz murów miejskich, między domem Gąsiorkowski z jednej i Franciszka Przygodzińskiego z drugiej strony, na placu od dawna pustym i został zbudowany przez tegoż Jana Hanle.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 240/3397

Warszawa, 2 kwietnia [1640]

k. 174 – 175

Władysław IV potwierdza przedstawiony sobie przez sławetnego Walentego Kozłowica, syna nieżyjącego już Adama Kozłowica, mieszczanina szydłowskiego, dokument dany na zamku w Szydłowie Wielkim, dnia 14 lipca 1611 r., w którym Jan Stanisławski ze Stanisławic, starosta szydłowski daje młynarzowi Andrzejowi Osmole młyn słodowy na okres do końca swego życia. Na młynie tym zapisane jest 50 złotych w ten sposób, że po śmierci tegoż Andrzeja Osmoły suma ta będzie zwrócona jego potomkom. Gdyby młynarz coś dobudował do młyna, będzie z tego wypłacona rekompensata. Przeciwnie, gdyby źle korzystała młyna, coś zniszczył lub nie wywiązywał się ze swych powinności, starosta wykupi ten młyn. W razie potrzeby młynarz winien co 4 niedziele, prócz wymiaru słodowego, płacić 2 złote czynszu, karmić rocznie cztery wieprze do folwarku Gachowskiego oraz pomagać cieślom. Oprócz młyna młynarz może korzystać z ogrodu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 241/3398

Warszawa, 6 kwietnia 1640

k. 175 – 176

Władysław IV nadaje Marcinowi Kalinowskiemu, wojewodzie czernihowskiemu, staroście braclawskiemu i lityńskiemu prawo dożywotnie do wsi Hruślinice Większe i Mniejsze oraz slobodę Ambrozowka w województwie braclawskim, powiecie winnickim po śmierci Stefana Russiana, wojskiego braclawskiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, czwartą część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. pol.

Nr 242/3399

Warszawa, 6 kwietnia [1640]

k. 176 – 176v.

Władysław IV nadaje Fedorowi Łaskowi, wcześniej służącemu w chorągwi Marcina Kalinowskiego, wojewody czernihowskiego, urząd wojskiego braclawskiego, wakujący po śmierci Stefana Russiana.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 243/3400

Warszawa, 7 kwietnia [1640]

k. 176v. – 177

Władysław IV potwierdza, bez powtarzania, umowę zawartą dnia 29 listopada (*in vigilia sancti Andreae apostoli*) 1630 r. między Wojciechem Czerskim z Czarnego, starostą bobrownickim z jednej, zaś uczciwymi: Joachimem Gabell i Piotrem Arethem, Holendrami, z drugiej strony, w sprawie osadzenia Holendrów we wsi Silno Polskie w starostwie bobrownickim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 244/3401

Warszawa, 7 kwietnia (*feria secunda post dominicam Conductus Paschae*) [1640]

k. 177 – 178

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie 30 kwietnia 1639 r., w którym król włącza Bartłomieja Spruglewicza, zasłużonego dla nieżyjącego już królewskiego brata Aleksandra, do grona swoich serwitorów. Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

Nr 245/3402

Warszawa, 29 kwietnia [1640]

k. 178 – 178v.

Władysław IV nadaje Adamowi Olbrachtowi Przyjemskiemu, oboźnemu, urząd kasztelana gnieźnieńskiego, wakujący po śmierci Mikołaja Mielżyńskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 246/3403

Warszawa, 13 kwietnia (*feria sexta ante dominicam Conductus Paschae proxima*) [1640]

k. 179 – 180

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie 4 sierpnia 1638 r., w którym król potwierdza prawe pochodzenie Antoniego Jerzego Recineti, syna Ignacego Jerzego Recineti oraz Zofii Zajońskiej, przyznając mu wszelkie prawa i prerogatywy, jakimi cieszą się ludzie legalnie urodzeni.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego.

Jęz. łac.

Nr 247/3404

Warszawa, 3 maja 1640

k. 180 – 180v.

Władysław IV nadaje Władysławowi Płaza prawo dożywotnie do wsi Niedźwiada z folwarkami Glinnik i Szkodna w powiecie pilźnieńskim, wraz z przynależnościami, które to dobra znalazły się w dyspozycji królewskiej po śmierci Anny Herburtowej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywotnia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 248/3405

Warszawa, 5 maja [1640]

k. 181 – 181v.

Władysław IV mianuje Jana Gibel* swoim sekretarzem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W tytule Gibell.

Nr 249/3406

Warszawa, 15 maja (*feria tertia post festum sancti Stanislai episcopi et martyris*) [1640]

k. 181v. – 182

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Warszawie 6 marca 1638 r., w którym król nadaje Adamowi Kazanowskiemu, kasztelanowi

sandomierskiemu, podkomorzemu nadwornemu koronnemu, staroście kozienickiemu, soleckiemu, borysowskiemu i bielskiemu dożywotnio urząd zarządcy lasów bielskich (*praefectura sylvarum*), wakujący po śmierci Mikołaja Sapiehy, wojewody nowogrodzkiego. Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

Nr 250/3407

Warszawa, 11 maja [1640]

k. 182v.

Władysław IV, z uwagi zasługi podczas wojny z Moskwą, nadaje Janowi Krzeczewskiemu prawo dożywotnie do dwóch pustych włók we wsi Dreństwo (*Drestwie*) w starostwie rajgrodzkim po śmierci Macieja Zrobka.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 251/3408

Warszawa, 16 maja 1640

k. 183 - 184

Władysław IV nadaje Stogniewowi*, staroście chmielnickiemu urząd oboźnego (*metator castrorum*), wakujący po przejściu Adama Olbrachta Przyjemskiego na urząd kasztelana gnieźnieńskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Mikołaj Stogniew, *Urzędnicy centralni i nadworni Polski XIV – XVIII wieku. Spisy*, opr. K.Chłapowski i in., Kórnik 1992, s. 93, nr 509.

Nr 252/3409

Warszawa, 18 maja [1640]

k. 184 – 184v.

Władysław IV nadaje Jakubowi Aleksandrowi Paprockiemu, pisarzowi kancelarii koronnej prawo dożywotnie do dóbr zwanych *Srokaj*, tj. wsi Borek Wielki w starostwie ropczyckim, wraz z przynależnościami. Dobra te wróciły do dyspozycji królewskiej z powodu niepłacenia kwarty przez dzierżawcę Zofię Dobkową. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Tomasza Piotra Bieleckiego.

Jęz. łac.

Nr 253/3410

Warszawa, 19 maja 1640

k. 184v. – 185v.

Władysław IV zezwala Stanisławowi Sarbiewskiemu, wojskiemu ciechanowskiemu na wykup wójtostwa grabowieckiego Miączyn Stary w starostwie grabowieckim, wraz z przynależnościami, z rąk sukcesorów Jakuba Leszczkowskiego. Król nadaje mu prawo dożywotnie do tego wójtostwa. Po śmierci Stanisława Sarbiewskiego wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 254/3411

Warszawa, 19 maja 1640

k. 185v. – 186

Władysław IV, w uznaniu zasług i udziału w licznych wyprawach wojennych, nadaje Aleksandrowi Cetnerowi, rotmistrzowi prawo dożywotnie do wsi *Zienowice** w starostwie chmielnickim, wraz z przynależnościami, która wróciła do dyspozycji królewskiej po śmierci Stanisława Pęćławskiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*W tytule – Zieniowce.

Nr 255/3412

Warszawa, 19 maja [1640]

k. 186 – 187v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi rodziny, szczególnie brata, czcigodnego Macieja Kazimierza Sarbiewskiego, nadaje Stanisławowi Sarbiewskiemu, wojskiemu ciechanowskiemu, swemu sekretarzowi prawem dożywotnim starostwo grabowieckie* w województwie bełskim, wakujące po śmierci Jakuba Leszczkowskiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

**Urzędnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV – XVIII wieku. Spisy*, oprac. H. Gmiterek i R. Szczygiel, t. III, zeszyt 2, Kórnik 1992, s. 109, nr 726.

Nr 256/3413

Warszawa, 22 maja [1640]

k. 187v. – 188v.

Władysław IV, z uwagi na liczne zasługi, zwłaszcza dyplomatyczne* oraz w trakcie pracy w kancelarii (znajomość języków egzotycznych), nadaje Piotrowi Dębskiemu, swemu sekretarzowi urząd cześnika warszawskiego (*pocillator*), wakujący po śmierci Adama Gumowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Piotr Dębski na początku 1638 r. został przez króla posłany do Francji celem podjęcia starań o uwolnienie królewicza Jana Kazimierza, uwięzionego na rozkaz kardynała Richelieu, jako pułkownika cesarskiego zmierzającego do Hiszpanii. Zob.: Albrycht Stanisław Radziwiłł, *Pamiętnik o dziejach w Polsce, tom 2, 1637 – 1646*, przeł. i oprac. A. Przyboś i R. Żelewski, Warszawa 1980, s. 95, przyp. 40 oraz s. 126, przyp. 28.

Nr 257/3414

Warszawa, 18 maja (*feria sexta post festum Ascensionis Christi Domini proxima*) 1640

k. 188v. – 190

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Krakowie 10 lutego 1633 r., w którym król potwierdza małżonkom: Janowi z Białej Szypowskiemu, weteranowi walczącemu niegdyś pod dowództwem Jana Zamojskiego i Stefana Żółkiewskiego oraz Annie z Tęgororza, prawo dożywotnie do dzierżawy wsi Szyce

wraz z wsiami Zwonowice i Sierpowice w województwie krakowskim, scedowanej im przez małżonków Janusza Wiśniewieckiego oraz Eugenię Katarzynę Skumianównę. Z tego dożywocia winna być odprowadzana coroczna kwarta do skarbu w Rawie.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

Nr 258/3415

Warszawa, 23 maja [1640]

k. 190 – 190v.

Władysław IV, na prośbę pewnych doradców, rozszerza prawo dożywotnie swego rotmistrza Aleksandra Cetnera do miasta Werbka wraz ze wsią Werbka* i wszelkimi przynależnościami na osobę jego żony Anny z Zamościa. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W starostwie latyczowskim, województwie podolskim..

Nr 259/3416

Warszawa, 2

czerwca (*pridie festi Sanctissimae Trinitatis*) [1640]

k. 191 – 192v.

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Haliczu, 7 lipca 1638 r., w którym Jan Sienieński oraz Elżbieta Korycińska, wdowa po Stanisławie Sachnowiczu, zawierają umowę dotyczącą zwrotu przez tegoż reszty kwoty z pierwotnej sumy 3000 złotych, zapisanej na dobrach miasta Żuków oraz wsi Żukocin. W zawieraniu transakcji uczestniczą: Mikołaj Lubieniecki, wojski żydaczowski, Paweł Swoszowski, Mikołaj Strzelecki i Jakub Kwaśniewski.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac., pol.

Nr 260/3417

Warszawa, 2 czerwca (*pridie festi*

Sanctissimae Trinitatis) [1640]

k. 192v. – 194

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej dokumentu danego w Wilnie 2 maja 1639 r., w którym król zezwala Kacprowi Denhoffowi, wojewodzie sieradzkemu, staroście lęborskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do starostwa lęborskiego, tj. miasta Lębork z młynem zbożowym i tartakiem, miasta Łeby z młynem i jeziorami, folwarków: Krępa Kaszubska (*Krąpe*), Obliwice (*Oblenie*), Hohonfelde alias Wysokie Pole, wsi i karczem: Białogarda (*Belgardt*), Wrzeście (*Feiendorff*), Łebień (*Lebena*), Wilkowo Nowowiejskie (*Wilkau*), Rekowo (*Rekau*), Kazau, Salino (*Saulinkie*), Świetlino (*Swislino*), Modrzyno, Pusiczo, Łęczyce (*Lonczyc*), Hamre, Ankerhsodt, Rozłazino (*Rozłozyn*), Lubowidz, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Gniewomira Reinholda Krokowskiego i Brygitty Heynówny.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

Nr 261/3418

Warszawa, 24 maja (*feria quinta in octava
Ascensionis Christi Domini*) 1640

k. 194 – 195

Władysław IV nakazuje oblatę dokumentu danego w Warszawie 5 marca 1638 r., w którym król ustanawia Elżbietę z Opatowic, matkę, Aleksandra Bzowskiego, Hieronima Krasuskiego oraz Piotra Bogusławskiego opiekunami prawnymi małoletnich: Michała, Franciszka, Elżbiety i Katarzyny Krasuskich, dzieci zmarłego Pawła Krasuskiego.

Jęz. łac.

Nr 262/3419

Warszawa, 2 czerwca
(*pridie festi Sanctissimae Trinitatis*) [1640]

k. 195 – 196

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii wielkiej koronnej wypisu z akt grodzkich ostrowskich z 4 lipca (*feria secunda post festum Visitationis Gloriosissimae Virginis Mariae proxima*) 1639 r., w którym Kacper Denhoff, wojewoda sieradzki, starosta bolesławski, lajski, radomszczański oświadczył, że w dniu 2 maja tegoż roku w Wilnie ustąpił, za zgodą królewską, ze swego prawa dożywotniego do starostwa łęborskiego na osoby małżonków: Gniewomira Reinholda Krokowskiego i Brygitty Heynówny.

Jęz. łac.

Nr 263/3420

Warszawa, 4 czerwca (*feria
secunda in crastino festi Sanctissimae Trinitatis proxima*) [1640]

k. 196 – 197v.

Władysław IV nakazuje oblatę dokumentu danego w Warszawie 23 czerwca 1630 r., przedstawionego przez dworzanina królewskiego Jana Holtena, w którym królewicz Władysław Kazimierz, z uwagi na zasługi dla spraw monetarnych, za pomoc w wyprawach wojennych i zagospodarowanie nieużytków w księstwach siewierskim i smoleńskim oddane królowi Zygmuntowi III i królewiczowi, zalicza Jakuba Jacobsona Tagenhauen, dzierżawcę Osieka i Międzyłęża oraz jego synów Jakuba i Abrahama do liczby swoich dworzan.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta generalnego miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

* Jakub Jacobson (zm. w Gdańsku w 1639) – holenderski mincerz; zob.: nobilitacja szwedzka *Materiały genealogiczne*, s. 57.

Nr 264/3421

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 197v. – 198

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojenne Stanisława Lanckorońskiego z Brzezia, zezwala Marcinowi Kalinowskiemu, wojewodzie czernihowskiemu, staroście braclawskiemu i lityńskiemu na ustąpienie swego prawa wieczystego do wsi *Czartoria* w województwie i powiecie czernihowskim, wraz z wszelkimi przynależnościami, wyjąwszy saletrę i towary leśne, na co trzeba mieć odrębne królewskie pozwolenie. Z racji tego dożywocia tenże jest zobowiązany do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 265/3422

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 198v. – 199

Władysław IV, na prośbę swoich doradców, nadaje Kacprowi Kamieńskiemu prawo dożywotnie do 3 włók łąki czyli pastwiska *Schonvise* między wsiami Kończewice (*Konzendorff*) i Bystrze (*Bisterfelde*) na Wielkich Żuławach Malborskich, które przypadły królowi po śmierci Gustawa Spar, wraz ze wszelkimi przynależnościami. Z racji tego dożywotnia ma być płacona corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 266/3423

Warszawa, 30 maja [1640]

k. 199 – 199v.

Władysław IV zezwala Janowi z Wielopola Wielopolskiemu, staroście bieckiemu na wykup wszystkich dóbr, czyli wójtostwa (*bona omnia seu advocatiam*) we wsi królewskiej Staszówka w ziemi krakowskiej i powiecie bieckim z rąk spadkobierców nieżyjącego Mikołaja Fogelder (*Foglder*) lub innych użytkujących, wraz z wszelkimi przynależnościami. Król nadaje mu prawo dożywotnie do tego wójtostwa. Po śmierci starosty wójtostwo ma podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 267/3424

Warszawa, 31 maja [1640]

k. 200 – 200v.

Władysław IV, na prośbę mieszczan miasta Oborniki, po pożarze miasta dodaje do już istniejących i nadanych przez poprzedników dwa dodatkowe jarmarki w roku: na św. Bartłomieja Apostoła (24 sierpnia) oraz we wtorek po drugiej niedzieli (*Reminiscere*) Wielkiego Postu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 268/3425

Warszawa, 31 maja [1640]

k. 201 – 203

Władysław IV nadaje Andrzejowi Ruszkowskiemu, podkomorzemu inowrocławskiemu urząd kasztelana inowrocławskiego, wakujący po śmierci Jana Łowickiego. Król czyni to ze względu na zasługi rodu Ruszkowskich dla ojczyzny, przede wszystkim Stanisława z Nowej Wsi Ruszkowskiego, chorążego kaliskiego, który za czasów króla Stefana walczył z Moskwą i w Inflantach i tam otrzymał starostwo Iberpol*, którego do końca bronił, oraz zasługi tegoż Andrzeja Ruszkowskiego, walczącego z Turkami, Szwedami w Prusach i najpierw otrzymał urząd chorążego, potem podkomorzego inowrocławskiego. Następnie działał w służbie publicznej, na sejmikach.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*U IX, s. 195, nr 2108.

Nr 269/3426

Warszawa, 4 czerwca 1640

k. 203 – 206

Władysław IV nadaje Gniewomirowi Reinholdowi Krokowskiemu prawem emfiteutycznym na 24 lata starostwo lęborskie, tj. Lębork z zamkiem, młynami i tartakami, miasteczko Łeba z

młynami i stawami oraz folwarkami: Krępa Kaszubska (*Krampe*), Obliwice (*Oblence*), Wysokie (*Hoohenfeldt alias Wysokiepole*) do nich należącymi a także wsie: Białogarda (*Belgardt*), Wrzeście (*Feiendorff*), Łubień (*Lebena*), Wilkowo Nowowiejskie (*Wilkau*), Rekowo (*Rekau*), Kazau, Salino (*Saulinkie*), Świetlino (*Swislino*), Modrzyno, Puszczo, Łęczyce (*Lonczyc*), *Hamre*, *Ankersdorf*, Rozłazino (*Rozłozyn*), Lubowidz (*Lubowicz*). W dobrach tych Krokowski ma osadzić 50 kolonistów (gburów) i wyposażyć ich w wołu i konia do pracy na roli oraz odbudować domy, zaś na folwarkach ma być 100 krów i 1000 owiec. Dla nadania tej lokacji prawa emfiteutycznego, tenże Krokowski ma w ciągu 12 tygodni przedstawić przed aktami, że wpłacił zastaw 32 tysięcy złotych. Po upływie 24 lat Krokowski będzie miał prawo dożywotnie do starostwa łęborskiego. Król uczynił to nadanie ze względu na zasługi wojenne tak w walce z niewiernymi, jak z Moskwą i w Prusach za czasów Zygmunta III i obecnie, Gniewomira Reinholda Krokowskiego, na podstawie raportów Wojciecha Kadziłłowskiego, pisarza ziemskiego łęczyckiego i Andrzeja Wilczyńskiego, sekretarza królewskiego, którzy opisali stan spustoszenia i wyludnienia starostwa łęborskiego oraz za radą swoich doradców.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 270/3427

Warszawa, na sejmie 4 czerwca [1640]

k. 206 – 208v.

Władysław IV, na prośbę burmistrza, rajców, wójta, ławników i czterdziestu mieszczan lwowskich potwierdza dokument dany we Lwowie, 6 czerwca 1637 r., w którym władze miejskie przekazały Janowi Ubaldini, ławnikowi lwowskiemu i jego żonie Annie Fołtynównie Pileckiej oraz ich potomkom prawo emfiteutyczne do niezagospodarowanej łąki we wsi miejskiej Kleparów, za czynsz roczny 1 złotego na św. Marcina wnoszony do ekonomii miejskiej. Z prawa dożywotniego do tej łąki ustąpili Adam Ziobrecki i jego żona Anna Strycharczanka, dnia 4 grudnia 1628 r. przed aktami ekonomii miejskiej i jeszcze raz obecnie, tj. 4 czerwca 1637 r. W razie niepłacenia przez 3 lata wspomnianego czynszu łąka ta przechodzi na rzecz miasta.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 271/3428

Warszawa, 8 czerwca [1640]

k. 208v. – 209v.

Władysław IV potwierdza przywilej króla Zygmunta III, który na prośbę starszych [gminy] ormiańskiej kupców lwowskich, przybywających na targi do Łucka, pozwolił na cmentarzu ormiańskiego kościoła św. Stefana w Łucku, położonego nad rzeką Stryj i zalewanego przez nieczystości, zbudować jakąś ochronę przed tymi zalaniem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 272/3429

Warszawa, 8 czerwca [1640]

k. 209v. – 210

Władysław IV potwierdza prawe pochodzenie Krzysztofa, Baltazara, Anny, Heleny, Marianny i Elżbiety, dzieci uczciwej Katarzyny Kętrycówny Unruchowej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 273/3430

Warszawa, 8 czerwca 1640

k. 210 – 211v.

Władysław IV potwierdza dekret trybunalski przysadzający grunt i młyn na rzece Szycu oraz wszelkie prawa i przywileje, jakie jego poprzednicy oraz inne osoby nadali kościołowi ormiańskiemu w Kijowie. Wszystkie dokumenty były przechowywane w kramach Ormian kijowskich, przede wszystkim Wasyla Chruszewicza, mieszczanina kijowskiego, namiestnika z ramienia *starszych Ormian lwowskich - prowizorów kościoła ormiańskiego w Kijowie* i spłonęły w pożarze w 1638 r. Jednak w sprawie tych nadań została w tymże roku uczyniona przez księdza Mikołaja Muratowicza* oraz sławetnego Wasyla Hurszewica (*Chruszewica***) manifestacja u ksiąg grodzkich kijowskich, która teraz jest okazana królowi wraz z prośbą o odnowienie i potwierdzenie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

*Mikołaj Muratowicz, ur. ok. 1597 r., syn Ormian zamojskich, ksiądz. W 1626 r. jako diakon ułożył (lub przepisał) we Lwowie *Modlitewnik* w języku ormiańskim. Od końca 1627 r. ksiądz dla prowincji kijowskiej; Y. Dachkévytch, *Les Arméniens à Kiev (de la deuxième moitié du XIIIe au XVIIe siècle)*, w: *Arménian Studies/Etudes Arméniennes. In memoriam Haig Bérberian*, Lisboa 1986, s. 205.

** Wraz z bratem Mikołajem występuje w dokumencie z 1 X 1622 r., w którym Ormianie kijowscy poddają swój kościół ze wszystkimi prawami i dochodami w opiekę duchowieństwu i prowizorom lwowskiego kościoła katedralnego. *Akty odnoszące się do historii południowej i zachodniej Rosji*, t. II (1599-1637), St. Petersburg 1865, nr 48, s. 73-75.

Nr 274/3431

Warszawa, 20 czerwca [1640]

k. 211v. – 212v.

Władysław IV nadaje Janowi Horaimowi urząd sędziego ziemskiego krzemienieckiego wakujący po śmierci Samuela Ledóchowskiego (*Lidychowskiego*).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 275/3432

Warszawa, 11 sierpnia

[1640]

212v. – 213

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług, także wojskowych, nadaje Janowi Jastrzębcowi z Baranowa Baranowskiemu, staroście czorszyńskiemu i przasnyskiemu prawo wykupienia sołectwa we wsi Ochotnica w starostwie czorszyńskim, wraz z ogrodnikami i wszelkimi przynależnościami, po śmierci uczciwego Jana Zduńskiego, z rąk obecnych, nieprawnych posiadaczy. Król daje mu prawo dożywotnie do tego sołectwa. Po jego śmierci sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 276/3433

Warszawa, 30 października [1640]

k. 213v. – 214v.

Władysław IV zezwala Katarzynie Malinowskiej na ustąpienie prawa dożywotniego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Biała w starostwie lanckorońskim, wraz z przynależnościami, w tym z wolnym wyrębem drzew w lasach starostwa lanckorońskiego, warzeniem piwa i paleniem gorzałki do użytku domowego i poddanych ze starostwa, na osobę Jana Zajączkowskiego. Po jego śmierci sołectwo będzie podlegać wykupowi. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.
Jęz. łac.

Nr 277/3434

Warszawa, 6 listopada 1640

k. 214v. – 215v

Władysław IV nadaje Pawłowi Bełdowskiemu, walczącemu wcześniej w chorągwi Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, urząd łowczego łęczyckiego, wakujący po śmierci [Pawła]* Tarnowskiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

**Zob.: nr 278.

Nr 278/3435

Warszawa, 11 listopada [1640]

k. 215v. – 216v.

Władysław IV potwierdza dokument Gotarda Kettlera, księcia Kurlandii i Semigalii, dany 11 października 1570 r. w Saldus (*Frauenburg*), w którym książę dokonuje transakcji sprzedaży miasta Subate (*Subbatt*) w powiecie dyneburskim za sumę 1500 talarów, obecnie nieżyjącemu Jerzemu Sieberg. Król czyni to na prośbę Jana Jerzego Sieberg, obecnego właściciela miasta. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Marcjana Tryznę, referendarza i pisarza Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Jęz. łac., niem.

Nr 279/3436

Warszawa, 20 listopada [1640]

k. 217 – 217v.

Władysław IV nadaje Dezyderemu Tarnowskiemu, synowi Pawła Tarnowskiego, nieżyjącego łowczego łęczyckiego, urząd łowczego łęczyckiego wakujący po śmierci Pawła Bełdowskiego. Król czyni to z uwagi na zasługi wojskowe Pawła Tarnowskiego, który zasłużył się podczas ekspedycji moskiewskiej, walcząc w chorągwi nieżyjącego już Stanisława Daniłowicza, wojewodzica ruskiego, rotmistrza królewskiego oraz w wojnach pruskich w chorągwi Marcina Sadowskiego, podkomorzego gostyńskiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 280/3437

Warszawa, 30 listopada 1640

k. 217v. – 219

Władysław IV otacza Stefana Gersztorff, urodzonego w Czechach oraz jego rodzinę królewską opieką, pozwalając mu na swobodne osiedlenie się w jakimkolwiek miejscu w Królestwie oraz nadaje mu prawo sporządzenia testamentu i swobodnego dysponowania swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 281/3438

Warszawa, 22 grudnia [1640]

k. 219 – 220

Władysław IV oznajmia swym rotmistrzom i ich żołnierzom, że wszyscy, którzy są posłani z listami królewskimi i chcą skorzystać z podwód w mieście Parczewie, winni okazać się burmistrzowi listem podwodnym, zawierającym imię, nazwisko posłańca i datę dzienną, bez żadnych śladów wymazywań i poprawek w piśmie. Nie otrzymają podwód od mieszczan parczewskich ci, którzy nie zapłacą po 2 grosze za milę od konia i pół grosza od wozu lub też bardziej, niż powinnoś i zwyczaj nakazuje konie przegnali. Korzystający z podwód nie mogą brać więcej niż 2 konie, wyjąwszy posłów cudzoziemskich. Także rotmistrze, pod sukna i strzelbę oraz inne rzeczy, na które otrzymują pieniądze ze skarbu koronnego, nie powinni otrzymywać podwód od mieszczan parczewskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. pol.

Nr 282/3439

Warszawa, 24 listopada [1640]

k. 220 – 220v.

Władysław IV zezwala, na prośbę klasztoru św. Katarzyny Dziewicy w Poznaniu, by uczciwa Byczkowa*, wdowa po sławetnym Adamie Byczku, mieszczaninie poznańskim zapisała swoją kamienicę na ulicy Wronieckiej w Poznaniu temuż klasztorowi, wobec akt grodzkich lub miejskich poznańskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

*Brak imienia.

Nr 283/3440

Warszawa, 26 listopada [1640]

k. 220 – 220v.

Władysław IV przyznaje, w uznaniu wieloletnich zasług, Jackowi Dalewskiemu dożywotnio roczny dochód w wysokości 200 złotych, wypłacane na św. Marcina z kwoty podatków płaconych przez Żydów wymienionych miast w województwie ruskim i podolskim. Dochody te wcześniej pobierał zmarły Jan Rudawski, pisarz nadworny dekretowy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 284/3441

Warszawa, 26 listopada [1640]

k. 221v. – 222v.

Władysław IV przyznaje uczciwej Annie, żonie Wojciecha Gizy, budowniczego zamku warszawskiego, mamce królewicza Zygmunta Kazimierza, królewskiego pierworodnego, dożywotnio roczny dochód w wysokości 200 złotych z komory solnej w żupach warszawskich, płatne na święto Trzech Króli.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 285/3442

Warszawa, 28 listopada [1640]

k. 222v. – 223v

Władysław IV nadaje Stanisławowi Kryskiemu, podkomorzemu płockiemu urząd kasztelana raciańskiego, wakujący po śmierci*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Puste miejsce.

Nr 286/3443

Warszawa, 28 listopada [1640]

k. 223v. – 224v.

Władysław IV nadaje sławetnemu Tomaszowi Koaczy, pochodzącemu z Węgier mieszczaninowi warszawskiemu, szmuklerzowi od trzydziestu lat służącemu, najpierw królowi Zygmuntowi III, obecnie Władysławowi IV, prawo sporządzenia testamentu i swobodnego dysponowania swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 287/3444

Warszawa, 29 listopada [1640]

k. 224v. – 225v.

Władysław IV zezwala uczciwej Annie, wdowie po uczciwym Hanusie Olbrach, serwitorze królewskim i dozorczy (*custos*) winiar krzepickich na ustąpienie swego prawa dożywotniego do owej funkcji, wraz z przynależnościami, w tym ziemią, młynem, wokół mieszkającymi poddanymi, zwanymi *zwierzynni*, z prawem do warzenia piwa, pędzenia gorzałki, swobodnego wyrębu drzewa do palenia, użytku domowego i budowania budynków, na osoby małżonków Gabriela i Elżbiety Kotulińskich. Po ich śmierci dobra te będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 288/3445

Warszawa, 29 listopada 1640

k. 225v. – 226

Władysław IV powierza czcigodnemu Wawrzyńcowi Tucci funkcję depozytariusza dochodów królewskich z Królestwa Neapolu i zobowiązuje go do przekazywania tych dochodów w monecie używanej w Królestwie Polskim oraz mianuje go swym serwitorem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 289/3446

Warszawa, 5 listopada [1640]

k. 226v. – 227

Władysław IV zezwala Łukaszowi Orzelskiemu, pisarzowi ziemskiemu kaliskiemu na wykup młyna we wsi Nędzrzew na rzece Swiedrzew w powiecie kaliskim i jakichkolwiek sum na nim zapisanych, po śmierci Wiktoryny Jemielkowskiej, żony niegdyś Stanisława Przedzińskiego, pisarza grodzkiego kaliskiego, z drugiego małżeństwa żony Łukasza Orzelskiego, z rąk obecnych posiadaczy i nadaje mu prawo dożywotnie do tego młyna. Po śmierci tegoż Łukasza Orzelskiego młyn będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 290/3447

Warszawa, [bd] listopada [1640]

k. 227v. – 228

Władysław IV nadaje Janowi Grzybowskiemu, staroście warszawskiemu prawem dożywotnim *stagnum sub vivario* obok wsi Marki, należącej do tego starostwa. Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Brak daty dziennej.

Nr 291/3448

Warszawa, 1 grudnia 1640

k. 228 – 229

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Stanisława Sułkowskiego do miasta Salińce w powiecie łatyczowskim i wójtostwa w tym mieście oraz do wsi Salińce, wraz z przynależnościami, również na osobę jego żony Katarzyny Gorczyńskiej. Po śmierci tychże małżonków dobra te będą podlegać wykupowi. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 292/3449

Warszawa, 4 grudnia [1640]

k. 229 – 230

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojskowe podczas różnych wypraw wojennych, zezwala Stanisławowi Skorzewskiemu na wykup dwóch młynów: jednego, zwanego Nowy Młyn należącego do miasta Oborniki, drugiego, należącego do wsi Kowanówko (*Chowanówko Male*) na rzece Wełna, z rąk obecnych, nieprawnych posiadaczy, wraz z trzecią miarą i nadaje mu prawo dożywotnie do tych młynów. Po śmierci tegoż Stanisława Skorzewskiego młyny te będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 293/3450

Warszawa, 4 grudnia [1640]

k. 230 – 231v.

Władysław IV zezwala małżonkom: Andrzejowi Tuczyńskiemu, podkomorzemu wrocławskiemu i Mariannie Leszczyńskiej na scedowanie swego prawa dożywotniego do dzierżawy obornickiej z miastem, wsi: Uścikowo, Kowanowo (*Chowanowo*) i Dąbrówka Leśna, folwarków: Bogdanowo, *Nowy Folwarki i Słomiany*, wójtostwa w mieście Oborniki, wsi Kowanówko (*Chowanówko*) z przynależnościami na osoby małżonków: Stanisława Skorzewskiego i Zofii z Chełma. Król czyni to z uwagi na wierną służbę królowi i Rzeczypospolitej, zasługi wojskowe Stanisława Skorzewskiego podczas różnych wypraw wojennych, zwłaszcza w wojnach w Prusach przeciw Szwedom oraz zasługi jego brata rodzonego Andrzeja Skorzewskiego, walczącego przeciw Szwedom, Turkom, Tatarom i Moskwie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 294/3451

Warszawa, 9 grudnia 1640

k. 232 – 232v.

Władysław IV nadaje Janowi Działyńskiemu, staroście puckiemu i pokrzywnickiemu prawo dożywotnie do dzierżawy jasinieckiej, która znalazła się w dyspozycji królewskiej po [*] Raczyńskim, z powodu niepłacenia kwarty. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 295/3452

Warszawa, 10 grudnia [1640]

k. 232v. – 233

Władysław IV nadaje swemu aptekarzowi Janowi Hekier prawem kaduka wszelkie dobra ruchome i nieruchome po zmarłym Danielu Doweffus, mieszczaninie elbląskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 296/3453

Warszawa, 12 grudnia [1640]

k. 233 – 234

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Mikołaja Ferdynanda z Pilczy Korycińskiego, starosty ojcowskiego, dworzanina królewskiego do wsi Życzyn (*Życin*) z folwarkiem Wola Życka (*Zyczka Wola*), Iczkow i wsią Komory w województwie sandomierskim, powiecie stężyckim, wraz z przynależnościami, także na jego żonę Elżbietę z Kowalowej. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 297/3454

Warszawa, 12 grudnia 1640

k. 234 – 235v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Mikołaja Ferdynanda z Pilczy Korycińskiego, starosty ojcowskiego, dworzanina królewskiego do starostwa ojcowskiego wraz z zamkiem i wsiami: Smardzowice, Wielka Wieś, Bebel, Jerzmanowice, Sowińska, Gotkowice i folwarkiem Świecow pod zamkiem wraz z przynależnościami, karczmami we wsiach: Smardzowice, Wielka Wieś, Bębło (*Bebel*), Jerzmanowice, *Sowińska*, Gotkowice *alias* na Kobylej Górze oraz młynami na rzece Promnik pod zamkiem ojcowskim, na rzece Skała inaczej Wierzchowska, Krakus Wyższy i Niższy, także na jego żonę Elżbietę z Kowalowej. Z racji tego dożywocia ma być płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Po ich śmierci karczmy i młyny będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 298/3455

Warszawa, 13 grudnia 1640

k. 235v. – 236v.

Władysław IV otacza swą opieką Daniela Mithwens, zezwalając mu na bezpieczny i wolny od cel przewóz dobytku ze Śląska, swobodne i bezpieczne osiedlenie się w jakimkolwiek królewskim mieście oraz spokojne wykonywanie uczciwych zajęć.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 299/3456

Warszawa, 18 grudnia [1640]

k. 236v. – 237

Władysław IV powierza funkcję budowniczego zamku w Malborku Kacprowi Kamińskiemu, po śmierci Mikołaja Leszczyńskiego, wraz z przyznaniem temuż pensji rocznej z dochodów ekonomii malborskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 300/3457

Warszawa, 18 grudnia [1640]

k. 237 – 238

Władysław IV zezwala [N]* Firlejowej, wojewodzynie krakowskiej na ustąpienie swego prawa dożywotniego do dzierżawy wolbromskiej, wraz z przynależnościami na osoby małżonków: Franciszka Gostomskiego, wojewodzica kaliskiego i Marianny Gembickiej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię. Prawdopodobnie chodzi o Agnieszkę Tęczyńską, drugą żonę zmarłego w 1600 r. Mikołaja Firleja z Dąbrowicy, wojewody krakowskiego; zob. K. Lepszy, Firlej Mikołaj, w: PSB, t. VII, Wrocław – Kraków 1948, s. 15 oraz U IV, 2, s. 107, nr 411 (inna data śmierci wojewody).

Nr 301/3458

Warszawa, 20 grudnia [1640]

k. 238 – 238v.

Władysław IV nadaje Kacprowi Oborskiemu urząd wojskiego czerskiego, wakujący po śmierci [Seweryna]* Kurdwanowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Wojski czerski w 1628 r., zmarł w 1643 r., zob. A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. XIII, Warszawa 1909, s. 211.

Nr 302/3459

Warszawa, 20 grudnia 1640

k. 238v. – 239v.

Władysław IV, na prośbę pewnych doradców, uznaje prawe pochodzenie uczciwego Jana Rochnickiego, przyznając mu prawa i prerogatywy, jakimi cieszą się ludzie urodzeni w legalnych związkach.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 303/3460

Warszawa, 20 grudnia [1640]

k. 239v. – 240v.

Władysław IV, dowiedziawszy się, że w pobliżu kolegium jezuitów w Płocku znajduje się dom kupiony przez niegdyś biskupa płockiego Stanisława Łubieńskiego, z zamiarem ufundowania w tym miejscu psalterii, co przeszkadzałoby budowie kolegium, potwierdza zamianę owego domu na pusty plac na zamku płockim, między domami mansjonarzy kapituły

i miejscem zwanym Celnica, gdzie pobierano cła. Na tym placu zostanie ufundowana psalteria. Król czyni to na prośbę jezuitów w związku z budową ich kolegium w Płocku. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 304/3461

Warszawa, 20 grudnia [1640]

k. 240v. – 241v.

Władysław IV zezwala Szymonowi Krzykowskiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do wójtostwa we wsi Kobylata w województwie brzeskim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Piotra i Elżbiety Sierakowskich. Po ich śmierci wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 305/3462

Warszawa, 21 grudnia [1640]

k. 241v. – 242

Władysław IV zezwala Janowi Turobojskiemu, dworzaninowi na oddanie w dzierżawę na 3 lata wsi Bahrynówce w województwie podolskim, powiecie latyczowskim, wraz z przynależnościami, Wojciechowi Pęcławskiemu, cześnikowi czerskiemu i jego żonie Agnieszce.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 306/3463

Warszawa, 21 grudnia [1640]

k. 242 – 242v.

Władysław IV, na prośbę pewnych doradców, rozszerza prawo dożywotnie Stanisława Brzózki, podkomorzego nurskiego do huty żelaza *Czarnotreff* w starostwie różańskim, wraz z przynależnościami, na jego żonę Annę z *Lachodowa*. Z racji tego dożywocia ma być corocznie płacony czynsz do starosty w wysokości 60 złotych. Po ich śmierci huta będzie podlegała wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 307/3464

Warszawa, 22 grudnia [1640]

k. 242v. – 243

Władysław IV przysądza pełnoletniość Stefanowi Dąbrowskiemu, synowi Mateusza, właścicielowi połowy wsi Dąbrówka w powiecie warszawskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 308/3465

Warszawa, 23 grudnia [1640]

k. 243v. – 244

Władysław IV nadaje Pawłowi Wielowieyskiemu, żołnierzowi weteranowi prawo dożywotnie do wsi Sucha Wolica, wraz z przynależnościami, po zmarłym Marcinie Wielowieyskim, bracie rodzonym tegoż Pawła. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy,

która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 309/3466

Warszawa, 23 grudnia 1640

k. 244 – 245

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Stefana Korycińskiego do tenuty Jodłowa w województwie krakowskim na osobę jego żony [Anny]* Petroneli Gembickiej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. nr 219.

Nr 310/3467

Warszawa, 23 grudnia [1640]

k. 245 – 245v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Macieja Pstrokońskiego, podstolego sieradzkiego do wsi Sokołowo w województwie sieradzkim, wraz z przynależnościami, na osobę jego żony Doroty Gembickiej. Z racji tego dożywocia ma być corocznie płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 311/3468

Warszawa, 30 grudnia [1640]

k. 246 – 246v.

Władysław IV, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje Stanisławowi Zarzeńskiemu, *advocati causarum curie nostrae*, prawo wykupu wójtostwa we wsi Brzeźnica w tenucie ryczywolskiej po śmierci [N]* Płaczkowskiego, z rąk nieprawnie użytkujących (*possessores*). Otrzymuje on na to wójtostwo prawo dożywotnie. Z racji tego dożywocia ma być corocznie płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Brak imienia.

Nr 312/3469

Warszawa, 31 grudnia [1640]

k. 246v. – 248

Władysław IV nadaje Stanisławowi Bonifacemu Mniszchowi z Wielkich Kończyc, staroście lwowskiemu prawem kaduka wszystkie dobra i kwoty pieniężne po sławetnym Szymonie Humunowiczu, mieszczaninie jaworowskim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 313/3470

Warszawa, [bd] grudnia [1640]

k. 248 – 248v.

Władysław IV nadaje Adamowi Dunin-Suligostowskiemu urząd cześnika czerskiego, wakujący po rezygnacji Krzysztofa Opackiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

*Jęz. łac.***Nr 314/3471**

Warszawa, 4 kwietnia [1640]

k. 249 – 249v.

Władysław IV zezwala Felicjanowi Boczkowskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej na wykup dochodu, tj. trzeciej miary z młyna oraz tartaku i folusza na rzece Obra koło miasta Skwierzyna w starostwie międzyrzeckim, z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*). Po jego śmierci owa trzecia miara oraz dochody z tartaku i folusza będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

*Jęz. łac.***Nr 315/3472**

Warszawa, 24 maja [1640]

k. 249v. – 250v.

Władysław IV zezwala żołnierzowi weteranowi Adamowi Stradomskiemu i jego żonie Annie Wójcińskiej na ustąpienie prawa dożywotniego do wójtostwa we wsi Słupno w starostwie warszawskim, wraz z przynależnościami, na osoby uczciwych Jana i Marcina Czachów, braci rodzonych. Po ich śmierci wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

*Jęz. łac.***Nr 316/3473**

Warszawa, 25 maja [1640]

k. 250v. – 251v.

Władysław IV potwierdza kupno przez Annę Budziszewską, wdowę po Jerzym Budziszewskim, rotmistrzu królewskim, mieczniku wołyńskim, „ogrodów albo placów pewnych” na przedmieściu włodzimierskim na Zasmocz, która to transakcja została zapisana w księgach wójtowskich włodzimierskich dnia 5 listopada 1638 r.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

*Jęz. pol.***Nr 317/3474**

Warszawa, 20 czerwca 1640

k. 251v. – 252

Władysław IV zezwala Janowi Biler, pisarzowi akt ekonomii malborskiej i jego dziedzicom na prowadzenie codziennego handlu towarami w spichlerzu zbudowanym przez niego na miejscu opuszczonym i pustym, na wyspie w Malborku dla pożytku mieszkańców wyspy i okolic, bez uszczerbku dla przepisów dotyczących miasta. Z tego gruntu ponosić ma takie ciężary, jak inni mieszczanie, a o łasce królewskiej należy powiadomić władze miasta.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 318/3475

Warszawa, 20 lipca 1640

k. 252v. – 254

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług wojskowych i dyplomatycznych (posłowanie do Porty, Siedmiogrodu), nadaje Aleksandrowi Trzebińskiemu, dziekanowi sandomierskiemu, swemu sekretarzowi, wcześniej pisarzowi ziemskiemu lwowskiemu, podkomorzemu lwowskiemu, urząd referendarza (duchownego) koronnego, wakujący po śmierci Jakuba Wierzbity Doruchowskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 319/3476

Strubiny (*Strembony*)*, 12 września

[1640]

k. 254 – 254v.

Władysław IV przyznaje Feliksowi Pac, swemu dworzaninowi pokojowemu sumę 250 węgierskich złotych dochodu rocznego, z sumy 2000 węgierskich złotych, płaconych przez radę miasta Gdańska z ceł portowych, po śmierci Filipa Lac**, sekretarza królewskiego. Ów dochód ma być płacony na św. Michała (29 września).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Strubiny, wieś w powiecie sochocińskim lub zakroczymskim.

**Filip Lakken, sekretarz królewski; A. Boniecki, *Herbarz polski*, tom XIII, Warszawa 1909, s. 328. Zob. nr 363.

Nr 320/3477

Raciąż, 25 września [1640]

k. 254v. – 255

Władysław IV przyznaje Piotrowi Dębskiemu, miecznikowi warszawskiemu, swemu sekretarzowi, posłowi do króla francuskiego, 430 złotych polskich dochodu z gdańskich ceł portowych, po śmierci Szymona Estken i Doroty von Schleden, płaconych corocznie na św. Jana Chrzciciela (24 czerwca).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 321/3478

Wyszogród, 14 października

[1640]

k. 255v. – 256

Władysław IV przyznaje Janowi Lencberg (*Lancberk*)*, swemu chirurgowi, 400 złotych polskich rocznego dochodu z ceł gdańskich, po śmierci Jerzego Brevesdena, królewskiego muzyka.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Jan Lencberg, chirurg królewski. Zob.: Albrycht Stanisław Radziwiłł, *Pamiętnik o dziejach w Polsce, tom 3, 1647 – 1656*, przeł. i oprac. A. Przyboś i R. Żelewski, Warszawa 1980, s. 56, przyp. 124.

Nr 322/3479

Warszawa, 3 grudnia 1640

k. 256 – 256v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi podczas wojen w Prusach, przyznaje Henrykowi Denhoffowi, staroście starogardzkiemu 6000 złotych polskich z gdańskich ceł portowych, płatne na święto Trzech Króli (6 stycznia).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 323/3480

Warszawa, 20 grudnia

[1640]

k. 256v. – 257v.

Władysław IV nadaje Janowi Rysińskiemu, pisarzowi ziemskiemu brzeskiemu urząd stolnika inowrocławskiego, wakujący po przejściu [Kacpra] Sułkowskiego* na urząd sędziego ziemskiego brzeskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. *Urzednicy kujawscy i dobrzyńscy XVI – XVIII wieku. Spisy*, t. VI, z. 2, oprac. K. Mikulski i W. Stanek oraz Z. Górski i R. Kabaciński, pod red. A. Gąsiorowskiego, Kórnik 1990, nr 246, s. 52; dalej U VI, 2.

Nr 324/3481

Warszawa, 30 grudnia 1640

k. 257v. – 258

Władysław IV zezwala znamienitemu Benedyktowi Snarowiczowi, swemu kucharzowi, służącemu również królowi Zygmuntowi III, na wykup karczmy w mieście królewskim Człuchowie z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*), po śmierci Piotra Chorążego, także kucharza królewskiego. Po śmierci tegoż Benedykta Snarowicza owa karczma będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 325/3482

Warszawa, 16 marca (*feria sexta*

post dominicam Oculi Quadragesimalem proxima) 1640

k. 258v. - 259v.

Władysław IV nakazuje oblatę do akt kancelarii większej koronnej wypisu z akt grodzkich kamienieckich z 14 maja (*feria quarta post festa Solennia Sacri Pentecostes proxima*) 1636 r., w którym małżonkowie Maksymilian z Przerębu Przerębski, kasztelan sieradzki, starosta mościcki oraz Anna Mohylanka zapisują sobie wzajemnie dożywocie na swoich dobrach. Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

K. 260 adnotacja: *Annus Domini millesimus sexcentusimus quadragesimus primus*, [Rok Pański 1641].

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Nr 326/3483

Warszawa, 1

stycznia 1641

k. 261 - 261v.

Władysław IV przyznaje Piotrowi Sławińskiemu, swemu sekretarzowi prawo uwolnienia (*ius eliberandi*) pewnych włók, które pierwotnie nie należały do miasta, a później zostały wyorane, wykarczowane w mieście Jastrowiu*. Ma on je z geometrą wymierzyć. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Miasto królewskie w starostwie ujsko-pilskim.

Nr 327/3484

Warszawa, 2

stycznia 1641

k. 261v. - 262v.

Władysław IV zezwala Janowi Korzbok Łąckiemu, staroście nakielskiemu na ustąpienie jego prawa dożywotniego do starostwa nakielskiego wraz z przynależnościami, na osobę Andrzeja Grudzińskiego, wojewodzica kaliskiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Król czyni to z uwagi na zasługi Andrzeja Grudzińskiego oraz jego ojca [Zygmunta Grudzińskiego]*, wojewody kaliskiego i senatora.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*U I, 2, nr 455, s. 82.

Nr 328/3485

Warszawa, 3 stycznia 1641

k. 262v. - 263

Władysław IV zezwala Pawłowi Sokołowskiemu, staroście rogozińskiemu na wydzierżawienie na okres 3 lat starostwa rogozińskiego Piotrowi Suchorzewskiemu, pod warunkiem dbania o zabudowania i nienakładania na poddanych dodatkowych obciążeń. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 329/3486

Warszawa, 3 stycznia 1641

k. 263 - 264v.

Władysław IV potwierdza swój dokument, w którym 9 lutego 1633 r., na sejmie koronacyjnym w Krakowie, z kolei potwierdził dotychczasowe przywileje cechu piekarzy kazimierskich pod warunkiem, że gdy będzie brakować wody w ich młynach, to mogą mleć swoje zboże gdziekolwiek, także na żydowskim osiedlu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 330/3487

Warszawa, 5 stycznia 1641

k. 264v. - 265

Władysław IV nadaje Wojciechowi Łempickiemu, pisarzowi ziemskiemu łomżyńskiemu, jako jednemu z czterech przedstawionych sobie przez szlachtę ziemi łomżyńskiej oraz powiatów: kolneńskiego i ostrołęckiego, urząd podsędka ziemskiego łomżyńskiego, wakujący po śmierci Szymona Milewskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 331/3488

Warszawa, 9 stycznia 1641

k. 265 – 265v.

Władysław IV nadaje Bartłomiejowi Pękiel (*Pekel*), swemu wicekapelmistrzowi, prawo dożywotnie do swobodnego wyrębu drzew w lasach wsi Bródno (*Brudno*) w starostwie warszawskim: 10 wozów tygodniowo na użytek budowlany, domowy, na opał i na potrzeby swego folwarku we wsi Ujazdów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 332/3489

Warszawa, 10 stycznia 1641

k. 265v. – 266v.

Władysław IV zezwala [N]* Bylinie na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wójtostwa we wsi Swędów (*Szwandow*) w starostwie łęczyckim wraz z przynależnościami na osobę Jana Kargowskiego. Po śmierci tegoż wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 333/3490

Warszawa, 10 stycznia 1641

k. 266v. – 267v.

Władysław IV, w uznaniu zasług, także dla króla Zygmunta III, nadaje Jerzemu de Ludingshauzen, zwanemu Wolff, staroście dyneburskiemu oraz Katarzynie a Menyden, jego żonie prawo dożywotnie do rodzin trzech poddanych: Eberta, Piotra, Jana Naukalany, przynależnych do folwarku Eissing w starostwie dyneburskim, po śmierci małżonków: żołnierza Jerzego Giedwila oraz Marianny Sławińskiej. Z racji tego dożywocia winni oni dawać dla króla corocznie 1 miarę żyta, zwaną pur oraz 1 miarę jęczmienia dla proboszcza.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 334/3491

Warszawa, 15 stycznia 1641

k. 267v. – 268

Władysław IV zezwala małżonkom: Gniewomirowi Reinholdowi Krokowskiemu, staroście lęborskiemu i Brygidzie Hejnównie na ustąpienie prawa dożywotniego oraz emfiteutycznego do wsi Brzyno (*Bessin*) oraz Prusewo (*Prusan*) w powiecie puckim wraz z przynależnościami, na osobę [syna]* Jerzego Ernesta Krokowskiego. Z racji tego dożywocia ma być odprowadzana corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Ponadto Jerzy Ernest Krokowski winien dotrzymywać zobowiązań wynikających z prawa emfiteutycznego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

* A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. XII, Warszawa 1908, s. 293.

Nr 335/3492

Warszawa, 16 stycznia 1641

k. 268 – 269

Władysław IV zezwala Stanisławowi i Krzysztofowi Cebrowskim, braciom rodzonym na ustąpienie ich prawa do połowy sumy pieniędzy z wójtostwa we wsi Nahujowice (*Nahojowice*) w starostwie drohobyckim, według taksy ustanowionej przez komisarzy królewskich, na osoby małżonków Piotra Kazimierza Turskiego oraz Aleksandry z Kopystna, którzy będą korzystali z tych dochodów dożywotnio. Transakcja ta ma być wpisana do akt grodzkich, by była uznawana.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 336/3493

Warszawa, 25 stycznia 1641

k. 269 – 269v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojskowe, nadaje Mikołajowi Zabłockiemu, dowódcy kozackiemu (*ordinum ductoris super cosacos nostros*) sołectwa (*advocatias seu scultetias*) we wsiach Biskupice, Czatachowa i Krasowa (*Kraszewo*) w starostwie olsztyńskim, wakujące po śmierci Krzysztofa Stana. Po śmierci tegoż Zabłockiego owe sołectwa będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 337/3494

Warszawa, 30 stycznia 1641

k. 269v. – 270v.

Władysław IV, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje sławetnemu Melchiorowi Moron, Włochowi, mieszczaninowi gnieźnieńskiemu oraz jego żonie Annie prawo spisania testamentu i swobodnego dysponowania swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 338/3495

Warszawa, 30 stycznia 1641

k. 270v. – 271

Władysław IV, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje sławetnemu Kacprowi Moron, Włochowi, podwójciemu gnieźnieńskiemu prawo spisania testamentu i swobodnego dysponowania swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 339/3496

Warszawa, 30 stycznia 1641

k. 271v. – 272

Władysław IV zezwala Wojciechowi Świąteckiemu, swemu pokojowemu na wykupienie sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Lubcza bez Dzwonowej (*Dzwonowic*) wraz z przynależnościami, w starostwie pilźnieńskim, z rąk nieprawnie użytkującego (*possessor*) [N]* Suliszowskiego. Po śmierci tegoż sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 340/3497

Warszawa, 8 stycznia 1641

k. 272 – 272v.

Władysław IV nadaje Janowi Jastrzębcowi Baranowskiemu, staroście czorszyńskiemu i przasnyskiemu prawo dożywotnie do wsi Jastrząbka (*Jastrzębia*) i Baranowo w starostwie przasnyskim wraz z wszelkimi przynależnościami. Z racji tego dożywocia winna być corocznie płacona kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 341/3498

Warszawa, 10 stycznia 1641

k. 272v. – 274v.

Władysław IV nadaje Filipowi Huttini*, doktorowi obojga praw, kawalerowi złotej ostrogi, swemu sekretarzowi urząd nadwornego pisarza dekretowego, wakujący po śmierci Jana Rudawskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W. Krawczuk, *Metrykanci koronni*, s. 127-128.

Nr 342/3499

Warszawa, 4 lutego 1641

k. 274v. – 275v.

Władysław IV nadaje Aleksandrowi Karnickiemu, żołnierzowi prawem dożywotnim *moję* zwaną Rantort w Inflantach w powiecie lucyńskim wraz z wszelkimi przynależnościami, po zmarłym Danielu Szpakowskim. Z racji tego dożywocia ówże Aleksander Karnicki będzie obciążony właściwymi dla takich dóbr zobowiązaniami. Prócz tego winien oddawać do starostwa od każdego chłopca w tych dobrach osadzonego (*ex colonis*) miarę żyta zwaną „pur” oraz miarę jęczmienia dla proboszcza katolickiego kościoła parafialnego, zamiast „mesznego”. Król czyni to nadanie w uznaniu zasług wojskowych Aleksandra Karnickiego i jego walk pod chorągwią Samuela Komorowskiego w wojnach moskiewskich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 343/3500

Warszawa, 4 lutego 1641

k. 275v. – 276

Władysław IV zezwala małżonkom: Adamowi Rostodze i Agnieszce Skrońskiej na ustąpienie prawa dożywotniego do sołectwa we wsi *Ganczyce* w dzierżawie brzeźnickiej* wraz z wszelkimi przynależnościami, na osoby Marcina i Zygmunta Rostogów, swych synów. Po śmierci tychże synów owo sołectwo będzie podlegało wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W powiecie radomskim.

Nr 344/3501

Warszawa, 8 lutego [1641]

k. 276 – 277

Władysław IV zezwala Annie z Żółkwi Herburtowej, wdowie po Mikołaju Herburtcie, kasztelanie kamienieckim, staroście skalskim na ustąpienie prawa dożywotniego do starostwa

skalskiego wraz z przynależnościami na osoby małżonków: Stanisława Lanckorońskiego i Aleksandry z Sienna. Starostwo to obejmuje miasto stare i nowe Skała, wójtostwo w mieście, wsie: Iwanków, Zachukowie (Zachukowce?), Żabińce, Jarosławka, miasto Kołodróbka, Sienków, Zezulince, wyjąwszy wsie Wiśniowiec i Zawadyńce, na których Anna Herburtowa pozostawiła sobie dożywocie. Z racji przekazanego dożywocia do starostwa skalskiego winna być corocznie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 345/3502

Warszawa, 10 lutego 1641

k. 277 – 278

Władysław IV zezwala małżonkom Stanisławowi Żegockiemu oraz [*] Brzezynie na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi Żakowica w województwie i powiecie brzeskim, wraz z wszelkimi przynależnościami, na osoby małżonków Jakuba Trzebuchowskiego, sędziego grodzkiego kruszwickiego oraz Teofilę Bielicką. Z racji tego dożywocia winna być corocznie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 346/3503

Warszawa, 20 lutego 1641

k. 278 – 278v.

Władysław IV nadaje Marcinowi Kowalewskiemu urząd pisarza ziemskiego łomżyńskiego, wakujący po przejściu Wojciecha Łempickiego na urząd podsędka ziemskiego łomżyńskiego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 347/3504

Warszawa, 20 lutego [1641]

k. 278v. – 279

Władysław IV zezwala Janowi Górcze, dowódcy (*militiae praefecto*) w chorągwi hetmana polnego [Mikołaja Potockiego]* na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi Biała w województwie podolskim powiecie kamienieckim, wraz z przynależnościami, na osobę syna Marcina Górki, swego zastępcy (*vicepraefecto*).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

*U X, nr 148, s. 46.

Nr 348/3505

Warszawa, 20 lutego 1641

k. 279v. – 280

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług, nadaje Wacławowi Zamoyskiemu, kasztelanowi lwowskiemu oraz jego żonie [Zofii Pszonczance]* pewien obszar ziemi (*agrum vulgo obszar*), zwany Dworce koło wsi Mikłaszow w powiecie lwowskim wraz z wszelkimi przynależnościami, po śmierci Stanisława Daniłowicza, syna Jana Daniłowicza, wojewody ruskiego. Z racji tego dożywocia winna być corocznie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

* *Genealogia. Tablice*, oprac. W. Dworzaczek, Warszawa 1959, tabl. nr 135.

Nr 349/3506

Warszawa, 20 lutego [1641]

k. 280 – 280v.

Władysław IV nadaje Janowi Lutomirskiemu, miecznikowi czernihowskiemu prawo lenne do uroczyszcza *Bielenicze* w Księstwie Czernihowskim, powiecie nowogródzkim wraz z wszelkimi przynależnościami, poza saletrą i wyrobami leśnymi. Z racji tego prawa ówże winien stawiać się do obrony tamtejszych zamków. Król czyni to nadanie z uwagi na zasługi wojskowe Jana Lutomirskiego i jego udział w wojnie z Moskwą.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. pol.

Nr 350/3507

Warszawa, [bd 1641]

k. 281 – 282

Władysław IV zezwala [Katarzynie] Zamoyskiej*, wdowie po kanclerzu Tomaszu Zamoyskim na lokowanie na prawie niemieckim, magdeburskim miasta Biała w województwie lubelskim**.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

*Katarzyna Ostrogska, zob. Albrycht Stanisław Radziwiłł, *Pamiętnik o dziejach w Polsce, tom 2, 1637 – 1646*, przeł. i oprac. A. Przyboś i R. Żelewski, Warszawa 1980, s. 15, przyp. 13.

**Zostawiono puste miejsca na określenie daty prezentacji kandydatów do władz miejskich, na określenie dnia targowego oraz liczbę i terminy jarmarków.

Nr 351/3508

Warszawa, [bd 1641]

k. 282 – 283v.

Władysław IV zezwala [Katarzynie Zamoyskiej]*, wdowie po kanclerzu Tomaszu Zamoyskim na lokowanie na prawie niemieckim, magdeburskim miasta Krzeszów w ziemi przemyskiej*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

*Zob. nr 349.

**Zostawiono puste miejsca na określenie daty prezentacji kandydatów do władz miejskich, na określenie dnia targowego oraz liczbę i terminy jarmarków.

Nr 352/3509

Warszawa, 22 lutego [1641]

k. 284 – 284v.

Władysław IV zezwala Wojciechowi Kowalewskiemu na wykupienie prawa dożywotniego do wójtostwa we wsi Netta (*Neta*) w starostwie augustowskim oraz wólk: *Bednarzowska*, *Suszczyńska*, *Łosikowska*, *Piotruciońska*, *Głuszkowska*, obok wólki zwanej *Faścińska* z jednej i wólk kościoła parafialnego w Bargłowie Kościelnym (*Bargłowie*) z drugiej strony, z rąk obecnych nieprawnie użytkujących (*possessores*). Po śmierci tegoż Wojciecha Kowalewskiego owo wójtostwo oraz wólki będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 353/3510

Warszawa, 22 lutego 1641

k. 284v. – 285

Władysław IV przyznaje czcigodnemu Michałowi Noler (*Noller*), swemu woźnicy dochód tygodniowy w wysokości 24 groszy, zaś corocznie 5 łokci sukna i 6 złotych z dochodów starostwa łomżyńskiego, po śmierci czcigodnego Błażeja Jelitko, także woźnicy królewskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 354/3511

Warszawa, 25 lutego [1641]

k. 285 – 286

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Piotra [Samuela]* Grudzińskiego do starostwa średzkiego, z miastem Środa, dworem oraz wsiami: Chrustowo (*Chroscino*), Ośno, Kiskowo (*Kaskowo*) i Krzywa Góra, z miastem Mieścisko i wsią Wiela w województwie kaliskim, wraz z przynależnościami, na osobę jego żony Katarzyny Komorowskiej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. VII, Warszawa 1904, s. 132.

Nr 355/3512

Warszawa, [bd 1641]

k. 286 – 286v.

Władysław IV przyznaje dożywotnio Danielowi Kirscher, *notarii camerae nostrae* dochód roczny w wysokości 300 polskich złotych, z należnego królowi cła portowego gdańskiego w wysokości 700 złotych polskich, po śmierci aptekarza Jana Wegnera.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 356/3513

Warszawa, 25 lutego [1641]

k. 286v. – 287v.

Władysław IV zezwala Pawłowi Szałapskiemu, swemu sekretarzowi na ustąpienie prawa dożywotniego do wójtostwa we wsi Garwolin wraz z przynależnościami na osoby małżonków: sławetnego Sebastiana Koczewica i Marianny Parulówny. Po śmierci tychże wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 357/3514

Warszawa, 25 lutego [1641]

k. 287v. – 288

Władysław IV zezwala Jakubowi Bogumiłowskiemu na ustąpienie jego prawa lennego do sieliszcza *Dolbutowo* w powiecie nowogródzkim, wraz z przynależnościami, wyjąwszy saletry i towary leśne, na osoby: Stefana – połowę, Kacpra i Aleksandra – drugą połowę, Wydrów. Ci są zobowiązani do obrony tamtejszych zamków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 358/3515

Warszawa, 27 lutego 1641

k. 288 – 289

Władysław IV zezwala Janowi Kazimierzowi Krasińskiemu, kasztelanowi warszawskiemu, staroście grabowskiemu na ustąpienie jego prawa dożywotniego do wójtostwa przasnyskiego, wsi Miłowidz i Połomia oraz młyna przasnyskiego z przynależnościami, na osobę Stanisława Krasińskiego, swego brata rodzonego, starosty [nowomiejskiego]*. Po śmierci tegoż Stanisława wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W 1643 r. Stanisław Krasiński, brat Jana Kazimierza, kasztelana warszawskiego był starostą nowomiejskim; A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. XII, s. 192.

Nr 359/3516

Warszawa, 27 lutego 1641

k. 289 – 289v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Szymona Białeckiego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Kozłowice w starostwie sochaczewskim wraz z przynależnościami, na osobę jego żony Jadwigi Hoskiej. Po śmierci małżonków sołectwo to będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 360/3517

Warszawa, 28 lutego [1641]

k. 289v. – 290v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Maryny Strusiówny, niegdyś żony Jana Kamionomojskiego, do wsi Bakowce, Trybuchowce (*Trzebuchowce*) i Rzepichów (*Krzepichów*) w ziemi lwowskiej wraz z przynależnościami, na osobę jej obecnego męża Olbrachta Krosnowskiego. Król czyni to ze względu na udział Olbrachta Krosnowskiego w wyprawach wojennych w chorągwi Wiśniowieckich. Z racji tego dożywocia winna być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

Nr 361/3518

Warszawa, 28 lutego 1641

k. 290v. – 291

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Piotra Scato, sekretarza admiralicji królewskiej, pisarza ekonomii malborskiej do rocznego dochodu 400 złotych polskich z portowych ceł gdańskich także na jego żonę Elżbietę Lawin, jednocześnie podwyższając je o 200 złotych. Dochód ten będzie corocznie wypłacany na św. Marcina. Król czyni to z uwagi na liczne zasługi Piotra Scato.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 362/3519

Warszawa, 3 marca 1641

k. 291v. – 292

Władysław IV przyznaje Łukaszowi z Bnina Opalińskiemu, marszałkowi wielkiemu koronnemu, staroście leżajskiemu i hrubieszowskiemu dochód roczny w wysokości 2000 złotych polskich ze starostwa hrubieszowskiego, po zmarłym [Jerzym]* Dydyńskim, podkomorzym podolskim, wypłacany [**].

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zmarł przed 21 lutego 1641 r.; zob.: *Urzędnicy podolscy XIV – XVIII wieku. Spisy*, t. III, z. 3, oprac. E. Janas, W. Kłaczewski, J. Kurtyka, A. Sochacka, Kórnik 1998, nr 410, s. 96; dalej U III, 3.

**Puste miejsce na datę dzienną wypłaty.

Nr 363/3520

Warszawa, 3 marca 1641

k. 292 – 292v.

Władysław IV zezwala małżonkom: Wojciechowi Kazimierzowi Bartlińskiemu, podstaroście gniewskiemu i Zofii z Brześcia na wykup sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Rakowiec w starostwie gniewskim, po śmierci uczciwego Daniela Krajewskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 364/3521

Warszawa, 5 marca 1641

k. 292v. – 293v.

Władysław IV dokonuje podziału kwoty 500 węgierskich złotych dochodu po śmierci Filipa Lakken*, swego sekretarza, z czego połowę, tj. 250 węgierskich złotych dożywotnio otrzymuje wdowa po nim Anna Reichenbachówna oraz syn Ludwik Lakken. Dochód ten wypłacany będzie corocznie na św. Jana Chrzciciela z podatku płaconego królom polskim od 1454 r. przez magistrat Gdańska.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. nr 318.

Nr 365/3522

Warszawa, 6 marca [1641]

k. 293v. – 294v.

Władysław IV nadaje małżonkom: Janowi Hejna, swemu sekretarzowi, ławnikowi ziemskiemu puckiemu oraz [*] Cyremberkównie prawo dożywotnie i emfiteutyczne do wsi Zielnowo (*Zelno*) w województwie pomorskim wraz z przynależnościami. Z racji tego dożywocia będzie płacona kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 366/3523

Warszawa, 11 marca [1641]

k. 295 – 295v.

Władysław IV uwalnia dom zwany Kwaśniewska położony przy ulicy Kościelnej w mieście Częstochowa, testamentem zapisany przez uczciwą Agnieszkę Parychowicową klasztorowi ojców paulinów, od wszelkich miejskich ciężarów i powinności na okres 15 lat.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Michała Kupcewicza.

Jęz. łac.

Nr 367/3524

Warszawa, [bd] marca 1641

k. 295v. – 296v.

Władysław IV nadaje Kacprowi Rykalskiemu, podstarościemu czerskiemu, urząd pisarza ziemskiego czerskiego, wakujący po śmierci Jerzego Cieciszewskiego. Król czyni to ze względu na zasługi wojskowe i posłowanie na sejm przez Kacpra Rykalskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 368/3525

Warszawa, 14 marca [1641]

k. 296v. – 297

Władysław IV nadaje mieszczanom miasta Piątek w województwie łęczyckim, należącego do arcybiskupstwa gnieźnieńskiego przywilej na dodatkowe targi: na św. Kazimierza męczennika (4 marca), św. Filipa i Jakuba Apostołów (1 maja) i dwutygodniowy na św. Łukasza Ewangelistę (18 października). Dniem targowym dla handlu bydłem i trzodą król ustanawia każdy czwartek od pierwszej niedzieli Wielkiego Postu do św. Wawrzyńca męczennika (10 sierpnia).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 369/3526

Warszawa, 14 marca [1641]

k. 297v. – 298

Władysław IV nadaje sławetnemu Jerzemu Mitwentz* (*Mithwentz*), komendantowi arsenału warszawskiego (*praefectus armamentarii varsaviensis*) i jego żonie Elżbiecie prawo spisania testamentu i swobodnego dysponowania swoimi dobrami.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Jerzy Mitwentz komendantem arsenału warszawskiego był w latach 1646-1648, J. Różewicz, Z. Wójcik, T. Nowak, *O tomie biograficznym „Historii nauki polskiej”*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 21/1, 1976, s. 109.

Nr 370/3527

Warszawa, 17 marca 1641

k. 298 – 298v.

Władysław IV przyznaje Barthromowi von Tedwen, rotmistrzowi oddziału pancernej gwardii królewskiej dożywotnie prawo do 500 złotych polskich rocznego dochodu z przychodów z ceł portowych gdańskich, po śmierci Jana Łodzińskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 371/3528

Warszawa, 15 marca [1641]

k. 299 – 299v.

Władysław IV zezwala Stefanowi Paprockiemu, pisarzowi kancelarii koronnej na wykupienie sołectwa we wsi Kraszewice (*Krasowice*) w starostwie grabowskim* wraz z przynależnościami, z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*). Po jego śmierci sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W ziemi wieluńskiej.

Nr 372/3529

Warszawa, 16 marca 1641

k. 299v. – 300

Władysław IV, na mocy swego prawa patronatu, włącza puste, spustoszone przez heretyków i zniszczone kaplice we wsiach *Borka* i *Czecherdorff* (*Czehendorff*) wraz z przynależnościami i wsią Tarbach w starostwie ujskim, do parafii pilskiej. Do tej parafii będą płacone wszelkie czynsze i opłaty od tych kaplic. Król czyni to na prośbę pewnych doradców i Feliksa Mietlickiego, kanonika poznańskiego, proboszcza pilskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 373/3530

Warszawa, 19 marca 1641

k. 300 – 301

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojskowe Jakuba Przeździeckiego, walczącego w chorągwi Dominika Kazanowskiego, hetmana polnego koronnego, zezwala mu na wykup wójtostwa rohatyńskiego wraz z przynależnościami, po śmierci [*] Garlickiego. Po jego śmierci wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 374/3531

Warszawa, 20 marca 1641

k. 301 – 301v.

Władysław IV mianuje Piotra de Hoverbeck (*Hoverbek*) swym sekretarzem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 375/3532

Warszawa, 20 marca 1641

k. 301v. – 302

Władysław IV nadaje Michałowi [Janowi]* Jankowskiemu urząd skarbnika nowogródzkiego, wakujący po śmierci Stanisława Sipowicza. Król czyni to z uwagi na zasługi wojskowe Jankowskiego, służącego w chorągwi Aleksandra Piaseczyńskiego, kasztelana kijowskiego, starosty ulanowskiego i nowogródzkiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

**Urzędnicy województw kijowskiego i czernihowskiego XV – XVIII wieku, Spisy*, t. III, z. 4, opr. E. Janas i W. Kłaczewski, Kórnik 2002, nr 1919, s. 235; dalej U III, 4.

Nr 376/3533

Warszawa, 20 marca 1641

k. 302 – 303

Władysław IV zezwala uczciwym Pawłowi i Jadwidze, małżonkom Awulsom oraz Katarzynie, wdowie po Stanisławie Awulsom na ustąpienie swego prawa dożywotniego do sołectwa na surowym korzeniu we wsi Mizerna w starostwie czorszyńskim i jednej włóki zwanej *Zarębski* wraz z przynależnościami, na osoby uczciwych Andrzeja i Tomasza Awulsom, braci rodzonych, synów zmarłego Stanisława.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 377/3534

Warszawa, 22 marca [1641]

k. 303 – 303v.

Władysław IV przyznaje Michałowi Meger, sekretarzowi kancelarii koronnej dożywotnio roczną pensję w wysokości 196 polskich złotych z ceł portowych gdańskich, po śmierci Pawła Prem, rotmistrza. Król czyni to z uwagi na osiemnastoletnią służbę Michała Meger u swego ojca, króla Zygmunta i teraz u siebie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 378/3535

Warszawa, 20 marca [1641]

k. 303v. – 304

Władysław IV zezwala małżonkom: Krzysztofowi Dłuskiemu i Katarzynie Zwiartowskiej na ustąpienie prawa dożywotniego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Krzczonów (*Krzzonowo*) w starostwie lubelskim wraz z przynależnościami, na osoby małżonków Remigiana Andrzejowskiego, *tribuni militum* oraz Katarzyny Chocimowskiej. Król czyni to z uwagi na wojskowe zasługi Andrzejowskiego. Po śmierci tychże Andrzejowskich sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 379/3536

Warszawa, 22 marca [1641]

k. 304v. – 305

Władysław IV nadaje Stanisławowi Krasickiemu prawo dożywotnie do starostwa dolińskiego z zamkiem, miastem i przynależnościami, wakującego po Jerzym Krasickim, od którego dekretem sądu królewskiego odsądzono to starostwo. Jeśli dobra starostwa są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 380/3537

Warszawa, 13 marca 1641

k. 305 – 305v.

Władysław IV nadaje sławetnemu Janowi Kolemberg, rajcy i aptekarzowi malborskiemu dożywotnie prawo warzenia piwa w ogrodzie poza murami miasta, blisko bramy Garncarskiej, przy spichlerzu Michała Keslera, piekarza malborskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 381/3538

Warszawa, 23 marca [1641]

k. 305v. – 306v.

Władysław IV, z uwagi na zasługi wojskowe, zezwala Stanisławowi Duczymińskiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do kuźnicy zwanej Brodowa Łąka wraz z pewnymi włókami: *Borki, Wielki Las, Kulerka, Kopaczyńska* po obu brzegach rzeki Omulew w powiecie ciechanowskim, starostwach przasnyskim i ostrołęckim, wraz z przynależnościami, w tym z lasem *Złotownica*, na osobę żołnierza Jana Kurowskiego. Po śmierci tegoż Jana Kurowskiego kuźnica ta wraz z dobrami będą podlegać wykupowi. Z racji tego dożywocia będzie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 382/3539

Warszawa, 23 marca 1641

k. 306v. – 307

Władysław IV zezwala Stanisławowi Krasickiemu, staroście dolińskiemu na wydzierżawienie starostwa dolińskiego wraz z wójtostwem, folwarkami, wsiami i innymi przynależnościami, na okres 3 lat małżonkom: Stanisławowi Duczymińskiemu i Zofii Szujskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 383/3540

Głusków, 26 marca [1641]

k. 307 – 308

Władysław IV nadaje Adamowi Rozdrażewskiemu urząd kasztelana przemęckiego, wakujący po śmierci [Antoniego]* Pogorzelskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*U I, 2, nr 1072, s. 153.

Nr 384/3541

Warszawa, 4 kwietnia 1641

k. 308 – 308v.

Władysław IV nadaje miastu Rogowo w województwie kaliskim powiecie gnieźnieńskim, należącemu do Wojciecha Węgierskiego, prawo do odbywania 2 jarmarków: na Zielone Świątki i na św. Leonarda (6 listopada), trwających po tygodniu oraz ustanawia poniedziałki i czwartki dniami targowymi. Król czyni to w uznaniu zasług wojskowych Wojciecha Węgierskiego, walczącego w chorągwi [N] kasztelana braclawskiego*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Brak imienia i nazwiska, nie zostawiono miejsca. Zapewne chodzi o Gabriela Stempkowskiego, kasztelana braclawskiego w latach 1634 -1655; zob: A. S. Radziwiłł, *Pamiętnik, tom 1, 1632 – 1636*, s. 348, 396, przyp. 97.

Nr 385/3542

Warszawa, 7 kwietnia 1641

k. 308v. – 310

Władysław IV, za wstawiennictwem doradców, nadaje Joachimowi i Kacprowi Borkien, następcom zmarłego Kacpra Borkien a Brallentin prawo emfiteutyczne na wieś Dobrzycę w starostwie ujskim wraz z przynależnościami, w tym z prawem połowu małych ryb różnych gatunków w jeziorze Płocica, rzece Olda, rzeczkach: Dobrzycy, Głomii i Paczewnicy, warzenia piwa oraz wyrębu drzew w lasach starostwa, na okres 24 lat od św. Michała w 1644 r. Wieś tę, leżącą między miastem Piła i wsiami Skórka, Krępsko (*Krempsko*) i Łubianka, niegdyś lokował na surowym korzeniu ówże zmarły Kacper Borkien. Wieś była zniszczona i spalona podczas wojny pruskiej. Z tego nadania Joachim i Kacper Borkien są zobowiązani dostarczać 3 konie na wyprawy wojenne. Król czyni to nadanie również w uznaniu zasług nieżyjącego już Heninga Borkien, brata Joachima, który zginął podczas wyprawy moskiewskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 386/3543

Warszawa, 8 kwietnia

1641

k. 310 – 310v.

Władysław IV zezwala Janowi Werda, podkomorzemu pomorskiemu, staroście nowskiemu na wykupienie młynów we wsiach Minikowo (*Ninkowo*), Kiełpinek (*Kiełpinko*) i Jeleń z przynależnościami z rąk Reinholda Hejny. Król daje mu prawo dożywotnie do tych młynów. Po śmierci podkomorzego młyny będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 387/3544

Warszawa, 9 kwietnia [1641]

k. 310v. – 311

Władysław IV zezwala uczciwemu Joachimowi Dous na ustąpienie prawa dożywotniego do połowy sołectwa we wsi *Dudenlag** w starostwie wałeckim wraz z przynależnościami na osobę uczciwego Michała Dous, swego syna. Po śmierci tegoż Michała owa połowa sołectwa będzie podlegała wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Obecnie nie istnieje.

Nr 388/3545

Warszawa, 10 kwietnia [1641]

k. 311v. – 312

Władysław IV nadaje Jakubowi Kozłowskiemu prawem dożywotnim rolę wybraniecką we wsi Konarzyce w starostwie łomżyńskim wraz z wszelkimi przynależnościami. Z racji tego dożywocia tenże winien jedynie odbywać służbę wojskową.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 389/3546

Warszawa, 12 kwietnia [1641]

k. 312 – 313

Władysław IV potwierdza transakcję kupna przez Jana Niecieckiego, odźwiernego pierwszej bramy na zamku krakowskim oraz jego żonę Jadwigę od Zygmunta Opackiego, podkomorzego warszawskiego, wielkorządcę krakowskiego, starostę latowickiego, mławskiego i piaseczyńskiego, domu, ogrodu i sadu we wsi Łobzowie w dobrach „na Klinach”, dokonaną 5 maja (*feria sexta postridie festi sancti Floriani*) 1640 roku*, przed sądem ławniczym w Nowej Wsi**. Król uwalnia ów dom i ogród od wszelkich opłat, stacji wojskowych, z wyjątkiem czynszu rocznego na rzecz wielkorządów krakowskich. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Dzień następny po św. Florianie, czyli 5 maja w 1640 r. wypadł nie w piątek, lecz w sobotę.

**Nowa Wieś, wówczas wchodziła w skład Łobzowa, zaś obecnie, jako Nowa Wieś Narodowa należy do dzielnicy Krowodrza w Krakowie.

Nr 390/3547

Warszawa, 12 kwietnia 1641

k. 313 – 314

Władysław IV, na podstawie listów Zygmunta Opackiego, podkomorzego warszawskiego, wielkorządcy krakowskiego, starosty latowickiego i piaseczyńskiego z 6 XI 1640 r. oraz magistratu krakowskiego z dnia 27 XI 1640 r., zalicza sławetnego Wojciecha Przejczowskiego, mieszczanina krakowskiego i swego serwitora do grona uprzywilejowanych rybaków krakowskich z dawna zwanych Strażą Ryb naszych, jako ponadliczbowego [członka], który od dawna był dostawcą ryb na stół królewski i miał swoje miejsce, tj. budę wśród rybaków krakowskich. Król potwierdza jego dawne przywileje przysługujące mu, jak i innym rybakom, i daje mu to prawo dożywotnio w zamian za czynsz i dostarczanie ryb na stół królewski. Król powiadamia o tym wszystkich, w tym wielkorządcę i magistrat. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 391/3548

Warszawa, 14 kwietnia 1641

k. 314 – 314v.

Władysław IV potwierdza transakcję sprzedaży półtora haka ziemi w powiecie selońskim do rzeki Susaj, które w roku 1576 Gotard, książę Kurlandii i Semigalii nadał Wilhelmowi Heucken, przez następców tegoż Wilhelma Heucken i Jerzego Ressen w roku 1640, za zgodą Fryderyka, księcia Kurlandii i Semigalii, Henrykowi Meger (Meier), *praefecto radensi*. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 392/3549

Warszawa, 14 kwietnia

1641

k. 314v. – 315v.

Władysław IV rozszerza prawo dożywotnie Jerzego Słupeckiego z Konar, starosty pilzneńskiego do starostwa pilzneńskiego wraz z przynależnościami, na osobę jego żony Anny z Kaliszan. Jeśli dobra tegoż starostwa są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ciż odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być corocznie odprowadzana kwarta do skarbu w Rawie. Jeżeli zaś rzeczona Anna z Kaliszan przeżyje męża, będzie płaciła podwójną kwartę. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 393/3550

Warszawa, 14 kwietnia [1641]

k. 315v. – 316

Władysław IV nadaje Aleksandrowi Cetnerowi, rotmistrzowi urząd chorążego województwa podolskiego, wakujący po przejściu [Hieronima] Lanckorońskiego na urząd podkomorzego lwowskiego*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Chodzi o Hieronima Lanckorońskiego, który otrzymał wówczas nominację na podkomorzego podolskiego, a nie lwowskiego; zob. U III, 3, nr 413, s. 96.

Nr 394/3551

Warszawa, 6 kwietnia [1641]

k. 316 – 317

Władysław IV potwierdza Stanisława Majeckiego w posiadaniu godności klucznika zamku krakowskiego, którą to funkcję ustąpił mu przed śmiercią przed aktami grodzkimi krakowskimi ojciec Jakub Majecki. Z uwagi na to, że ówże Stanisław jest małoletni, przez najbliższe 4 lata urząd ten będzie pełnił jego wuj Wojciech Rusiecki.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 395/3552

Warszawa, 4 kwietnia [1641]

k. 317 – 317v.

Władysław IV zezwala Felicjanowi Boczkowskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej na wykupienie prawa dożywotniego do trzeciej miary z młyna na rzece Obrze koło miasta Skwierzyna w starostwie międzyrzeckim, piły oraz folusza, wraz z przynależnościami i uwolnienie z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*). Po śmierci tegoż owe dochody będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 396/3553

Warszawa, 19 kwietnia [1641]

k. 317v. – 319

Władysław IV nadaje Zbigniewowi Gorajskiemu urząd kasztelana chełmskiego, wakujący po śmierci Samuela Koniecpolskiego. Król czyni to w uznaniu licznych zasług Gorajskiego, m.in. wielokrotnego uczestnictwa w sejmikach województwa lubelskiego oraz posłowania na sejm i uczestniczenia w wyprawie przeciw Turkom pod Chocimiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 397/3554

Warszawa, 3 czerwca 1641

k. 319 – 320v.

Władysław IV potwierdza dokument dany na sejmie w Piotrkowie 10 grudnia (*feria secunda post festum Conceptionis Mariae proxima*) 1548 r., w którym Zygmunt August, król polski nadaje Jackowi, Iwankowi i Stanisławowi Bratkowskiemu, synom Waska Bratkowskiego, Iwanowi Rudnickiemu, synowi Eliasza Rudnickiego i Jerzemu, synowi Iwana Rudnickiego,

dziedzicom wsi Rudniki, strumień Horodło, z rzeki Kłodnicy płynący przez dobra królewskie we wsi *Belec* do ich dóbr i stawów rybnych. Mogą też postawić jaz na rzece Kłodnicy. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 398/3555

Warszawa, 22 czerwca [1641]

k. 320v. – 321

Władysław IV nadaje Janowi Rysińskiemu, pisarzowi ziemskiemu brzeskiemu*, urząd kasztelana kruszwickiego, wakujący po śmierci Andrzeja Rysińskiego, jego brata rodzonego. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. U VI, 2, nr 1089, s. 134; Jan Rysiński przed tym awansem jest wymieniony jako stolnik inowrocławski; zob. regist nr 322.

Nr 399/3556

Warszawa, 10 lipca [1641]

k. 321 – 323

Władysław IV potwierdza dokument pergaminowy Walentego Hodora, Andrzeja Petrowicza, Jana Kozaczkowica, Andrzeja Piotrowickiego, Bartłomieja Leszczyńskiego i Marcina Dudkowica, burmistrza i rajców miasta Biecha, dany w ratuszu bieckim 1 czerwca (*sabbatho festum Sacratissimi Corporis Christi proxime sequenti*) 1641 r., zawierający i aprobowujący statuty cechu szewców bieckich. Król czyni to na prośbę sławetnych Stanisława Klesławicza i Jakuba Spegnarowica, mistrza szewskiego, mieszczan bieckich.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stefana Paprockiego.

Jęz. łac., pol.

Nr 400/3557

Warszawa, 27 lipca 1641

k. 323 – 324

Władysław IV zezwala na ustąpienie przez Macieja Olszewskiego prawa dożywotniego do wsi Borowica w województwie krakowskim powiecie proszowskim wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Jana Chełmskiego, łowczego krakowskiego i Elżbiety Malickiej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywotnia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Stefana Paprockiego.

Jęz. łac.

Nr 401/3558

Warszawa, [bd] 1641

k. 324 – 324v.

Władysław IV nadaje [Aleksandrowi Koniecpolskiemu]*, synowi Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, starosty buskiego, barskiego, kowelskiego, urząd chorążego koronnego, wakujący po przejściu jego stryja, Krzysztofa Koniecpolskiego na urząd wojewody bełskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Aleksander Koniecpolski został chorążym koronnym 28 sierpnia 1641 r.; U X, nr 23, s. 28.

Nr 402/3559

Warszawa, 17 lipca 1641

k. 325 – 325v.

Władysław IV, z uwagi na wierną służbę, przyznaje sławetnemu Stanisławowi Zaleskiemu, sukiennikowi (*pannorum impressoris*) i serwitorowi królewskiemu, dożywotnią gospodę w Starej Warszawie przy ulicy Szeroki Dunaj, w domu Jakuba Dzianoty, mieszczanina warszawskiego, w którym mieszka już od 10 lat.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Michała Kupcewicza.

Jęz. łac.

Nr 403/3560

Warszawa, 4 sierpnia 1641

k. 325v. – 326

Władysław IV zezwala małżonkom: Tyburejuszowi Złotnickiemu, chorążemu kaliskiemu oraz Katarzynie z Gołaszewa na ustąpienie prawa dożywotniego do wójtostwa w mieście Warta, wsi Witowo wraz z sołectwem oraz pustych dóbr Kawęczyn wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Adama Poniatowskiego, sekretarza królewskiego i Anny de Lipe. Po śmierci tychże wójtostwo, sołectwo i dobra będą podlegać wykupowi. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 404/3561

Warszawa, 4 sierpnia [1641]

k. 326v. – 327

Władysław IV przyznaje czcigodnej Małgorzacie Anastazji Waknicowej, wdowie po Sebastianie Waknic, krawcu królewskim, służącym także królowi Zygmuntowi oraz siostrze królewskiej*, prawo sporządzania testamentu oraz swobodnego dysponowania swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Księżniczce Annie Katarzynie Konstancji.

Nr 405/3562

Warszawa, 20 sierpnia [1641]

k. 327v.

Władysław IV, na prośbę pewnych doradców, zachowuje uczciwych: Stanisława, syna zmarłego Wojciecha oraz Macieja i Wojciecha, synów zmarłego Stanisława Pługów alias Trwogów w dożywotnim użytkowaniu młyna na rzece *Kozyszanka* w dzierżawie korytnickiej. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 406/3563

Warszawa, 22 sierpnia [1641]

k. 328 – 328v.

Władysław IV przyznaje sławetnemu Dawidowi Mittzner, swemu *faktorowi*, mieszczaninowi i kupcowi warszawskiemu oraz jego żonie Elżbiecie prawo sporządzania testamentu oraz swobodnego dysponowania swoim majątkiem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 407/3564

Warszawa, 23 sierpnia [1641]

k. 328v. – 329

Władysław IV zezwala Mariannie z Dobiecina, wdowie po Bernardzie Zamoyskim na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wójtostw (*advocatias seu scultetias*) we wsi Dubidze (*Dupice*) oraz mieście Nowa Brzeźnica (*Brzeźnica*) w powiecie radomskim wraz z przynależnościami na osoby małżonków Andrzeja i Anny Spinkówny Zamoyskich. Po śmierci tychże owe wójtostwa będą podlegały wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 408/3565

Warszawa, 23 sierpnia [1641]

k. 329v. – 330

Władysław IV, na prośbę magistratu miasta Rogoźna, nadaje miastu prawo odbywania dwóch jarmarków rocznie: na 6 stycznia (*pro festo Epiphaniarum Domini*) oraz w poniedziałek po czwartej niedzieli Wielkiego Postu (*feria secunda post dominicam Letare*).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 409/3566

Warszawa, 23 sierpnia 1641

k. 330 – 334

Władysław IV potwierdza wypis z akt grodzkich lwowskich z 1 czerwca (*sabbatho post festum Sacratissimi Corporis Christi proximo*) 1641 r., w którym został aktywowany przyniesiony przez sławetnego Szymkę Szeszewko, mieszczanina z przedmieścia lwowskiego zwanego Krakowskim testament Symeona Onofreiwicza Sodomy, mieszczanina lwowskiego z Przedmieścia Krakowskiego, dany w domu moim 4 września 1640 r.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac., pol.

Nr 410/3567

Warszawa, 23 sierpnia 1641

k. 334 – 338

Władysław IV potwierdza opatrzony pieczęcią mniejszą koronną dokument swego ojca, króla Zygmunta III, dany w Krakowie, 5 grudnia 1594 r., aprobujący dokumenty swoich poprzedników: Stefana Batorego, króla polskiego dany na sejmie w Warszawie 16 lutego 1581 r. i Zygmunta Starego, króla polskiego, dany w Krakowie 5 lipca (*feria tertia infra octavas Visitationis sanctae Mariae*) 1530 r., potwierdzających lokację przez Władysława Jagiełłę, króla polskiego w Medyce dnia 1 maja (*ipso die beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum*) 1422 r. miasta Rogoźno na prawie niemieckim.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 411/3568

Warszawa, [28]* sierpnia 1641

k. 338v. – 339

Władysław IV nadaje Krzysztofowi Koniecpolskiemu, chorążemu koronnemu, staroście stryjskiemu urząd wojewody bełskiego, wakujący po przejściu Jakuba Sobieskiego na urząd wojewody ruskiego**. Król czyni to z uwagi na zasługi tegoż oraz jego brata rodzonego Stanisława Koniecpolskiego, kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, starosty buskiego, barskiego i kowelskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV.

Jęz. łac.

*Krzysztof Koniecpolski wojewodą bełskim został 28 sierpnia 1641 r., zob. U X, nr 22, s. 28.

**Jakub Sobieski awansował na urząd wojewody ruskiego już 8 czerwca 1641 r., zob. U III, 2, nr 389, s. 72.

Nr 412/3569

Warszawa, na sejmie 26 sierpnia 1641

k. 339 – 340v.

Władysław IV odnawia po pożarze dotychczasowe, spalone w ratuszu przywileje miasta królewskiego Budzyń*, na wzór sąsiedniego Rogoźna, przenosi miasto z prawa polskiego na niemieckie, magdeburskie i potwierdza połowę orła białego jako herb miasta. Król określa uprawnienia sądowe władz miasta i sposób obierania tych władz. Ustanawia również dwa terminy jarmarków: w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego oraz w niedzielę po święcie św. Michała Archaniola, zaś dniem targowym będzie niedziela. Na targach można handlować bydłem i końmi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Miasto w województwie poznańskim.

Nr 413/3570

Warszawa, 27 sierpnia 1641

k. 340v. – 341v.

Władysław IV zezwala Zygmuntowi Małachowskiemu, podstolemu gostyńskiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi Skorzeza w powiecie gostyńskim województwie rawskim wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Jana Rysińskiego, kasztelana kruszwickiego oraz Konstancji Plichcianki. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 414/3571

Warszawa, 23 sierpnia 1641

k. 342v. – 345v.

Władysław IV potwierdza dokument dany w Barcinie 9 maja (*we wtorek po Bożym Wstąpieniu*) 1617 r., w którym z kolei Andrzej Krotowski, dziedzic miasta Barcina* potwierdza statuty (wilkur) cechu szewców w tym mieście, nadane w Barcinie 2 lutego (*w dzień Panny Marii Gromnicznej*) 1602 r. przez Jakuba Krotowskiego, wojewodzica inowrocławskiego, ówczesnego dziedzica miasta.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac., pol.

*Miasto w województwie inowrocławskim.

Nr 415/3572

Warszawa, 23 sierpnia 1641

k. 345v. – 346

Władysław IV zezwala Annie Czernej, wdowie po [Samuelu] Ryłskim*, burgrabim zamku krakowskiego na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi Lipnica i Swoszowa (*Szchwochowa*) w powiecie bieckim wraz z sołectwami (*advocatie seu scultetiae*) oraz Nowa Wola na surowym korzeniu, wraz z przynależnościami, na osobę syna Franciszka Ryłskiego. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa

ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*U IV 2, nr 987, s. 186.

Nr 416/3573

Warszawa, 30 sierpnia 1641

k. 346v. – 347

Władysław IV, na prośbę pewnych doradców, nadaje uczciwemu Adamowi Borzym, mieszkańcu wsi Jadów (*Jadowo*) w starostwie kamienieckim dożywotnie prawo do części ziemi Orle wraz z przynależnościami w Jadowie, po zmarłym Leonardzie Borzym.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 417/3574

Warszawa, 30 sierpnia 1641

k. 347 – 347v.

Władysław IV zezwala Andrzejowi Poniatowskiemu, swemu sekretarzowi, który posiada sołectwo (*scultetiam seu advocatiam*) oraz 3 włóki ziemi we wsi Strachocina w powiecie sanockim, województwie ruskim, na wykup pozostałej części tejże wsi z rąk nieprawnie użytkującego Jana Boboli. Król daje Poniatowskiemu też dożywocie na tej wsi. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 418/3575

Warszawa, 31 sierpnia 1641

k. 348 – 348v.

Władysław IV nadaje Wojciechowi Bieniewskiemu* prawo dożywotnie do wsi Demeszkowce w województwie ruskim ziemi halickiej wraz z przynależnościami, po śmierci Aleksandra Spławskiego. Z racji tego dożywocia winna być corocznie odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie. Król dokonuje tego nadania ze względu na zasługi nieżyjącego już Adama Bieniewskiego, ojca Wojciecha, który walczył z Turkami pod Chocimiem, Moskwą pod Smoleńskiem, w chorągwi również nieżyjącego już Jana Potockiego, wojewody braclawskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*W tytule: Adamowi Bieniewskiemu.

Nr 419/3576

Warszawa, 26 sierpnia 1641

k. 348v. – 349v.

Władysław IV nadaje sławetnemu Samuelowi Mephedowiczowi, jednemu z czterech kandydatów wyłonionych przez burmistrza, rajców i ławników miasta Kijowa, wójtostwo kijowskie, wakujące po śmierci sławetnego Józefa Chodyki.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 420/3577

Warszawa, 8 września 1641

k. 350 – 350v.

Władysław IV odnawia i powtarza dokument dany w Grodnie dnia 4 grudnia 1636 r., w którym król przyznaje Kazimierzowi Łokickiemu, swemu pokojowemu prawem kaduka wszelkie dobra po zmarłym uczciwym Wacławie Skorupie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 421/3578

Warszawa, 12 września 1641

k. 350v. – 351

Władysław IV nadaje Marcinowi Kąckiemu urząd burgrabiego zamku krakowskiego, wakujący po śmierci Krzysztofa Kąckiego, jego brata rodzonego. Król czyni to w uznaniu zasług wojskowych Marcina Kąckiego, walczącego w chorągwi królewskiej w wojnie moskiewskiej i pruskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 422/3579

Warszawa, 9 września 1641

k. 351 – 351v.

Władysław IV nadaje Jakubowi Ubysz, swemu sekretarzowi urząd chorążego dobrzyńskiego, wakujący po śmierci [Tomasza]* Kuczborskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*U VI, 2, nr 1387, s. 167.

Nr 423/3580

Warszawa, 18 września 1641

k. 352 – 352v.

Władysław IV zezwala Aleksandrowi Dominikowi Kazanowskiemu, pisarzowi polnemu koronnemu, staroście bogusławskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do wsi Kuczaków? (*Korszaków*) z folwarkiem *Raszkowski* w województwie ruskim i przynależnościami, na osobę [N]* Kamińskiego (Kamieńskiego), żołnierza walczącego w chorągwi tegoż Kazanowskiego. Z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Puste miejsce na imię.

Nr 424/3581

Warszawa, 18 września [1641]

k. 352v. – 353

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług, zwłaszcza wojskowych, podczas wojen inflanckich, moskiewskich, wołoskich, nadaje [Aleksandrowi] Janowi Jarnowskiemu* urząd wojskiego inowrocławskiego, wakujący po śmierci Andrzeja Moszczeńskiego.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Pierwsza nominacja Aleksandra Jana Jarnowskiego na urząd wojskiego inowrocławskiego po rezygnacji Andrzeja Moszczeńskiego miała miejsce 20 maja 1638 r., zob. U VI, 2; powtórna – po śmierci Moszczeńskiego, 18 września 1641 r., zob. U VI, 2, nr 923, s. 118.

Nr 425/3582

Warszawa, 24 września 1641

k. 353v. – 354

Władysław IV zezwala Eufrozynie Wiśniowieckiej, wdowie po Jerzym Korybucie Wiśniowieckim, staroście kamienieckim, na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi Dernów w starostwie kamienieckim województwie ruskim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Samuela i Zofii Głużyckich. Z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 426/3583

Warszawa, 24 września 1641

k. 354 – 355

Władysław IV zezwala Eufrozynie Wiśniowieckiej, wdowie po Jerzym Korybucie Wiśniowieckim, staroście kamienieckim, na ustąpienie prawa dożywotniego do pewnych włók zwanych *Zawischyńskie* we wsi Łany w starostwie kamienieckim województwie ruskim, wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Floriana Pawłowskiego i Barbary Grodzickiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 427/3584

Warszawa, [bd] września 1641

k. 355 – 355v.

Władysław IV zezwala małżonkom: znamienitemu Michałowi Raybicz (*Raybich*) i Annie Dumke na ustąpienie prawa dożywotniego do połowy sołectwa *seu Lemaniae* we wsi Łubowo (*Lubony*) w starostwie drahimskim wraz z przynależnościami na osoby małżonków: znamienitego Joachima Sztal, i córki Elżbiety. Po śmierci tychże owa połowa sołectwa będzie podlegać wykupowi. Z racji tego dożywocia nie będą na nich nałożone żadne inne nowe zobowiązania, niż te, które obowiązywały poprzedników. Ponieważ na tej połowie sołectwa zapisano sumę 50 złotych to w przypadku braku męskiego potomka, zwrot tej połowy sołectwa do dyspozycji królewskiej nie będzie dokonany przed spłacaniem spadkobierców tychże małżonków.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 428/3585

Warszawa, na sejmie, 25 września [1641]

k. 356 – 356v.

Władysław IV, za wstawiennictwem Remigiana Zaleskiego z Otoka, kasztelana łęczyckiego, referendarza (świeckiego) koronnego, przenosi terminy dwóch jarmarków odbywających się w mieście Pleszew*, należącym do tegoż: pierwszy ze święta św. Floriana (4 maja) na święto *Inventionis Sanctae Crucis* (3 maja), drugi ze święta *Decollationis sancti Ioannis Baptistae* (29 sierpnia) na święto *Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis* (15 sierpnia). Król

zezwała również na odbywanie dwóch kolejnych jarmarków: w pierwszą niedzielę po święcie *Exaltationis Sanctae Crucis* (14 września) oraz w pierwszą niedzielę po św. Jadwidze (15 października).

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Miasto w województwie kaliskim.

Nr 429/3586

Warszawa, 28 września [1641]

k. 356v. – 357

Władysław IV zezwala Gniewomirowi Reinholdowi Krokowskiemu, staroście łęborskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego i emfiteutycznego do wsi Hohenfeld alias Wysokie Pole wraz z przynależnościami, w tym wsiami: Brzeźno*, Świetlino (*Sweslino*), Kaczkowo (*Kacho, Kaczo*), Pużyce na osobę swego brata Macieja Krokowskiego. Z racji tego dożywocia, po wygaśnięciu prawa emfiteutycznego, będzie corocznie płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Obecnie Brzeźno Łęborskie; wsie w starostwie łęborskim.

Nr 430/3587

Warszawa, 30 września [1641]

k. 357v. – 358

Władysław IV nadaje Felicjanowi Zaklice, pisarzowi skarbowemu, rekomendowanemu przez Jana Mikołaja Daniłowicza, podskarbiego wielkiego koronnego, starostę przemyskiego, samborskiego i drohobyckiego, prawo dożywotnie do połowy wójtostwa we wsi Stronna, wakującą po śmierci uczciwego Wasyla Czernieckiego. Król zezwala mu także na wykupienie drugiej połowy tegoż wójtostwa z rąk nieprawnie użytkujących: Wasyla i Iwana, braci rodzonych oraz Iwana i Franciszka, braci stryjecznych. Po jego śmierci wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 431/3588

Warszawa, 30 września [1641]

k. 358 – 359

Władysław IV zezwala małżonkom: [Piotrowi Samuelowi] Grudzińskiemu*, staroście średzkiemu oraz [Katarzynie] Komorowskiej na ustąpienie prawa dożywotniego do dzierżawy mieścickiej w województwie kaliskim wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Pawła Gembickiego, cześnika poznańskiego i Barbary Rozdrażewskiej. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, ci odpuścić powinni. Natomiast jeśli nie ma żadnej sumy, z racji tego dożywocia z owych dóbr ma być odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. nr 353.

Nr 432/3589

Warszawa, 30 września 1641

k. 359 – 359v.

Władysław IV odnawia i potwierdza przywilej dla Eliasza Arciszewskiego, swego pułkownika, dotyczący prawa emfiteutycznego do wsi Wałycz (*Walcz*) w starostwie kowalowskim. Eliaz Arciszewski zobowiązał się do osadzenia 4 gburów, 4 zagrodników i innych, pod zastawem 12000 złotych polskich. Król czyni to z uwagi na zasługi tegoż podczas wojny moskiewskiej i pruskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 433/3590

Warszawa, 30 września 1641

k. 359v. – 360v.

Władysław IV zezwala Maciejowi Poniatowskiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do połowy wsi Borków* w województwie kaliskim wraz z przynależnościami, na osobę Samuela Woyskiego. Król czyni to ze względu na zasługi Macieja Poniatowskiego podczas wojen moskiewskich. Jeśli te dobra są obciążone dawnymi sumami, tę część sumy, która według prawa ma być odpuszczona królowi i Rzeczypospolitej, tenże odpuścić powinien.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Obecnie Borków Stary.

Nr 434/3591

Warszawa, 30 września [1641]

k. 360v. – 361

Władysław IV zezwala Felicjanowi Boczkowskiemu, pisarzowi kancelarii koronnej na ustąpienie prawa dożywotniego do młyna na rzece Obrze koło miasta Skwierzyna w starostwie międzyrzeckim oraz drugiego młyna (tartaku) zwanego piła tamże, na osoby małżonków: sławnego Jerzego Schwer i Doroty. Po ich śmierci owe młyny będą podlegać wykupowi. Prócz tego małżonkowie Schwer mogą warzyć piwo na użytek domowy (którym to przywilejem mogli cieszyć się od dawna dzierżawcy młyna), użyć na potrzeby swej rodziny 4 sztuki bydła, świń i owiec, wolni są od szarwarków. Winni natomiast oddawać po 8 małdratów żyta, czyli 96 korców.

Jęz. łac.

Nr 435/3592

Warszawa, na sejmie, 30 września [1641]

k. 361v. – 362v.

Władysław IV zalicza [Fryderyka Reinholda]*, syna nieżyjącego już Henryka a Mulcheim, rajcy w Knipawie i Królewcu, zasłużonego dla króla i Rzeczypospolitej podczas wojny w Prusach, do grona dworzan królewskich i przyznaje mu związane z tym przywileje, tj. uwolnienie w sprawach innych niż niesporne od jurysdykcji wszelkich sądów, poza królewskim, marszałków nadwornych: koronnego i litewskiego oraz sądu najwyższego Księstwa Pruskiego, wolność od wszelkich ciężarów, podatków, prócz lokalnych oraz swobodę obrotu swym majątkiem. Król ogłasza to i nakazuje respektowanie pod karą 5000 węgierskich złotych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. regest nr 436/3593 i 437/3594.

Nr 436/3593

Warszawa, na sejmie, 30 września [1641]

k. 362v. – 363v.

Władysław IV zalicza Fryderyka Reinholda, syna nieżyjącego już Henryka a Mulheim, rajcy w Knipawie i Królewcu, zasłużonego dla króla i Rzeczypospolitej podczas wojny w Prusach, do grona dworzan królewskich i przyznaje mu związane z tym przywileje, tj. uwolnienie w sprawach innych niż niesporne od jurysdykcji wszelkich sądów, poza królewskim, marszałków nadwornych: koronnego i litewskiego oraz sądu najwyższego Księstwa Pruskiego, wolność od wszelkich ciężarów, podatków, prócz lokalnych oraz swobodę obrotu swym majątkiem. Król ogłasza to i nakazuje respektowanie pod karą 5000 węgierskich złotych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. regest nr 435/3592 i 437/3594.

Nr 437/3594

Warszawa, na sejmie, 30 września 1641

k. 364 – 365

Władysław IV zalicza [Fryderyka Reinholda], syna nieżyjącego już Henryka a Mulheim, rajcy w Knipawie i Królewcu, zasłużonego dla króla i Rzeczypospolitej podczas wojny w Prusach, do grona dworzan królewskich i przyznaje mu związane z tym przywileje, tj. uwolnienie w sprawach innych niż niesporne od jurysdykcji wszelkich sądów, poza królewskim, marszałków nadwornych: koronnego i litewskiego oraz sądu najwyższego Księstwa Pruskiego, wolność od wszelkich ciężarów, podatków, prócz lokalnych oraz swobodę obrotu swym majątkiem. Król ogłasza to i nakazuje respektowanie pod karą 5000 węgierskich złotych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. regest nr 435/3592 i 436/3593.

Nr 438/3595

Warszawa, 1 października 1643 [sic!]

k. 365 – 365v.

Władysław IV, na prośbę żołnierza Michała Jaślikowskiego, nadaje mieszkańcom należącego do niego miasta Tulcza w województwie kijowskim, przywilej na odbywanie trzech jarmarków rocznie: na św. Michała, na św. Wasyła i na św. Piotra według kalendarza ruskiego, zaś dni targowe ustala na dzień przed jarmarkiem. Król czyni to ze względu na zasługi wojskowe Michała Jaślikowskiego podczas wyprawy moskiewskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 439/3596

Warszawa, 1 października 1641

k. 366 – 366v.

Władysław IV włącza Trajana Rychter do grona królewskich złotników. Może on, gdziekolwiek chce w Królestwie, wykonywać swój zawód, przyjmując uczniów, wykonywać klejnoty ze złota lub srebra, sprzedawać je, zaś wezwany – będzie zobowiązany przybyć i, wzorem innych królewskich złotników, pracować dla dworu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 440/3597

Warszawa, 3 października 1641

k. 366v. – 368

Władysław IV zezwala Elaszowi Arciszewskiemu, swemu pokojowemu i pułkownikowi na ustąpienie prawa dożywotniego i emfiteutycznego, które otrzymał od króla na 24 lata do wsi Wałycz (*Walicz*) w starostwie kowalowskim wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Jana Chodupskiego i Marianny Nichówny. Ustąpienie prawa tak dożywotniego, jak emfiteutycznego winno być dokonane przez jakimikolwiek księgami grodzkimi w Królestwie. Upływ okresu prawa emfiteutycznego liczony jest od daty przywileju dla Elasz Arciszewskiego, tj. od 20 marca 1637 r. Król czyni to ze względu na zasługi Elasz Arciszewskiego podczas wyprawy moskiewskiej, pruskiej i tureckiej. Z racji owych praw ma być corocznie płacona kwarta do skarbu w Rawie. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 441/3598

Warszawa, 3 października 1641

k. 368 – 369

Władysław IV, w uznaniu zasług, nadaje Jerzemu Niemiryczowi (*Niemierzycowi*) urząd podkomorzego kijowskiego. Tenże zasłużył się podczas wypraw wojennych przeciwko poganom i w wojnach z Kozakami oraz był posłem na sejm. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 442/3599

Warszawa, 5 października [1641]

k. 369 – 370

Władysław IV odnawia przywilej na sołectwo zwane wybraństwu we wsi Brzozowa w starostwie sandomierskim koło miasta Połaniec dla uczciwego Jakuba Łysy (*Lisy*). Władze miasta Połaniec potwierdziły, że pożar zniszczył cały dobytek owego Jakuba Łysy, król zaś uwalnia tegoż od wszelkich obciążeń, prac, podatków, podwód, stacji wojskowych na okres 4 lat. Przyznaje mu też prawo swobodnego wyrębu lasu na użytek budowlany i domowy, prawo połowu ryb, warzenia piwa i palenia gorzałki.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 443/3600

Warszawa, 10 października [1641]

k. 370 – 370v.

Władysław IV zezwala, aby małżonkowie: Łużyński* i Marianna Pęcławska ustąpili ze swego prawa dożywotniego do wójtostwa w mieście Czersku wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Wojciecha Pęcławskiego, cześnika ziemi czerskiej, rotmistrza i sekretarza królewskiego oraz Agnieszki z Obór. Po śmierci tychże Pęcławskich wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Brak imienia.

Nr 444/3601

Warszawa, 10 października [1641]

k. 370v. – 371v.

Władysław IV zezwala Janowi Turobojskiemu, rotmistrzowi i dworzaninowi królewskiemu na ustąpienie swego prawa dożywotniego do pewnych części we wsi Bahrynówce w powiecie latyczowskim oraz nowo zbudowanego młyna na rzece Zar wraz z przynależnościami, na osoby małżonków: Wojciecha Pęćławskiego, cześnika ziemi czerskiej, rotmistrza i sekretarza królewskiego oraz Agnieszki z Obór. Z racji tego dożywotnia ma być odprowadzana corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zob. nr 304.

Nr 445/3602

Warszawa, 13 października 1641

k. 371v. – 372

Władysław IV przyznaje Janowi Mikołajowi Daniłowiczowi, podskarbiemu wielkiemu koronnemu, staroście przemyskiemu, samborskiemu i drohobyckiemu prawo wykupu połowy wójtostwa we wsi Bandrów* w starostwie przemyskim wraz z przynależnościami, które wróciło do dyspozycji królewskiej po Mikołaju Berezańskim, synu Wasyla. Król nadaje mu prawo dożywotnie do połowy owego wójtostwa. Po śmierci Jana Mikołaja Daniłowicza ta połowa wójtostwa będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Obecnie Bandrów Narodowy.

Nr 446/3603

Warszawa, 13 października 1641

k. 372v. – 373

Władysław IV przyznaje Janowi Mikołajowi Daniłowiczowi, podskarbiemu wielkiemu koronnemu prawo wykupu połowy wójtostwa we wsi Brzegi (*Berehy*)* w starostwie przemyskim wraz z przynależnościami, które wróciło do dyspozycji królewskiej po Mikołaju Berezańskim. Król nadaje mu prawo dożywotnie do połowy owego wójtostwa. Po śmierci Jana Mikołaja Daniłowicza ta połowa wójtostwa będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Obecnie Brzegi Górne.

Nr 447/3604

Warszawa, 13 października [1641]

k. 373 – 373v.

Władysław IV zezwala Aleksandrowi Piaseczyńskiemu, kasztelanowi kijowskiemu, staroście ulanowskiemu i nowogródzkiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi Horbów, *Ananczyna* i Horki w powiecie nowogródzkim wraz z przynależnościami, na ojców nowogródzkiego kolegium jezuitów.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 448/3605

Warszawa, 15 października 1641

k. 373v. – 374v.

Władysław IV zezwala Aleksandrowi Kazimierzowi Rumaszewskiemu na wykup wójtostwa we wsi *Zgornica* w starostwie latyczowskim oraz młyna na rzece Świder wraz z

przynależnościami, które nieprawnie użytkuje Jan Gierałt. Król daje mu na nie prawo dożywotnie. Po śmierci tegoż Aleksandra Kazimierza Rumaszewskiego wójtostwo i młyn będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 449/3606

Warszawa, 30 października 1641

k. 374v.– 375

Władysław IV legitymizuje pochodzenie Marka Wojewskiego, pochodzącego z nieprawego związku Andrzeja i Elżbiety, przyznając mu prawa i przywileje osób legalnie urodzonych.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 450/3607

Wyszogród, 1 listopada 1641

k. 375 – 376

Władysław IV, w uznaniu licznych zasług, nadaje Franciszkowi Dembińskiemu, chorążemu krakowskiemu, jako jednemu z czterech kandydatów przedstawionych królowi przez szlachtę województwa krakowskiego, urząd podkomorzego krakowskiego po śmierci Marcjana [Ścibora] Chełmskiego*.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Marcjan Ścibor Chełmski zmarł 30 maja 1641 r.; U IV, 2, nr 239, s. 80.

Nr 451/3608

Warszawa, 12 listopada 1641

k. 376 – 376v.

Władysław IV odnawia przywilej dotyczący jarmarków dla miasta Margonin, przez wiele lat zaniedbanych i przerwanych z powodu różnych krzywd, nieszczęść i pożarów. Król nadaje prawo odbywania 3 jarmarków rocznie, pierwszy na święto 11 000 Dziewic (21 października)*. Margonin należy do Pawła Gembickiego, cześnika poznańskiego, który walczył w chorągwi królewskiej.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Pozostawiono puste miejsca na terminy dwóch pozostałych jarmarków oraz na termin dnia targowego.

Nr 452/3609

Warszawa, 27 września (*ipso die Translationis sancti Stanislai episcopi et martyris*) 1641

k. 377 – 381v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej dokumentu danego w Wiedniu, 8 maja 1626 r., w którym Ferdynand, cesarz rzymski nobilituje Daniela Rudigera*. Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac., niem.

* *Materiały genealogiczne*, s. 104.

Nr 453/3610

Warszawa, 25 czerwca 1641

k. 381v. – 382v.

Władysław IV zezwala uczciwej Katarzynie, wdowie po uczciwym Wacławie Klimczyku, młynarzu ze wsi Jeziora w starostwie warszawskim na ustąpienie prawa dożywotniego do dochodów z młyna (trzecia miara) w tej wsi wraz z przynależnościami, na osobę swego syna Stanisława Klimczyka Sokołowskiego. Po śmierci tegoż owe dochody będą podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 454/3611

Warszawa, 25 kwietnia [1641]

k. 383 – 384

Władysław IV uposaża klasztor dominikanów w Latyczowie w dziesięcinę snopową z folwarku należącego do zamku w Latyczowie. Król nakazuje Mikołajowi Potockiemu, wojewodzie braclawskiemu, hetmanowi polnemu koronnemu, staroście generalnemu podolskiemu, staroście kamienieckiemu, latyczowskiemu i niżyńskiemu na oddawanie tej dziesięciny do kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Latyczowie. Król zastrzega sobie, by pierwszego dnia każdego miesiąca za niego i królową Cecylię Renatę była odprawiana msza św. z różańcem.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 455/3612

Warszawa, 16 czerwca [1641]

k. 384 – 384v.

Władysław IV zezwala małżonkom: Piotrowi Linowskiemu i Barbarze Tulkowskiej na ustąpienie swego prawa dożywotniego do sołectwa (*advocatia seu scultetia*) we wsi Kurzyna, pola Jarocin oraz kuźnicy na rzece Tanew w województwie sandomierskim wraz z przynależnościami na osoby małżonków: Mikołaja Tulkowskiego i Petroneli Opackiej. Mikołaj Tulkowski zasłużył się, biorąc udział w wyprawach wojennych i służąc w chorągwi nieżyjącego już [N] Leszczyńskiego.

Po śmierci tychże Tulkowskich sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Zapewne Rafała Leszczyńskiego, wojewodę bełskiego, zm. w 1636 r., M. Sipayłło, *Leszczyński Rafał*, PSB t. XVII, Wrocław-Gdańsk 1972, s. 135-139.

Nr 456/3613

Warszawa, 7 października 1641

k. 385 – 392v.

Władysław IV nadaje Fryderykowi Wilhelmowi Hohenzollernowi, elektorowi brandenburskiemu inwestyturę na Księstwo Pruskie. Lista świadków: Jakub Zadzik, biskup krakowski, książę siewierski; Maciej Łubieński, włocławski i pomorski, arcybiskup nominat gnieźnieński; Andrzej Szułdrski, poznański; Mikołaj Szyszkowski, warmiński; Andrzej Gembicki, łucki; Piotr Gembicki, przemyski, kanclerz wielki koronny; Jerzy Tyszkiewicz, żmudzki, Kacper Działyński, chełmiński i pomezański; Adam Parczewski, smoleński – biskupi; Krzysztof Chodkiewicz, kasztelan wileński; Kasper Denhoff, sieradzki, marszałek dworu królowej; Stefan Gembicki, łęczycki; Jakub Sobieski, ruski, starosta krasnostawski; Krzysztof Korwin Gosiewski, smoleński – wojewodowie; Adam Kazanowski, sandomierski, marszałek nadworny koronny, [starosta] borysowski, bielski, kozienicki; Remigian Zaleski, łęczycki, referendarz (świecki) koronny; Jan Alfons Lacki, żmudzki; Aleksander

Piaseczyński, kijowski, [starosta] ulanowski; Jan Wilczek, połocki; Mikołaj Abrahamowicz, mścisławski; Jan Zawadzki, gdański; Ludwik Kasiński, ciechanowski – kasztelanowie i starostowie; Łukasz z Bnina Opaliński, koronny, starosta leżajski, hrubieszowski, kolski; Aleksander Radziwiłł, książę na Ołyce i Nieświeżu, wielki litewski – marszałkowie; Wojciech Stanisław Radziwiłł, książę na Ołyce i Nieświeżu, kanclerz wielki litewski, starosta gniewski i tucholski; Jerzy z Tęczyna Ossoliński, koronny, starosta bydgoski, lubomski, lubaczowski; Marcejan Tryzna, prepozyt trocki, biskup koadiutor wileński, litewski – podkanclerzowie; Jan Mikołaj Daniłowicz, koronny, starosta przemyski, samborski, drohobycki; Mikołaj Kiszka, litewski – podskarbiowie; Stanisław Przyjemski, nadworny koronny, starosta koniński, osiecki; Kazimierz Sapieha, nadworny litewski, starosta luboszański i wołpiński – marszałkowie; Mikołaj Gniewosz, sekretarz wielki koronny, biskup nominat włocławski; Aleksander Trzebieński, opat jędrzejowski, dziekan sandomierski, koronny; Franciszek Isajkowski, prepozyt grodzieński, litewski – (duchowni) referendarze; Janusz Radziwiłł, książę na Birzach i Dubinkach, podkomorzy litewski, starosta kazimierski; Maksymilian z Tęczyna Ossoliński, podskarbi nadworny; Mikołaj Ostroróg, podczaszy koronny; Gedeon Tryzna, krajczy litewski, starosta grodzieński i brzeski; Krzysztof Gembicki, koronny, starosta gnieźnieński; Kazimierz Tyszkiewicz, litewski, starosta ciecierski – stolnicy; Władysław Dominik [Zasławski-Ostrogski], książę na Ostrogu, koniuszy koronny; Jan Jabłonowski, miecznik; Andrzej Mniszech, kuchmistrz, starosta osiecki; Stanisław Zadorski, koronny; Aleksander Żyżemski, litewski – cześnicy; Jan Gembicki, opat trzemeszeński, sekretarz królewski i regent kancelarii większej koronnej; Stanisław Naruszewicz, pisarz wielki litewski, starosta lidzki; Franciszek Dembiński; Jakub Maksymilian Fredro, przemyski, regent kancelarii mniejszej – podkomorzowie; Andrzej Leszczyński, opat przemęcki, biskup nominat kamieniecki; Mikołaj Krosnowski, opat koronowski, biskup nominat wendeński; Tomasz Leżeński, opat hebdowski, pisarz wielki skarbu koronnego; Gerard Denhoff, ekonom malborski; Aleksander Lubomirski, sandomierski, cześnik królowej; Hieronim Radziejowski, łomżyński, krajczy królowej; Stanisław Denhoff, wieluński; Wojciech Wessel, różański; Samuel Rylski, rabsztyński, dworzanin pokojowy królewski – starostowie; Bogusław Leszczyński, wojewodzie bełski – marszałek izby poselskiej na obecnym sejmie; Zygmunt Denhoff, wojewodzie sieradzki; Stanisław Sławiński, kanonik gnieźnieński; Just Słowikowski, kanonik i archiprezbiter krakowski; Wawrzyniec Grzegorz Borastus, doktor praw obojga, kanonik warmiński, sekretarz i bibliotekarz królewski; Adam Poniatowski, burgrabia krakowski, zwierzchnik straży leśnej, dworzanin pokojowy królewski; Olbracht Giżycki, stolnik wieluński; Andrzej Bujalski, Piotr Sławiński, Piotr Bniński, Jan Przespolewski - sekretarze królewscy i inni niewymienieni z nazwiska dygnitarze i urzędnicy.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 457/3614

Warszawa, 14 listopada 1641

k. 392v. – 393v.

Władysław IV zezwala księżniczce Annie Katarzynie, swej siostrze na nadanie uczciwej Małgorzacie Wachnicowej, wdowie po Sebastianie Wachnicu (Waknicu), zasłużonym dla króla Zygmunta III, domu na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie, między klasztorem sióstr bernardynek, a kościołem braci bernardynów, naprzeciw Wisły. Zgodę wydają też królewicze: Jan Kazimierz oraz Karol Ferdynand, biskup płocki.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 458/3615

Warszawa, 25 listopada 1641

k. 394 – 394v.

Władysław IV nadaje małżonkom: Marcinowi Tolibowskiemu (*Tulibowskiemu*), podkomorzemu brzeskiemu oraz Annie Grodzińskiej prawo dożywotnie do wsi Lewice w powiecie zakroczymskim wraz z przynależnościami, po śmierci Zygmunta Goszczyńskiego. Ponieważ zniszczone są budynki w tej wsi, małżonkowie otrzymują prawo wyrębu drzewa w lasach należących do wsi królewskiej *Gutowo* celem odbudowy i na użytek domowy. Z racji tego dożywocia ma być odprowadzana corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

Nr 459/3616

Załubice, 23 listopada 1641

k. 395 – 395v.

Władysław IV nadaje Mikołajowi Gruszeckiemu, niegdyś biorącemu udział w różnych ekspedycjach wojennych i walczącemu w chorągwi [Mikołaja Potockiego]* wojewody brackiego, hetmana polnego koronnego, prawo dożywotnie do wsi Jastrzebince** (*Jastrzębinie*) w województwie brackim wraz z przynależnościami, po śmierci Adama Humieckiego. Z racji tego dożywocia ma być odprowadzana corocznie podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

*Brak imienia i nazwiska; zob. U X, nr 148, s. 46.

**Wieś Kutkówka alias Jastrzebince już w latach 1615-1616 znajdowała się w rękach Adama Humieckiego; zob.: *Lustracje królewskich ziem ruskich*, [w:] *Źródła dziejowe*, t. V, Warszawa 1877, s. 71.

Nr 460/3617

Warszawa, 30 listopada [1641]

k. 395v. – 396v.

Władysław IV zezwala Andrzejowi Ogińskiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do wsi *Pułstudenka* nad rzeczką Studenkiem w powiecie nowogródzkim województwie czernihowskim wraz z przynależnościami, poza prawem wyrabiania salety i towarów leśnych, na osobę Kacpra Rostopki (*Rostopczy*), pisarza ziemskiego nowogródzkiego. Król czyni to ze względu na jego wojskowe zasługi. Z racji tego dożywocia ówże pisarz winien pełnić służbę wojskową.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. pol.

Nr 461/3618

Warszawa, 1 grudnia [1641]

k. 396v. – 397

Władysław IV zezwala Annie Budziszewskiej, wdowie po Jerzym Budziszewskim, mieczniku wołyńskim i rotmistrzowi na ustąpienie prawa dożywotniego do wójtostwa krzemienieckiego oraz sioła Nowosiółki do niego należące wraz z przynależnościami, na osobę Ankwicza Rafała Budziszewskiego, swego syna. Jeżeli jest jakaś suma na te dobra wniesiona, która się według prawa należy królowi, ma być ściągnięta. Jeżeli nie ma żadnej sumy, tenże wójt, z racji dożywocia, winien corocznie odprowadzać do skarbu w Rawie podwójną kwartę.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. pol.

Nr 462/3619

Warszawa, 3 grudnia 1641

k. 397v. – 398

Władysław IV nadaje [Zygmuntowi] Zapolskiemu* urząd kasztelana wieluńskiego, wakujący po śmierci [Marka Boksy] Radoszewskiego**.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

*Urzędnicy województw łęczyckiego i sieradzkiego XVI – XVIII wieku, Spisy, t. II, z. 2, oprac. E. Opaliński, H. Żerek-Kleszcz, pod red. A. Gąsiorowskiego, Kórnik 1993, nr 1604, s. 212; dalej U II, 2.

** Ibidem, nr 1603, s. 212.

Nr 463/3620

Warszawa, 11 grudnia 1641

k. 398 – 399

Władysław IV zezwala małżonkom: Gniewomirowi Reinholdowi Krokowskiemu, staroście lęborskiemu i Brygidzie Hejnównie na ustąpienie prawa emfiteutycznego oraz dożywotniego do wsi Hohenfeld alias Wysokie Pole wraz z przynależnościami, w tym wsiami: Brzeźno, Świetlino (Swesliwo), Kaczkowo (*Kaczo*), Pużyce (*Pazyce*), na osobę brata Macieja Krokowskiego. Z racji tego dożywocia, po wygaśnięciu prawa emfiteutycznego, winna być corocznie płacona podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. łac.

Nr 464/3621

Warszawa, 28 grudnia 1641

k. 399 – 400

Władysław IV zezwala Andrzejowi Isernickiemu na ustąpienie prawa dożywotniego do derewni Dubowice wraz z przynależnościami w powiecie nowogródzkim na osobę [*]. Z racji tego dożywocia ten, na czyją rzecz doszłoby do ustąpienia, winien jest pełnić służbę wojskową w obronie tamtejszych zamków. Król czyni to w uznaniu zasług wojskowych Andrzeja Isernickiego, który służył w podchorągwi kasztelana kijowskiego** i stracił rękę od kuli z działa.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego, referendarza (duchownego) koronnego.

Jęz. pol.

*Puste miejsce na wpisanie nazwiska osoby, na rzecz której chciałby ustąpić prawa do wsi.

**Zapewne Aleksandra Piaseczyńskiego; zob. nr 3, 66, 114.

Nr 465/3622

Warszawa, 8 marca (*feria sexta ante dominicam*

Laetare Quadragesimalem proxima) 1641

k. 400 – 401

Władysław IV nakazuje oblatę do akt kancelarii większej koronnej swego dokumentu danego w Warszawie 11 sierpnia 1634 r., opatrzonego pieczęcią mniejszą koronną, w którym król włącza Filipa Huttena, Francuza, doktora obojga praw do grona swoich sekretarzy. Był on również sekretarzem brata królewskiego, Jana Olbrachta, biskupa krakowskiego i pisarzem na jego dworze.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

Nr 466/3623

Warszawa, 16 marca (*sabbatho ante dominicam Iudica*

Quadragesimalem proximo) [1641]

k. 401 – 402v.

Władysław IV nakazuje oblatę do akt kancelarii większej koronnej dokumentu danego w Wilnie 11 sierpnia (*die saturni pridie feriam Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae*) 1546 r., w którym Zygmunt August, król polski [!] przekazuje Jerzemu Chwalczewskiemu, biskupowi łuckiemu oraz jego następcom prawo patronatu kościoła katedralnego w Łucku, który odbudował i w którym odnowił funkcje liturgiczne.

Relacja jw.

Jęz. łac.

Nr 467/3624

Warszawa, 6 marca 1641

k. 402v. – 406

Władysław IV potwierdza akt swych komisarzy i sekretarzy: Stanisława Stamierowskiego, kanonika lwowskiego i Piotra Sławieńskiego, dany w Jaworowie 6 marca (*feria tertia post dominicam Reminiscere Quadragesimalem*) 1640 r., dotyczący regulacji stosunków między mieszczanami jaworowskimi, a miejscowymi Żydami, zawierający dziesięć ordynacji w dziedzinie handlu, obrotu nieruchomościami, płacenia podatków, warzenia piwa i sycenia miodów, uprawiania rzemiosła, mający obowiązywać przez 15 lat.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Andrzeja Bujalskiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac., pol.

Nr 468/3625

Warszawa, 21 marca [1641]

k. 406 – 407

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej przywileju opatrzonego pieczęcią kancelarii mniejszej koronnej, danego w Warszawie, 9 czerwca 1637 r., w którym król zezwala Michałowi Kupcewiczowi, swemu sekretarzowi na wykup wójtostwa (*advocatia seu scultetia*) w mieście Częstochowa w powiecie lelowskim wraz z przynależnościami, w tym z młynem na rzece Warcie, wyrębem lasów w starostwie olsztyńskim, z rąk obecnych, nieprawnie użytkujących (*possessores*). Król nadaje mu to wójtostwo prawem dożywotnim. Po śmierci Michała Kupcewicza wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

Nr 469/3626

Warszawa, 21 marca 1641

k. 407 – 408

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej przywileju opatrzonego pieczęcią kancelarii większej koronnej, danego *Scythnae*, 20 lipca 1639 r., w którym król rozszerza prawo dożywotnie Michała Kupcewicza, swego sekretarza do wójtostwa (*advocatia seu scultetia*) w mieście Częstochowa, powiecie lelowskim i województwie krakowskim wraz z przynależnościami, także na żonę tegoż – Annę Hegnerównę. Po śmierci małżonków wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego [dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego].

Jęz. łac.

Nr 470/3627

Warszawa, [bd] 1641

k. 408v. – 409v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej dokumentu danego w Królewcu, 23 lutego 1635 r., w którym król zachowuje Andrzeja Siewierskiego, swego dworzanina w dożywotnim posiadaniu starostwa ostrzeszowskiego wraz z przynależnościami: polami w dobrach wsi Siedlików, wykorzenionymi w miejscach zwanych *Sokoł*, *Jazminy*, *Rupłów*, *Narcik*, *Głębokie*, *Stępica*, *Klateczne* i inne; łąkami w lasach zwanych *Niezajedź* i *Gnojnik*, koło strumyków zwanych *Cisowce*, *Dębica*, *Gnojnik*; przynależnościami w mieście i poza miastem Ostrzeszów, w Borku, Siedlikowie, Zajączkach (*Zaiaczkowe*), Mechnicy.

Jęz. łac.

Nr 471/3628

Warszawa, 6 lipca 1641

k. 409v. – 411

Władysław IV potwierdza dokument dany w Warszawie 27 kwietnia 1641 r., w którym Jan Grzybowski, starosta warszawski, dworzanin pokojowy królewski przeznacza dla sławetnego Stanisława Zielińskiego, oboźnego królewskiego plac należący do starostwa warszawskiego, za [kościołem] Świętego Krzyża, przy gościńcu z Warszawy do Ujazdowa, wszerz mierzący 10 zagonów, wzdłuż jedno staje, między gruntami sławetnego Jana Dylewskiego i Mikołaja Gize, mieszczanina Starej Warszawy. Ówże oboźny może swobodnie dysponować tym placem, zaś rocznie ma z tego gruntu płacić 12 złotych 15 groszy czynszu.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Macieja Cieleckiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac., pol.

Nr 472/3629

Warszawa, 16 września (*feria secunda post festum Exaltationis Sanctae Crucis proxima*) [1641]

k. 411 – 415v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej swego dokumentu danego w Warszawie 25 kwietnia 1637 r., w którym król potwierdza, okazane przez pewnych doradców w imieniu uczciwych: Michała Noller, woźnicy królewskiego, jego żony Anny oraz córki, panny Magdaleny, wypisy z akt starościńskich warszawskich, dotyczące kupna ziemi przez tegoż woźnicę: 1) 28 marca (*sabbato ante dominicam Iudica Quadragesimalem proxima*) 1637 r. wobec urzędu i akt grodzkich starościńskich warszawskich stanęli: sławetny Jan Urbanik, mieszczanin i piekarz ze Starej Warszawy oraz żona jego Ewa Świechówna wraz z opiekunem prawnym (za zgodą męża) sławetnym Jakubem Bogusławskim, mieszczaninem warszawskim i oświadczyli, że sprzedają sławetnemu Michałowi Noller, woźnicy królewskiemu i jego żonie Annie swój ogród na Krakowskim Przedmieściu, przy stajni królewskiej z jednej strony oraz przy domu sławetnego Błażeja Samody, mieszkańca Warszawy, za sumę 1000 złotych polskich; 2) 28 marca (jw.) 1637 r. wobec urzędu i akt grodzkich starościńskich stanęli: Jan Skopowicz, woźny sądowy (*ministerialis regni generalis*) oraz Władysław Bukowski i Stanisław Biedrzycki, którzy oświadczyli, że wprowadzają Michała i Annę Noller w posiadanie ogrodu na Krakowskim Przedmieściu, kupionego za 1000 złotych polskich od Jana Urbanika; 3) 23 marca (*feria secunda postridie dominicam Quadregesimalis Laetare*) 1637 r. przed urzędem radzieckim w mieście Warszawie stanęli: sławetny Jan Urbanik, mieszczanin i piekarz ze Starej Warszawy oraz żona jego, uczciwa Ewa Świechówna wraz z opiekunem prawnym (za zgodą męża) sławetnym Jakubem Bogusławskim, mieszczaninem warszawskim i oświadczyli, że sprzedają sławetnemu Michałowi Noller, woźnicy królewskiemu i jego żonie Annie swój ogród na

Krakowskim Przedmieściu, przy stajni królewskiej z jednej strony oraz przy domu sławnego Błażeja Samody, mieszkańca Warszawy, za sumę 1000 złotych polskich. Relacja [Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego].
Jęz. łac.

Nr 473/3630

Warszawa, 16 września (*feria secunda post festum Exaltationis Sanctae Crucis proxima*) 1641

k. 415v. – 416v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej swego dokumentu danego w Warszawie 15 listopada 1637 r. pod pieczęcią kancelarii mniejszej koronnej, który uwalnia wszelkie dobra i własności znamienitego Michała Noller, woźnicy królewskiego i jego żony Anny, po ich śmierci od prawa kaduka na rzecz króla.

Relacja jw.

Jęz. łac.

Nr 474/3631

Warszawa, 19 września* (*feria quinta pridie festi*

sancti Mathei proxima) 1641

k. 416v. – 418v.

Władysław IV nakazuje oblatę w aktach kancelarii większej koronnej dokumentu danego na sejmie w Piotrkowie dnia 19 lutego (*feria tertia ante dominicam Invocavit*) 1493 r., w którym Jan Olbracht, król polski potwierdza wszystkie prawa i przywileje mieszczan miechowskich, nadane przez poprzedników: królów i książąt polskich.

Relacja jw.

Jęz. łac.

*Dzień 19 września przypadał wówczas we czwartek, zaś przeddzień św. Mateusza, to 20 września - piątek.

Nr 475/3632

Warszawa, 19 września (*feria quinta pridie festi*

sancti Mathei proxima) [1641]

k. 419 – 420v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej dokumentu danego na zjeździe w Obrazowie dnia 4 lutego (*indykcja XV 2 nony*) 1256 r.*, w którym Bolesław [Wstydlivy], książę krakowski i sandomierski odnawia i utwierdza immunitety oraz wolności dla dóbr klasztoru bożogrobców w Miechowie, nadane przez swego dziada księcia Kazimierza [Sprawiedliwego] oraz ojca Leszka [Białego].

Relacja jw.

Jęz. łac.

*Wyd.: *Kodeks dyplomatyczny Małopolski, t. 2, 1153 – 1333*, wyd. Franciszek Piekosiński, Kraków 1886, nr 449, s. 103-104.

Nr 476/3633

Warszawa, 19 września (*feria*

quinta pridie festi sancti Mathei proxima) [1641]

k. 420v – 421v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej uniwersału danego w Krakowie dnia 16 lutego (*dominica proxima ante Carnisbrevium[?]*) 1438 r.*, w którym Władysław [Warneńczyk], król polski potwierdza immunitet sądowy dla dóbr klasztoru bożogrobców w Miechowie i zabrania powoływania poddanych klasztornych przed sądy inne, niż określone w ich przywilejach.

Relacja jw.

Jęz. łac.

*Wyd.: *Zbiór dokumentów małopolskich, Cz.2, Dokumenty z lat 1421 – 1444*, wyd. Stanisław Kuraś, Wrocław 1963, nr 518.

Nr 477/3634

Warszawa, [19 września 1641]

k. 421v. – 424v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej potwierdzenia przez Kazimierza [Wielkiego], króla polskiego w Krakowie, dnia 9 maja (*in crastino sancti Stanislai martyris et pontificis*) 1354 r.*, dokumentu danego na zjeździe w Obrazowie dnia 4 lutego (*indykcja XV 2 nony*) 1256 r., w którym Bolesław [Wstydlivy], książę krakowski i sandomierski odnawia i utwierdza immunitety oraz wolności dla dóbr klasztoru bożogrobców w Miechowie, nadane przez swego dziada księcia Kazimierza [Sprawiedliwego] oraz ojca Leszka [Białego]. Ponadto król polski Kazimierz potwierdza wszelkie przywileje, uwalniając dobra od wszelkich powinności na rzecz króla oraz nadaje immunitet sądowy dla całości dóbr klasztoru w Miechowie, mianowicie dla miasta Miechów i wsi: Uniejów, Zagorzyce, Strzeżów, Bukowska Wola, Kalina, Szczepanowice, Smroków, Przesławice, Jaksice (*Jaxice*), Kamieńczyce, Falniów, Podmiejska Wola (*Wola*) ze stawami, Udórz, Karniów, Ołudza, Niegowonice (*Nogowanice*), Michałowice, Krzesławice, Targowisko, Chełm, Mszczęcin (*Mszczoczyce*), Nieszkowice (*Hoszczowice*), Moszczanica w ziemi krakowskiej; Nieszkowa (*Hiesczowa*) w ziemi sądeckiej; Stawiany i Jadowniki w ziemi sandomierskiej; Pławno, Dzierzków, inny Dzierzków, Owirchowice**, *Proboszczewice* i *Zaborze**** w ziemi radomskiej. Król odnawia i potwierdza dokument księcia Bolesława na prośbę Mikołaja z Żarnowca, prepozyta miechowskiego.

Relacja jw.

Jęz. łac.

*Wyd. *Kodeks dyplomatyczny Małopolski, t. 3, 1333 – 1386*, wyd. Franciszek Piekosiński, Kraków 1887, nr 704, s. 93-95.

**Być może obecne Świerże Górne, zob.: *Ibidem*, s. 95.

***Wsie nieistniejące, zob. też: *Ibidem*.

Nr 478/3635

Warszawa, [19 września 1641]

k. 424v. – 425v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej swego dokumentu danego w Warszawie dnia 9 grudnia 1637 r., w którym król odnawia i potwierdza przywilej nadany przez poprzedników, uwalniający mieszczan miechowskich od dawania podwód.

Relacja jw.

Jęz. łac.

Nr 479/3636

Warszawa, 23 września (*feria secunda*

post festum sancti Mathei Evangelistae proxima) 1641

k. 425v. – 426v.

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej wniesionego do akt grodzkich skarszewskich 14 marca (*feria quarta post dominicam Passionis Quadragesimalem proxima*) 1637 r. zobowiązania Gniewomira Reinholda Krokowskiego, właściciela wsi Kiełpiniek (*Małe Kiełpin*), Słuchowo (*Słochow*) i Osiek, że – zgodnie z przywilejem królewskim, który otrzymał w Warszawie 10 marca 1637 r. – osadzi we wsiach Brzyno (*Bzino*) i Prusewo (*Prusowo*) 21 osadników i wieśniaków, pod zastawem 4000 złotych polskich.

Relacja Piotra Gembickiego [biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego].

Jęz. łac.

Nr 480/3637

Warszawa, 2 października (*feria quarta*

ante festum sancti Francisci confessoris proxima) 1641

k. 427 – 428

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej, wniesionego dnia 1 października (*feria tertia post festum sancti Michaelis Archangeli proxima*) 1641 r. zobowiązania Eliasza Arciszewskiego, pułkownika królewskiego, że zadośćuczyni warunkom potwierdzonego przez króla prawa emfiteutycznego na wieś Wałycz w starostwie kowalowskim, pod zastawem 12000 złotych polskich.

Relacja jw.

Jęz. łac.

Nr 481/3638

Warszawa, 5 października (*sabbato in crastino*

sancti Francisci confessoris proximo) 1641

k. 428 – 430

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej dokumentu danego na sejmie w Piotrkowie 21 września (*feria tertia in festo sancti Matthaei Apostoli et Evangelistae*) 1456 r., w którym Kazimierz, król polski nadaje Andrzejowi Odrowążowi, wojewodzie i staroście lwowskiemu plac pod Wysokim Zamkiem, na przedmieściu Lwowa pod budowę dworu, wieś Zniesienie* (*Wznieschienie*) położoną koło Lwowa. Król pozwala mu też na wykopanie sadzawek, zbudowanie młyna wodnego oraz nadaje sad wcześniej należący do kościoła Najświętszej Marii Panny.

Relacja jw.

Jęz. łac.

*Obecnie dzielnica Lwowa.

Nr 482/3639

Warszawa, 14 października (*feria secunda pridie*

festi sanctae Hedvigis) [1641]*

k. 430 – 431

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej wypisu z akt ziemskich ostrołęckich z 9 grudnia (*feria secunda post festum sancti Nicolai episcopi proxima*) 1641 r., zawierającego wniesione tamże przez Kacpra Wessel, podstolego ziemi różańskiej zobowiązanie, że dobra, które dzierżawi – Straszewo oraz do niego należące: Cierpięta, Mikołajki i Trzciano (*Treziano*)**, na które – za zgodą królewską – wobec akt gdańskich 4 listopada 1641 r. przekazał mu Marcin Wider, zaś król nadał prawo emfiteutyczne, odbuduje, pod zastawem 4000 złotych polskich.

Jęz. łac.

*Błędy w datacji (?).

**Wsie w województwie pomorskim.

Nr 483/3640

Warszawa, 7 października (*feria secunda*

post festum sancti Francisci proxima) [1641]

k. 431v. – 432

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej swego dokumentu pod pieczęcią mniejszą koronną, danego w Warszawie, 20 grudnia 1637 r., w którym król, za wstawiennictwem pewnych doradców, nadaje sławetnemu Janowi Praclewicowi, mieszczaninowi warszawskiemu, który poniósł wiele kosztów na budowę od fundamentów

murowanego domu na ulicy Piwnej, obok domu sławetnego Andrzeja Kostki, wolność od obowiązku zapewnienia gospody gościom zagranicznym i krajowym, także tym przybywającym na sejmy i inne publiczne uroczystości, na okres 10 lat.

Relacja jw.

Jęz. łac.

Nr 484/3641

Warszawa, 7 października (*feria secunda post*

festum sancti Francisci proxima) 1641

k. 432 – 439

Władysław IV poleca oblatę w aktach kancelarii większej koronnej dokumentów okazanych przez Zygmunta Grygierowicza, profesora teologii, i na prośbę tegoż, dotyczących Akademii Krakowskiej:

1) Władysław ks. kujawski i sieradzki, w Brzeźnicy, 1295 zezwala swojemu kanclerzowi Michałowi, plebanowi kościoła parafialnego w Pajęcznie na osadzenie na prawie niemieckim średzkim 30 włók lasu Wistka (*Dambrowska Wisnka*) przez sołtysa Szymona. Tenże sołtys będzie miał 6 włók i inne dochody, a ci, których do tego lasu sprowadzi, po 8 latach wolnizny od czynszu i 6 od dziesięciny będą płacić wiardunek z włóki i po 2 miary pszenicy, 4 żyta i 6 owsa dla pana swego z Pajęczna. Ponadto książę ustanawia sąd wiejski;

2) Władysław ks. kujawski i sieradzki, w Brzeźnicy, 1295 zezwala swojemu kanclerzowi Michałowi, plebanowi kościoła parafialnego w Pajęcznie na osadzenie na prawie niemieckim średzkim 30 włók lasu Siedlec (*Dambrowska Siedlec*) przez *Jarchonis*. Tenże sołtys będzie miał 6 włók i inne dochody, a ci, których do tego lasu sprowadzi, po 13 latach wolnizny od czynszu i 10 od dziesięciny będą płacić wiardunek z włóki i po 2 miary pszenicy, 4 żyta i 6 owsa dla pana swego z Pajęczna. Książę ustanawia też sąd wiejski.

3) Fulko (seu Walenty) kanclerz, pleban kościoła parafialnego w Pajęcznie, w Pustelnicy, 1297 daje do lokowania Stanisławowi synowi Waska, na prawie niemieckim wieś swoją *Bentchow* należącą do parafii w Pajęcznie, w taki sposób, że ten sołtys po 2 latach ma płacić 10 waz miodu jako czynsz i dziesięcinę oraz winien zbudować młyn i karczmę. Ma też prawo wolnego polowania, bez grubego zwierza, co jest zarezerwowane dla księcia.

4) Władysław, król polski w Krakowie dnia 15 czerwca (*ipso die sancti Viti*) 1401 r. nadaje trzy urzędy kanclerzy: wielkopolskiego, łęczyckiego i sieradzkiego oraz wszystkie kanonikaty i prebendy w kościele św. Floriana na przedmieściu Krakowa, prócz prepozytury i kustodii, profesorom teologii Uniwersytetu Krakowskiego*.

Relacja jw.

Jęz. łac.

*Wyd.: *Codex diplomaticus universitatis studii generalis cracoviensis: continet privilegia et documenta quae res gestas Academiae eiusque beneficia illustrant. Pars 1, pertinet ab Anno 1365 usque ad Annum 1440*, Kraków 1870, nr 21, s. 35 – 37.

Nr 485/3642

Warszawa, 11 grudnia 1641

k. 439v. – 440

Władysław IV zezwala małżonkom: Gniewomirowi Reinholdowi Krokowskiemu, staroście lęborskiemu i Brygidzie Hejnównie na ustąpienie prawa emfiteutycznego i dożywotniego do wsi Hohenfeld alias Wysokie Pole wraz z przynależnościami: wsiami: Brzeźno, Świetlino (*Śwesliwo*), Kaczkowo (*Kaczo*), Pużyce, na osobę Macieja Krokowskiego. Z racji dożywocia, po wygaśnięciu prawa emfiteutycznego, powinna być co roku odprowadzana podwójna kwarta do skarbu w Rawie.

Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Aleksandra Trzebińskiego [referendarza (duchownego) koronnego].

Jęz. łac.

Nr 486/3643

Warszawa, [bd 1641]

k. 440 – 441v.

Władysław IV, na prośbę Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, prepozyta miechowskiego etc i kanclerza wielkiego koronnego nadaje, zgodnie z konstytucją sejmową z 1638 r.* miastu Brzozów, należącemu do biskupstwa przemyskiego, przywilej na skład wina węgierskiego, zabraniając jego przyjmowania przez osoby nieuprawnione (Szkotów i Żydów etc.) ze stratą dla kupców węgierskich i skarbu. Dokument podpisany przez króla Władysława IV i Jana Gembickiego, sekretarza królewskiego.

Jęz. łac.

* *Prawa, konstytucje y przywileje Królestwa Polskiego, Wielkiego Xięstwa Litewskiego y wszystkich prowincyi należących na walnych seymiech koronnych od Seymu Wiślickiego roku pańskiego 1347 aż do ostatniego Seymu uchwalone* (dalej: VL), t. III, Petersburg 1859, s. 454.

Nr 487/3644

Warszawa, 29 października (*feria*

tertia in crastino Simonis et Iudae Apostolorum proxima) 1641

k. 441v. – 443v.

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej wypisu z akt Starego Miasta Gdańska z 22 grudnia 1640 r., zawierającego oświadczenie Michała Hovel, ławnika Starego Miasta w Gdańsku oraz Wojciecha von Backen, mieszczanina gdańskiego, opiekunów małoletniego Samuela Hovel, syna nieżyjącego Jerzego Hovel, że ustanawiają swym pełnomocnikiem do załatwiania wszelkich spraw, związanych z handlem, zadłużeniami, reprezentowania ich na dworze królewskim w Królewcu i wszędzie, gdzie będzie potrzeba, Izaaka Hovel, trzeciego współopiekuna.

Relacja [Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego].

Jęz. łac.

Nr 488/3645

Warszawa, 29 października (*feria tertia in crastino*

Simonis et Iudae Apostolorum proxima) 1641

k. 443v. – 444v.

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej swego dokumentu, danego na sejmie koronacyjnym w Krakowie dnia 20 lutego 1633 r., w którym król w uznaniu zasług podczas wyprawy moskiewskiej i walki w chorągwi królewskiej, przyznaje Łukaszowi Orzelskiemu dożywotnio roczną pensję w wysokości 2000 złotych, płatną z ceł wielkopolskich na św. Jana Chrzciciela (24 czerwca).

Relacja jw.

Jęz. łac.

Nr 489/3646

Warszawa, [29 października 1641]

k. 444v. – 445v.

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej swego dokumentu, danego w Warszawie dnia 3 lutego 1638 r., w którym król, w uznaniu licznych zasług podczas czterdziestoletniej służby wojskowej dla króla i Rzeczypospolitej, zezwala Adamowi Stradomskiemu, żołnierzowi weteranowi i jego żonie Annie Wójcińskiej wykupić sołectwo we wsi Słupno w starostwie warszawskim wraz z przynależnościami, z rąk obecnych,

nieprawnie użytkujących (*possessorum*). Król nadaje im prawo dożywotnie do tego sołectwa. Po ich śmierci sołectwo będzie podlegać wykupowi.

Jęz. łac.

Nr 490/3647

Warszawa, [29 października 1641]

k. 445v. – 446

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej swego dokumentu, danego w Warszawie dnia 24 maja 1640 r., w którym król zezwala, by małżonkowie: Adam Stradomski, żołnierz weteran i jego żona Anna Wójcińska mogli ustąpić prawo dożywotnie do sołectwa we wsi Słupno w starostwie warszawskim, wraz z przynależnościami, na osoby uczciwych Jana i Marcina Czachów, braci rodzonych. Po śmierci braci wójtostwo będzie podlegać wykupowi.

Jęz. łac.

*Zob. nr 314.

Nr 491/3648

Warszawa, 16 października (*feria quarta*

post festum sanctae Hedvigis) 1641

k. 446 – 447v.

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej swego dokumentu, danego na sejmie koronacyjnym w Krakowie, dnia 6 marca 1633 r., w którym król zwalnia dom i ogród Eberharda Kleinpolda, ławnika warszawskiego, znajdujący się na przedmieściu warszawskim przy ulicy Długiej, między domami Walentego Kaliny oraz Pawła Długosza, rajcy warszawskiego, od udzielania gospody gościom z kraju i zagranicy, przybywającym do miasta z okazji rozmaitych uroczystości oraz dworzanom i serwitorom królewskim. Eberhard Kleinpold otrzymał ten przywilej dożywotnio. Zasłużył się budową mostu na Wiśle z racji konwokacji warszawskiej*.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

*Zapewne w 1632 r.

Nr 492/3649

Warszawa, 29 października (*feria tertia*

in crastino festi sanctorum Simonis [et Iudae] Apostolorum) 1641

k. 447v. – 450

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej kwitacji z sumy 33600 złotych, dokonanej w Warszawie dnia 28 października 1641 r. przez Izaaka Hewła, dzierżawcę iławskiego i michałkowskiego, opiekuna swego małoletniego bratanka, syna nieżyjącego Jerzego Hewła, wyznaczonego przez magistrat Gdańska, na rzecz Mikołaja Abrahamowicza*, kasztelana mścińskiego, starostę starodubowskiego i miadziolskiego. Tenże kasztelan pożyczył niegdyś od Jerzego Hewła kwotę 33600 złotych i zastawił ją na swoich dobrach Ostroładowice w województwie kijowskim. Teraz zwrócił tę kwotę i pożytki od niej płynące. Izaak Hewel zastrzega też, że nie będzie już występował z żadnymi pretensjami po zwrocie tej sumy przez kasztelana, co zabezpiecza obowiązkiem wypłacenia wówczas zareki w wysokości 30000 złotych*.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac., pol.

*Mikołaj Abrahamowicz (Abramowicz) był też generałem litewskiej artylerii; zob. W. Lipiński, *Abrahamowicz Mikołaj*, PSB, t. I, Kraków 1935, s. 14-15. Zob. nr

**Zob. nr 493.

Nr 493/3650

Warszawa, [29 października 1641]

k. 450v. – 454

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej umowy zawartej w Wilnie 9 maja 1639 r., zgodnie z którą Mikołaj Abrahamowicz, *przełożony nad armatami litewskimi*, starosta starodubowski i miadziolski oświadczył, że pożyczył od Jerzego Hewła, mieszczanina gdańskiego sumę 33600 złotych polskich, którą zastawił na swych dobrach Ostroładowice w województwie kijowskim, wraz z przynależnościami, na jeden rok, poczynawszy od 24 czerwca 1639 r. do 24 czerwca 1640 r. Mikołaj Abrahamowicz obiecuje Jerzemu Hewłowi spokojne korzystanie z dóbr Ostroładowice, zabezpieczając to zaręką w wysokości 3000 złotych polskich. W przypadku, gdyby Mikołaj Abrahamowicz nie oddał pieniędzy, mimo wcześniejszego oznajmienia, ani majątności nie oswobodził, zapłaci zaręki 1000 złotych polskich. Umowa gwarantuje zwrot pieniędzy na wypadek śmierci jednej lub drugiej strony.

Jęz. łac., pol.

Nr 494/3651

Warszawa, 2 grudnia (*feria secunda post festum*

sancti Andreae Apostoli proxima) 1641

k. 454 – 455

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej dokumentu danego w Ratybonie 31 lipca 1641 r., w którym Krystian Wilhelm, margrabia brandenburski udziela pełnomocnictwa Janowi de Kospoth*, staroście fyszhuskiemu, legatowi na sejm do Warszawy, na uroczystość hołdu swego kuzyna, margrabiego Fryderyka Wilhelma. Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i plockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

Jęz. łac.

*Zob. A. S. Radziwiłł, *Pamiętnik, tom 2, 1637 – 1646*, s. 272, przyp. 132.

Nr 495/3652

Warszawa, [2 grudnia 1641]

k. 455v. – 456v.

Władysław IV poleca oblatę do akt kancelarii większej koronnej dokumentu danego w Spandau dnia 12 lipca 1641 r., w którym Ernest, margrabia brandenburski udziela pełnomocnictwa Bernardowi a Königseck (*Konigsek*)*, doradcy elektora brandenburskiego i księcia pruskiego Fryderyka Wilhelma, burgrabiemu pruskiemu, legatowi na sejm do Warszawy, na uroczystość złożenia hołdu królowi polskiemu przez swego kuzyna Fryderyka Wilhelma.

Jęz. łac.

*Zob. A. S. Radziwiłł, *Pamiętnik, tom 2, 1637 – 1646*, s. 274, przyp. 134.

Nr 496/3653

Królewiec, 3 czerwca 1641

k. 456v. – 468

Król poleca oblatę rezolucji (*resolutio electoris*) elektora brandenburskiego Fryderyka Wilhelma na prośbę posłów królewskich Ernesta Denhoffa, wojewody parnawskiego, Remigiana z Otoka Zalewskiego, referendarza koronnego i Stanisława Kobierzyckiego, podczaszego kaliskiego do Stanów Pruskich wysłanych w sprawach pełnego wykonania *pactis feudalibus* przez elektora brandenburskiego. Oblaty dokumentów złożonych przez posłów polskich do pertraktacji w sprawie hołdu:

1. Kaucji* elektora z 20 IV 1641r.
2. Rezolucji elektora z dnia 6 maja na królewskie propozycje z 24 IV dotyczące: zaległej pensji rocznej i zaległego *Tributum*, które były ustalone w 1605 r. w wysokości 60 tys. fl.; żeglugi i

splawu rzekami z Wielkiego Księstwa Litewskiego; sprawy umocnienia twierdzy w Piławie i jej inspekcji przez komisarzy królewskich; sprawę odbudowy kościoła dla katolików na przedmieściu Królewca (*Sackenheim*).

3. Protestacji** posłów z dnia 3 VI na odpowiedź elektora na punkty przedłożone przez nich w sprawach dotyczących portu w Piławie.

Jęz. łac.

Relacja Piotra Gembickiego, biskupa przemyskiego, dziekana krakowskiego, generalnego prepozyta miechowskiego i płockiego, kanclerza wielkiego koronnego.

* Wzmianka por.: *Urkunden und Actenstücke zur Geschichte des Kurfürsten Friedrich Wilhelm von Brandenburg*; Band 1: *Politische Verhandlungen. Erster Band*, hg. von Bernhard Erdmannsdörffer, Berlin 1864, s. 68.

** Wzmianka por.: *Urkunden und Actenstücke zur Geschichte des Kurfürsten Friedrich Wilhelm von Brandenburg*; Band 15: *Ständische Verhandlungen. Dritter Band (Preussen. I. Band)*, hg. von Kurt Breysig, Berlin 1894, s. 285.

k. 469 – 494v. Regestrum privilegiorum et inscriptionum annorum, videlicet 1639/1640 et 1641 [Regestr przywilejów i wpisów, mianowicie lat 1639/1640 i 1641].

Koniec wpisów